ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

22. 4. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 20 ДИН

БРОЈ 1634

ФЛАШ ГОРДОН:
„ИНВАЗИЈА СА МРАВОЛИЈЕ"

Рипли — Веровали или не!

ВЕНЧАЊЕ У ВАЗДУХУ

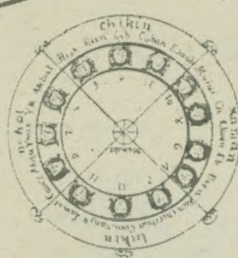
ОБАВЉЕНО ЈЕ ИЗНАД АЕРОДРОМА ЛЕЈВУД, (САВЕЗНА ДРЖАВА ЊУ ЏЕРСИ) ИЗМЕЂУ РИЧАРДА СПЕЈТСА И ТЕРЕЗЕ ТЕМЗ. НА ОВОМ НЕОБИЧНОМ ВЕНЧАЊУ БИЛИ СУ ПРИСУТНИ СВЕДОЦИ И ДЕВЕТ ЗВАНИЦА КОЈИ СУ СВИ ВРСНИ ПАДОБРАНЦИ.

ПЕРИ ШЕПЛО

ИЗ ЈОРКТАУНА (САВЕЗНА ДРЖАВА ЊУЈОРК) ДОБИЛА ЈЕ 1982. ОПОМЕНУ ОД РЕГРУТНЕ КОМИСИЈЕ КОЈА ЈЕ УПОЗОРАВА ДА СЕ ЈАВИ ИЛИ ЋЕ МОРАТИ ДА ИДЕ У ЗАТВОР. ПЕРИ ЈЕ, МЕЂУТИМ, ДЕВОЈЧИЦА И ТАДА ЈЕ ИМАЛА САМО ТРИ ГОДИНЕ.

КАЛЕНДАР

СТАРИХ МАЈА ИМАО ЈЕ ИЗГЛЕД ТОЧКА НА КОМЕ ЈЕ БИЛА УЦРТАНА ГОДИНА ОД 13 МЕСЕЦИ.

Посуде од финог кинеског порцулана

ПРЕПЛОВИЛЕ СУ ТИХИ ОКЕАН ОД КИНЕ ДО ФИЛИПИНА, ПРЕШЛЕ ЗАПРЕЖНИМ КОЛИМА ПРЕКО МЕКСИКА, ДОГЛОВИЛЕ ДО КУБЕ, ИЗГУБИЛЕ СЕ У НЕВРЕМЕНУ ЗАЈЕДНО С БРОДОМ 1715. И НЕОШТЕЋЕНЕ ОТКРИВЕНЕ НА ДНУ МОРА 250 ГОДИНА КАСНИЈЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● слоница Вики, стара само девет година, умрла је ових дана од туге за својим укротитељем Хелмутом с којим је заједно наступала у програму једне шпанске циркуске трупе. Слоница је после његове смрти одбијала храну све док није угинула.

● ● ● Кинеза по имену Ванг Цигсјан, који има преко шездесет година, задесила је необична „болест" на којој сви могу да му позавиде јер су њени главни симптоми такви да – подмлађују. Вангу, тако, расту нови зуби, седа коса поново постаје црна,

кожа је свежија и глатка. Око њега је тренутно читав тим лекара који покушава да открије узроке ових промена.

● ● ● у Јапану је пре извесног времена на свет дошао још један примерак белог тигра. То се догодило у једном америчком циркусу који се тренутно налазио на гостовању у Токију. На свету има свега стотинак примерака ових животиња.

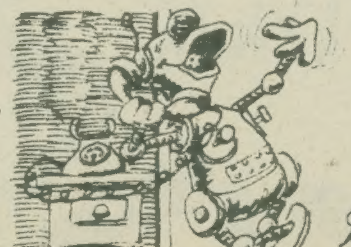
● ● ● најдужи пожар у историји угашен је ових дана у руднику угља у индијском граду Јота. Пожар је плануо још 1916. и у току 67 година прогутао 87 милиона тона угља.

● ● ● од девет теорија о постанку планина колико се појавило за последњих двеста педесет година, ниједна у потпуности не разјашњава ову природну појаву. Последња теорија, прихваћена 1972. године на 24. међународном конгресу геолога, везује настанак планина за сударе огромних комада копна који су у периоду

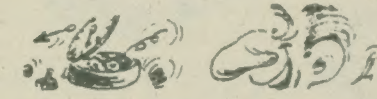
хлађења Земљине коре пливали на магми. Али, ни ова теорија не објашњава која то сила нагони континенте да се покрећу. Енглески астроном Рејмонд Литлтон недавно је, тврди, нашао решење: та сила је скупљање Земљине површине, његог „лица". Земља је, објашњава Литлтон, као јабука: што се више суши, све се више бора. Уосталом, као и ми кад старимо.

● ● ● прво су се појавили у Јапану, а од ове године почели су и у Европи серијски да се производе роботи који замењују

медицинске сестре, што брину о особама везаним за инвалидска колица. Довољна је обична наредба гласом, па да човек машина упали или угаси телевизор или радио, помери кревет, телефонира или окреће листове часописа.

● ● ● први пут у историји забележен је случај да је једна фирма, уместо да одабраним речима хвали свој производ, на сав глас тврди да ништа не ваља и то још гарантује. Случај се односи на једну будимпештанску фабрику часовника. Испоставило се да се њени часовници сада

продају одлично јер се међу потрошачима налази велики број оних који обожавају систем „уради сам" тако да им њихова оправка причињава право задовољство.

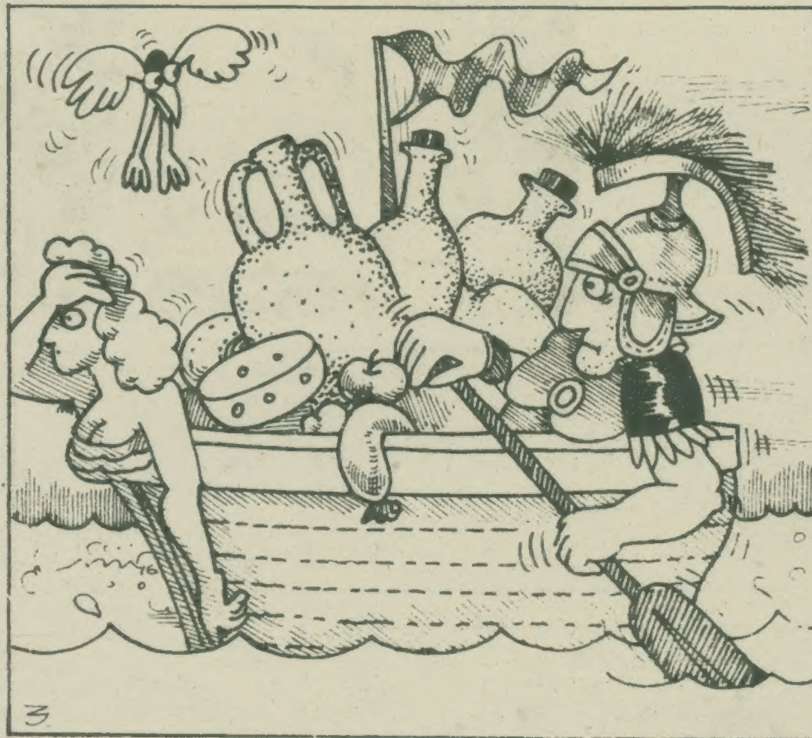

● ● ● амерички билдер Лу Ферињо, познат и као глумац из једне филмске серије, висок је око два метра и тежак готово 130 килограма. Ферињо за ручак поједе три килограма шпагета, а да би се одржао у форми, сваког јутра смаже десетак јаја и бар два печена пилета.

РИМЉАНИ ИЛИ ВИКИНЗИ

ОПЕТ АКТУЕЛНО ОТКРИЋЕ АМЕРИКЕ

РИМЉАНИ ПРЕ ВИКИНГА? АКО СУ АМФОРЕ СТВАРНО СТИГЛЕ ДО ОБАЛА ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ НА СТАРОРИМСКОМ БРОДУ, БИЛА БИ ТО НАЈВЕЋА СЕНЗАЦИЈА ПОСЛЕ КОЛУМБОВОГ ОТКРИЋА.

Да Америку није открио Колумбо него Викинзи читавих пет векова пре њега никога више не чуди. То се зна већ дуго, откако су пронађени викиншки натписи на неким надгробним плочама на тлу „новог континента". Али, сада се светом проноси вест која представља праву сензацију: староримски морепловци стигли су до обала Јужне Америке, на место где се данас налази Рио де Жанеиро!

Вест је потекла из Америке: угледан научник, објављено је у новинама, пронашао је товар амфора потопљених на улазу у луку Рио де Жанеира. Амфоре потичу из 2. столећа пре наше ере па се претпоставља да је брод који их је донео претрпео бродолом на самом циљу. За ово откриће, наводи се још у чланку, завладало је огромно интересовање међу научницима.

Сувише случајности

Ово би значило да се наша знања о географској карти античког света из основа мењају. Али, не само о карти. Да ли су римске галије биле у стању да преплове океан? Под претпоставком да је брод кренуо из неке луке у северозападној Африци – што би било најкраће растојање између територија Старог Рима и Америке – морао би да пређе најмање три и по хиљаде километара. У то време, као што је познато, није било бусоле. А и да јесте, Римљани нису знали за Америку, па би то значило да је њихов брод тамо доспео само случајно!

Такав случај подразумева да су се поклопиле још много мање-више невероватне околности. Пре свега, да је океан све време пловидбе био миран, а пловидба је морала трајати најмање три месеца кад се узме у обзир брзина староримских лађа. А храна и вода? Одакле им толике залихе?

Још нешто изазива оправдану сумњу у аутентичност овог открића. Бразилске обале су веома негостољубиве, пуне спрудова на прилазима, таласи често високи по десет и више метара. Ако се брод смрскао, одакле онда товар амфора? Од њих би, у најбољем случају, остали комадићи. Ипак, све ово не значи да амфоре нису заиста пронађене и да нису аутентичне!

Одало их савршенство

Мада још ништа није доказано и све су ово само претпоставке, присетимо се да историја обилује покушајима великих фалсификата. Звучи чудно али је сасвим тачно да је одувек било људи који су покушавали да накнадно измене историју. Када је о Америци реч, последњи такав случај догодио се пре неколико година, а сигурно ћеући у антологију великих фалсификата.

Реч је о такозваној „Феничанској плочи". Професор универзитета из САД пронашао је камену плочу са уклесаним знацима феничанског писма. Било је одмах јасно да је плоча само копија нестало‌г оригинала, али то није умањивало величину открића. Текст је писан у првом лицу множине:

„Пошли смо из Езионгебера у Црвеном мору и путовали са десет бродова. Заједно смо пловили две године око Земље Кам (Африка) али олуја нас је раздвојила од наших другова. Тако смо доспели овде, дванаест мушкараца и три жене..."

То „овде" било је место које су аутори натписа звали Парахиба, а налази се на обали данашњег Бразила и сада се зове Жоао Песоа. Међутим, научници су брзо прозрели фалсификаторе којима ипак треба одати признање за одлично познавање феничанског писма... Толико сјајно да је било сасвим невероватно да су морнари – и у та давна времена обично неписмени – могли саставити такав текст и уклесати прекрасна слова, без иједне једине грешке.

Шверцоване или подметнуте?

Вратимо се бразилским амфорама. Познаваоци староримског времена и обичаја много су бројнији него они који се баве Феникијом – па када је камен из Парахибе брзо демистификован, треба очекивати да ће амфоре бити још брже. Јер, годинама се већ зна да се те дугуљасте посуде од керамике потајно ваде из нашег мора, а и других медитеранских вода и шверцују у свет. Многи богати колекционари добро плаћају за њих и оне увек имају прођу. Зато није невероватно да је неки брод стварно пловио према америчким обалама натоварен амфорама – али модеран брод и у данашње време!

Можда је товар амфора избачен у бразилско море чак и намерно, не би ли научници насели, као што је то и раније покушавано. Али... доказати да су Европљани у антично време посетили Америку веома је тешко – исто толико колико је њима тада било тешко да до ње (евентуално) стигну!

М. К.

ПРЕПОЛОВЉЕН ПОКЛОН

Године 1849. Источноиндијска компанија послала је на поклон енглеској краљици Викторији један од највећих дијаманата – чувени „Кохинор" чије име у преводу значи „планина света". Тај драги камен, који се први пут помиње још 1304. године, никад није продан за новац: из руке у руку прелазио је преваром, отимачином, па чак и убиством. Тако га је и краљица добила: војници Источноиндијске компаније једноставно су га отели малолетном раџи од Лахора.

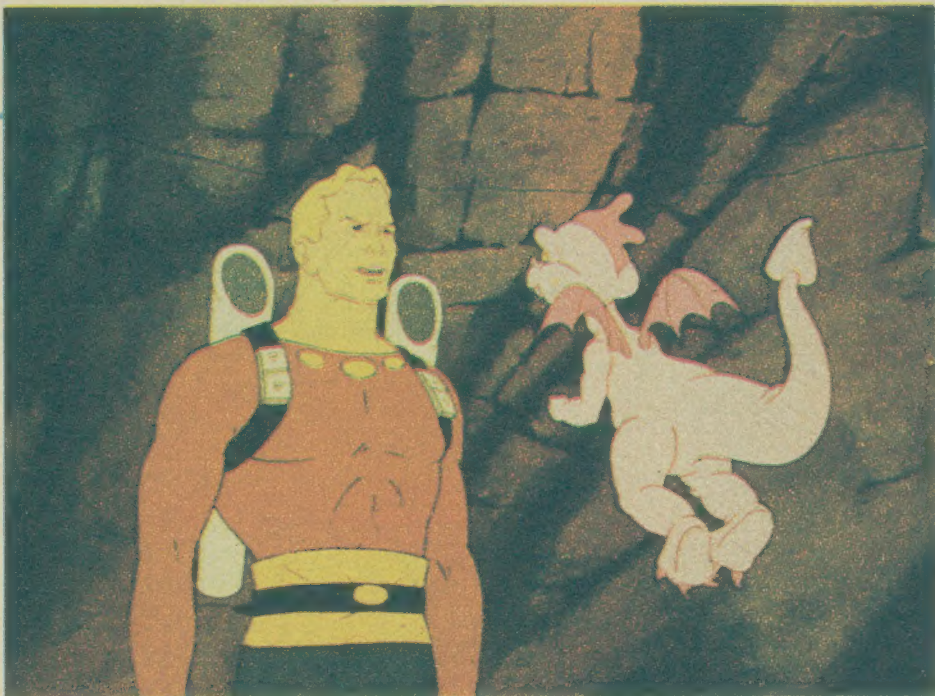

Краљица Викторија позвала је 1852. из Амстердама искусног јувелира Форзангера, али чак ни њему није дозволила да славном дијаманту да други облик. Сама га је глачала, а јувелир јој је говорио шта и како треба да ради. После 38 дана „краљевског" рада од камена тешког 186 карата добијен је брилијант готово двоструко лакши – од свега 106 карата.

„ФЛАШ" СЕ ВРАЋА У „ЗАБАВНИК"

НОВЕ ГОРДОНОВЕ

ЧЕТРДЕСЕТ МИЛИОНА ЉУДИ, НА 20 СВЕТСКИХ ЈЕЗИКА, ПРАТИ ДОЖИВЉАЈЕ НЕУНИШТИВОГ ПУСТОЛОВА КОЈИ У КОСМОСУ ЈОШ НИЈЕ НАИШАО НА ЈАЧЕГ, ПАМЕТНИЈЕГ И ХРАБРИЈЕГ ПРОТИВНИКА. А ПОЧЕО ЈЕ КАО ОБИЧАН РАГБИ-ИГРАЧ.

Поново у моди: Флаш са змајем Гремлином у цртаној ТВ-серији.

Флаш Гордон је дошао на свет 7. јануара 1934. у магазину великог формата „Комик Викли" („Недељник за стрип"). За само неколико година прерастао је у читаву индустрију: објављиван је у наставцима или у виду књига у многим земљама широм света, преточен у три серије играних филмова, емитован на радију, а многи фабрички производи стизали су на тржиште са симболима из овог стрипа.

Под пером свога творца Алекса Рејмонда „Флаш Гордон" се пуних десет година развијао као сплет међусобно тешко различивих авантура. Осам година непрекидно радња овог недељног стрипа збивала се на планети Монго, негде у далекој васиони. Затим се 1942. Флаш вратио на родну Земљу, пошто је коначно савладао владара Минга Немилосрдног. Али, био је то повратак кратког века: изгледало је да је Монго постао Флашово судбинско одредиште и он се ускоро поново обрео у том чудесном свету. Стрип је, међутим, изгубио полет, а радња је у основи почела да се понавља, па је 1944. цртач Остин Бригз покушао да га обнови. Читаве четири године успевао је да сачува Рејмондов стил и фабулу, али то више није било довољно. Пошто је најзад, по други пут, збацио Минга са престола Монга и постао председник планете, Флаш Гордон је – прешао у руке новог цртача. Био је то почетак низа недељних пустоловина које ће се пуних осамнаест и по година рађати на радном столу Емануела Мака Ребоја.

Већ у првој епизоди нове серије чије је објављивање почело 1. августа 1948. године, Флаш Гордон ће напустити Монго – одакле, изузимајући онај један долазак на Земљу, није избивао читаву деценију. Са својим вечитим сапутницима, вереницом Дејл и пријатељем Зарковом, кренуће на месец Луниту, да би докрајчио тиранску владавину младог Руда и његове лепе сестре Луре. Када, као и увек, успешно спроводе свој наум, вечно млади Флаш наставиће да обилази планете, месеце, астероиде и комете Сунчевог система, али и друге васионске светове, блиске и далеке.

На планети Монго

Најпопуларнији и највише објављивани научнофантастични стрип „Флаш Гордон" настао је из жеље највеће компаније за дистрибуцију стрипа „Кинг пикчерс синдикејт" да неутралише годину дана старијег „Брика Бредфорда", власништво ривалске фирме „Нешенел њуспејпер синдикејт". Смислио га је и нацртао карикатуриста и илустратор Александар Гилеспи Рејмонд (1909–1956), познатији као Алекс Рејмонд.

У средиште приче – која, ево, траје већ четрдесет година – поставио је некадашњег фудбалера (нападача у рагби тиму) а касније космичког путника Флаша Гордона, путничког агента и водича Дејл Арден и генијалног научника Ханса Заркова. Одвео их је на далеки свет Монго, планету напредне технике и назадних друштвених односа. Из наставка у наставак, из недеље у недељу, из године у годину, троје Земљана је тамо стицало многобројне противнике и савезнике, срљао из једне авантуре у другу, упознавало и истраживало чудесне светове шума, мора, ватре, пећина, леда... и освајало срца читалаца широм света.

Повратак популарног јунака из маште: Флаш Гордон Мака Ребоја.

Свог васионског јунака Рејмонд је седмог маја 1944. препустио помоћнику и сараднику Остину Бригзу (1908–1977), у жељи да се потпуно посвети свом новом јунаку „Тајном агенту икс-9". Овај је још 27. априла 1940, на захтев компаније „Кинг Пикчерс", почео да црта прве дневне епизоде „Флаша Гордона". Рејмонд се, међутим, убрзо прикључио америчкој морнарици, а из ње се вратио 1946. Одмах затим створио је новог јунака стрипа детектива Рипа Кирбија кога је радио све до 1956. када је погинуо у саобраћајној несрећи.

Бригз, међутим, није имао снаге да уз повремени посао илустратора ради и недељне (једна табла сваке седмице) и дневне епизоде „Флаша Гордона" (један каиш сваког дана осим недеље). Другог јуна 1944. године, престао је да ради дневне епизоде и оне нису излазиле све до 19. новембра 1951. Тада их је обновио талентовани и упорни цртач Денијел (Ден) Бери (рођен 1923). Уз повремену помоћ неколицине других цртача, међу којима и свога брата Саја, одржао је дневне епизоде све до данас – пуних тридесет година. Добар део ових епизода стигао је до наших читалаца: „Политикин забавник" их је објављивао непрекидно од 1958. до 1972. године, а затим у неколико наврата (у средини листа) донео комплетне епизоде; новије епизоде повремено се појављују у „Стрипотеци".

Ванземаљци на сцени

Убрзо је Бригз дигао руке и од недељних епизода и 1. августа 1948. на сцену је ступио Емануел Ребој који је касније постао познатији по надимку „Мак". За разлику од Бригза, који је углавном поштовао изворни Рејмондов стил и сиже, Мак Ребој је у стрип унео низ новина. Пре свега напустио је традицију Монга и Минга Немилосрдног. Тек у његовој верзији Флаш Гордон је постао прави космички пустолов, вечити луталица, борац против зла. Мак Ребој је у „Флаша Гордона" увео нове васионске светове који више нису попут Рејмондовог Монга и његових месеца подсећали на егзотичне крајеве наше родне планете. У чувени стрип први пут улазе ванземљани који нису по правилу антропоморфни (слични човеку). Кроз Ребојевог „Флаша Гордона" почела су да дефилују мање или више разумна бића налик на инсекте, гуштере, биљке... Најчешће ни на шта, налик једино на саме себе. Главни јунаци, међутим, остали су у основи ис-

АВАНТУРЕ

ти какви су били: Флаш Гордон сличан каквом митском полубожанству, Дејл Арден лепа и верна а понекад досадна пратиља, доктор Ханс Зарков интелигентан научник и смион сапутник у борби против разноврсних васионских претњи.

Емануел Мак Ребој рођен је 9. априла 1914. године у Њујорку. Пошто је завршио цртачку школу, почео је да ради као илустратор. У то време веома успешно је правио дрворезе од којих се неколико налази у сталној збирци чувеног њујоршког Метрополитен музеја. У свет стрипа закорачио је 1940. кад се запослио као цртач у стрип-радионици Херија Чеслера. Неколико година радио је одличне цртеже за стрипове „Мистер Скарлет" (1941), „Ибис" (1942) и „Булитмен" (1941–1942) за издавачку кућу „Фосит". Прославио се, међутим, тек када је за истог издавача почео да црта „Капетана Марвела Млађег", нови лик у групи стрипова под заједничким називом „Породица Марвел", тада веома популарној у САД.

На пет континената

Мак Ребој је „Капетана Марвела Млађег" створио под снажним утицајем стила Алекса Рејмонда. Избегавао је да користи црне површине. Ликови су му били светли, издужени, у класичним позама, чврсто укомпоновани у позадину. Анатомија и техника цртежа савршено су изведени. Године 1944. Мак Ребој је препустио овог „свеамеричког" јунака другим цртачима и посветио се неким другим ликовима стрипа. Две године касније, 1946. почео је да ради искључиво комерцијалне илустрације све док, на позив „Кинг Фичерса", није преузео „Флаша Гордона".

Мада је у стрипу о чувеном космичком јунаку сачувао понешто од Рејмондовог стила – лепоту и једноставност цртежа, прецизност покрета, динамику радње – Мек Ребој је успео да развије специфичан стил, чију основу чини крупно кадрирање. Прекидајући традицију планете Монго и његог окрутног владара, увео је цртање по јасно разграниченим епизодама, чији се ликови, фабула и место радње стално мењају. У тој новој оријентацији свесрдно му је помагао сценариста Дон Мур који је, иначе, смишљао и већину Рејмондових епизода.

Најкраћа Ребојева епизода „Флаша Гордона" имала је седам, а најдужа 45 наставака. У просеку, међутим, трајале су по три и по месеца (15 наставака). У току осамнаест и по година изашло је, изворно, 66 епизода. Укупно је објављено 1.005 наставака, односно 3.015 каишева, или 24.120 кадрова. Ове изворне епизоде до данас су преношене у тридесетак земаља, на пет континената, на двадесетак различитих језика. Код нас их је највише објавио управо „Политикин забавник", као комплетне епизоде у средини листа – 14. У последње две године објављено је десетак епизода – редом, почевши од прве – у издању „Дечјих новина".

Готово две деценије рада на Флашу Гордону: Емануел Мак Ребој.

Повратак

Мак Ребој је „Флаша Гордона" цртао све до своје смрти, децембра 1967. године. Последњи наставак последње епизоде изашао је 24. децембра 1967. године. То, међутим, није био крај неуништивог Флаша Гордона. Цртање недељних епизода преузео је Ден Бери. Захваљујући њему и повременој помоћи његовог брата Саја, Франка Фразете, Реја Кренкела, Френка Бола, Волија Вуда и Гила Кејна, недељне епизоде излазе и дан-данас. Још се цртају и дневне епизоде на којима су поред Дена Берија радили Сај Бери, Рик Естрада, Пол Норис и други, а данас је за њих задужен Боб Фуџитани.

Љубитељи стрипа нису престајали да воле „Флаша Гордона" готово пуне четири деценије. Штавише, у последње две године занимање за „Флаша Гордона" је порасло: данас га чита око четрдесет милиона људи на свих шест континената (стрип се чита и у неким антарктичким базама). Осим у дневницима и недељницима, „Флаш" се појављује у низу специјалних издања која објављују недељне епизоде Алекса Рејмонда, Остина Бригза, Мака Ребоја и Дена Берија и дневне епизоде Бригза и Берија, или преносе епизоде рађене 1966. и 1967. или од 1980. до данас искључиво за свеске и албуме, чији су аутори Ал Виљемсон, Рид Крендал, Пет Бојет, Џеф Џонс, Карлос Гарзон, Џин Фосит. За колекционаре излазе читаве књиге са старим епизодама, од којих неке у боји.

Да је „Флаш Гордон" поново у моди, и то не само у стрипу, потврђује и филмски спектакл Дина де Лаурентиса (откупљен и код нас) – по коме је рађен стрип недавно објављен у „Политикином забавнику". У САД и западној Европи на телевизији се приказује цртана серија од шеснаест 15-минутних епизода, у којој уз Флаша доминира малецки ружичасти змај Гремлин. Американци припремају и играну ТВ серију од 13 епизода са Беном Мидлменом у главној улози.

Повратак Флаша Гордона на светску сцену није могао да мимоиђе „Политикин забавник" који је досад донео више епизода Рејмонда, Бригза, Ребоја и Берија него сви други југословенски листови заједно. Овог пута, пред читаоцима ће се, у наставцима наћи епизоде Емануела Мака Ребоја које код нас досад нису објављене.

Есад ЈАКУПОВИЋ

ОД ОВОГ БРОЈА НА СТРАНИ 18: НОВИ ДОЖИВЉАЈИ ФЛАША ГОРДОНА

Четири деценије љубимац публике (одозго надоле): Алекс Рејмонд, 1942. (шпанско издање); Остин Бригз, 1945. (америчко); Емануел Мак Ребој, 1957. (италијанско); Ден Бери, 1958. (наше); Ал Виљемсон, 1966. (финско издање).

БАЈКА О СУПЕРЈАЈЕТУ

КОЛЕЦ ЗА

Перната живина служила је човеку вековима за јело и – забаву. Сиромашни су је бацали у лонац, а богати гајили за борбу петлова или за сајмове пернатих лепотана са најлепшим перјем. Тек почетком нашег века амерички научници основали су „ленд-грент", колеџе за живину, и почели да се баве пилићарском генетиком у жељи да добију више јаја бољег квалитета.

Али, тек педесетих година дошло се до идеалног прототипа суперкокошке. Тражећи кокошку која ће носити највише јаја, најкрупнија, са чврстом љуском и богата витаминима, укрштањем раса дошло се до расе „бели легхорн". Ни до данас није створена боља суперкокошка! Добар део тог успеха постигнут је захваљујући врло једноставној направи – гнезду у виду кавеза. Овај изум коришћен је крајем прошлог века, али не тако масовно. Тек у рукама стручњака употребљен је на прави начин. Наиме, како је то обичан кавез са мрежастим вратима која се сама затварају изнутра, довољно је да кокошка уђе, врата се за њом залупе и не може више да изађе док не снесе јаје. Тако се повећао „принос јаја", али и створила могућност да се јаје сваке кокошке обележи, проучи, одреди његов педигре и утврди да ли му је мајка високородна.

Пустите петла...

Суперкокошка је извршила праву револуцију у производњи јаја. Мада је све до шездесетих година производња била углавном ствар приватника, светска индустрија је врло брзо узела јаја у своје – механичке руке. Прво су изнађени начини за масовну производњу суперкокошака, затим је утврђен њихов јеловник, и при том је главну улогу одиграо витамин Д: захваљујући њему кокошке су могле да живе у затвореном простору, без дневне светлости. Доктори за живину потрудили су се да искорене све болести пернатих створења. Најважније је било победити Марекову болест, једну врсту рака са високим степеном смртности. Тек

ОД ТРЕНУТКА КАДА СЕ СНЕСЕ, ПА ДОК НЕ СТИГНЕ У КАЈГАНУ ИЛИ КОЛАЧЕ, ДАНАШЊЕ ЈАЈЕ ПРОЛАЗИ КРОЗ ШУМУ МЕХАНИЧКИХ СПРАВА И – ОСТАЈЕ ЖИВО.

1969. године, када је откривен и изолован један вирус херпеса и створена вакцина, пут ка стварању суперносиља био је отворен.

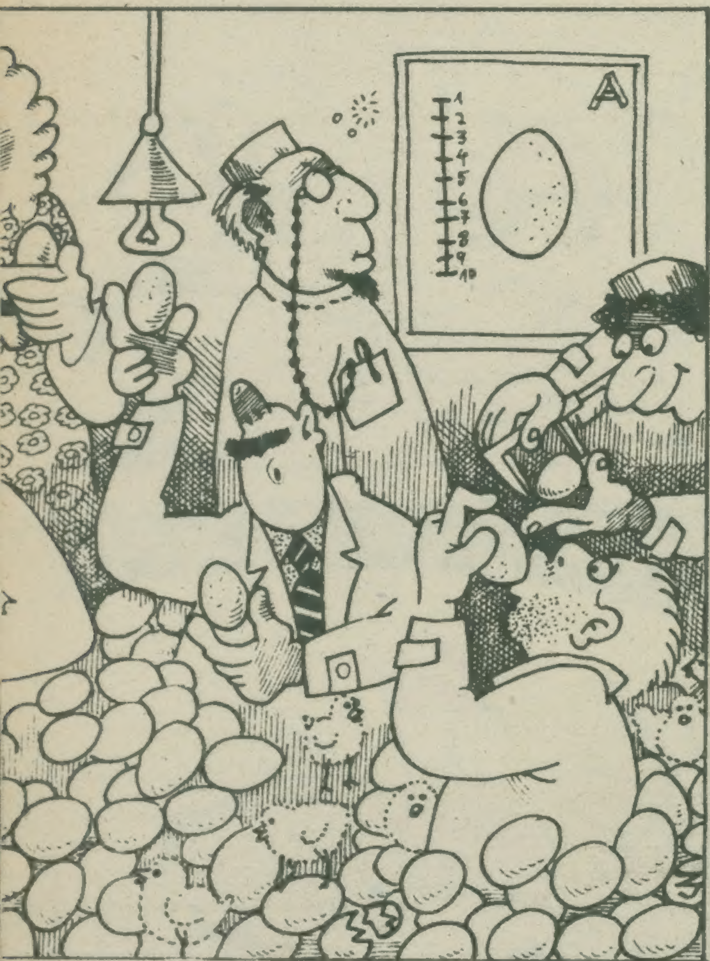
Пилићи који се гаје у комерцијалне сврхе – за масовно ношење јаја – никада не угледају светлост дана. Они се рађају и умиру у кокошинцу где их има на хиљаде. Њихови родитељи, живина за расплод, чувају се у специјалним просторијама, обично са једним петлом на двадесет кокошки. И ту све зависи од петла, посебно од оних сличних петлу Ђорђа Балашевића. Када кокошка снесе јаје, оно се преноси у инкубатор а када се пилићи излегу, већ сутрадан се сортирају по полу и правилу: све што не носи јаја, не исплати се!

Стручњаци за одређивање пола у стању су да дневно прегледају неколико хиљада пилића и са великом тачношћу утврде пол сваког од њих. Ту вештину стицали су годинама. У почетку је сортирање вршено завиривањем под реп. Међутим, данас се то врши на основу шара на крилцима!

После сортирања плодоносни пилићи преносе се у гајилишта. Ту им се сече врх кљуна да се не би međусобно кљуцали и – чека да нарасту. Двадесет недеља касније прелазе у „породилишта", где годишње снесу и до 250 јаја. И тако пуних двадесет и пет месеци, колико траје плодоносни век суперкокошака. Чим производња почне да опада, суперкококе одлазе на „губилиште" и свој животни век завршавају у облику коцкице или концентрата за супе. На њихово место долазе нове „породиље".

Живот суперкокошке тако директно зависи од њених јаја. Што их дуже и више носи, то ће дуже живети, под вештачким сунцем, које човек продужава или скраћује, желећи да им дочара јесен или пролеће. Јер, сва живина има свој биолошки часовник по коме носи јаја, па човек једино то мора да поштује. Њему је најважније да она носи јаја, живи и умире за то. Суперкокице зато умиру младе.

Некада, када су јата кокошака сносила јаја тек с времена на време, било их је лако покупити по дворишту, штали или кокошињцу. Данас у пилећим индустријским гетима јаја „капљу" на све стране, а скупљају их вечите покретне траке. Чим испадне из кокице, јаје се скотрља низ стрме канале на траку. Одатле их као усисивач скупљају аспиратори и одмах их пакују у картонска гнезда. По тридесет у свако. Тако упакована јаја

овај преглед заврши, јаја која преживе селекцију одлазе у посебну машину за мерење. Једно по једно. И ту се врши строга селекција по тежини, величини, облику, да би се паковала у специјалну картонску амбалажу у којој стижу у самоуслуге и продавнице. Седамдесет и два часа после доласка на свет јаје је у рукама потрошача, где се једним ударцем ослобађа љуске (и живота) и претвара у укусан залогај.

Слична је и судбина оних јаја која нису успела да прођу строгу фабричку селекцију. Већина њих шаљу се предузећима у којима се разбијају ради замрзавања или дехидрације. Одељење за масовно лупање јаја увек је под строгом контролом санитараца, као уопште читава индустријска производња јаја. Да би разбијање ишло брже и безболније, индустријски ударачи у минуту разбијају 250 јаја и аутоматски одвајају беланца од жуманаца која посебним цевима отичу у апарате за пастеризацију и хомогенизацију. Крајњи производ ових процеса су јаја у праху или завршавају у тесту за колаче, кексу или смеши за прављење мајонеза. Јаја која уопште нису за исхрану људи такође се индустријски обрађују и претварају у конзервирани залогај за псе и мачке. Судбина и јајета и кокошке је увек иста.

Интересантно је да су јаја једина храна коју човек производи више а не једе више. Потрошња јаја по становнику у САД, на пример, деценијама се не мења. Тако је пред рат 1940. године Американац годишње јео 319 јаја, а 1970. године – такође 319. Слично важи и за Европљане. Мада је годишња производња јаја у САД са 59.954 милиона у 1950. години порасла на 71.200 милиона, број радних часова за добијање јаја на сто носиља годишње пао је са 240 (1945.) на 90 часова (1970), па је остало нејасно зашто потрошња не расте. Овај феномен је још несхватљивији ако знамо да се носивост суперкокица у међувремену повећала са 161 на 250 јаја годишње, као што се и употребљивост јаја, у разним облицима, повећала. Можда је то и прилика да нека суперкокица угледа светлост дана и проживи дуже од две и по године живота. Међутим, док год је људи биће и изрека: кокошка је само начин да се од једног јајета добије друго.

KOKE

чувају се на температури од 13 степени до јутра, када одлазе на обраду.

Обавезан рендгенски преглед

Прво се перу. Затим се суше феном, а онда прскају минералним уљем како би се затвориле поре на љусци. Јајету се тако омогућава да „дише", да увлачи ваздух и повећава свој мехур, што утиче на квалитет беланчевина, посебно жуманцета.

После тога јаја се одводе на рендгенски преглед. Убацују се у кабину за осветљавање где их стручњаци пажљиво посматрају и одбацују сва која су напукла и умрљана. Чим се

ПОЛА ЈАЈЕТА ПО ГЛАВИ

Југославија не спада у ред земаља чији становници тамане јаја. Године 1968. трошили смо 99 комада јаја по глави становника. Десет година касније потрошња је порасла на 155 комада, да би 1982. године достигла цифру од 170. У просеку, Југословен сваког дана поједе пола јајета. Али, ако штедимо на јајима не штедимо на пилећем месу које смо 1968. године јели свега 6 килограма по становнику, 1978. године око 13 килограма, а 1982. године већ 15 килограма.

Шта се дешава са јајима која производимо а не поједемо? Одговор је једноставан: извозимо их. Пре две године Југославија је од својих суперкокица добијала 4,42 милијарде јаја, а 1982. године 4,65 милијарди, па се планира да ћемо у овој години произвести 4,84 милијарде јаја. Прошле године извоз јаја донео нам је 3,7 милиона долара.

У ЧАСТ ...

Рт Хорн – коме није познато то име? А ко зна да постоји градић Хорн у провинцији Северна Холандија? Између „географског џина" и „географског патуљка" ипак постоји директна веза. холандски морепловац Корнелијус Схоутен, који је 1616. године први опловио најјужнију тачку Јужне Америке, иначе познату по својим јаким и опасним бурама, назвао је рт именом свог родног градића. Патуљак је дао своје име џину!

Историја географије пуна је сличних примера, па чак и случајева где је разлика у значају још већа. Градић Хорн бар постоји све до данас, а колико је градова, држава и провинција који носе имена давно несталих краљева, краљица и дворјана. Познати француски путник и истраживач Ла Салем назвао је северноамеричку државу Луизијану у част краља Луја XIV. А држава Каролина добила је име по тврђави Каролини коју је 1562. године основао хугенот Рибо и назвао је тако у част владара Шарла IX који је само две године раније ступио на француски престо.

Ни краљице, што се географије тиче, нису имале мање среће од краљева. Тако је предузимљиви Енглез Калверт – лорд Балтимор – 1632. године добио на управу од Чарлса I велику територију на источној обали Северне Америке. Искрцавши се на поклоњену земљу Балтимор је, да би угодио господару, пожурио да новој земљи да име Мериленд – Мерина земља – у част Чарлсове жене краљице Хенријете – Мери. Главни град Балтимора, један од највећих градова у САД, и данас носи име не много познатог и још мање заслужног Балтимора.

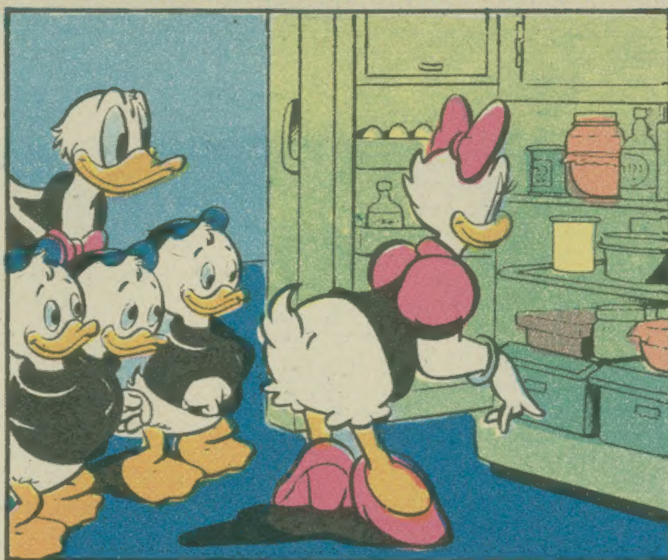
И у историји Аустралије има сличних примера. Тако је главни град колоније Јужна Аустралија основан 1836. добио име Аделаида у част жене тадашњег енглеског краља Виљема IV. Највећи аустралијски град Сиднеј, основан 1788. године, данас броји више од 2,5 милиона становника, назван је тако по имену неког виконта Сиднеја који је био секретар за колоније у енглеској влади.

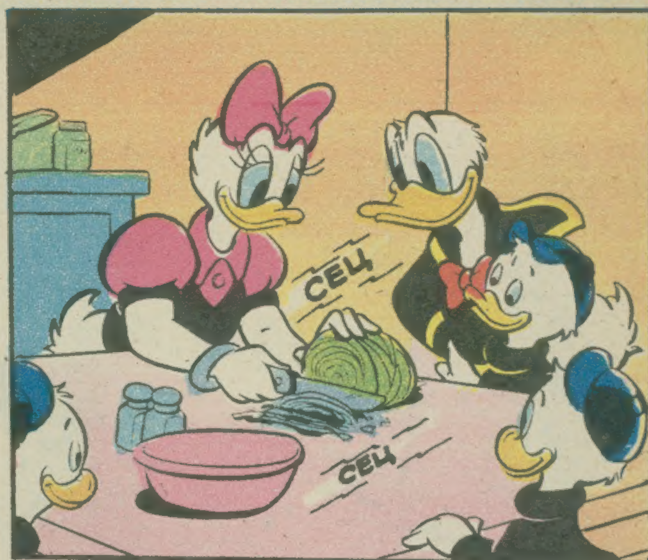
У 19. веку на географским картама појављују се имена безобзирних освајача. Највећи међу њима можда је био Сесил Родз (Rhodes), који је осамдесетих година прошлог века скупивши наоружану банду успео да заузме афричку државу Мономотапа. Енглески колонизатори пожурили су да земљу коју је он заузео прогласе британском колонијом. У знак захвалности за оно што је учинио сурови авантуриста назвали су је – Родезија. Дуго је ова држава у којој је силом одржавана власт беле мањине била симбол расизма. Али, историја је казала своју реч и сада је са карте света заувек ишчезло Родово име.

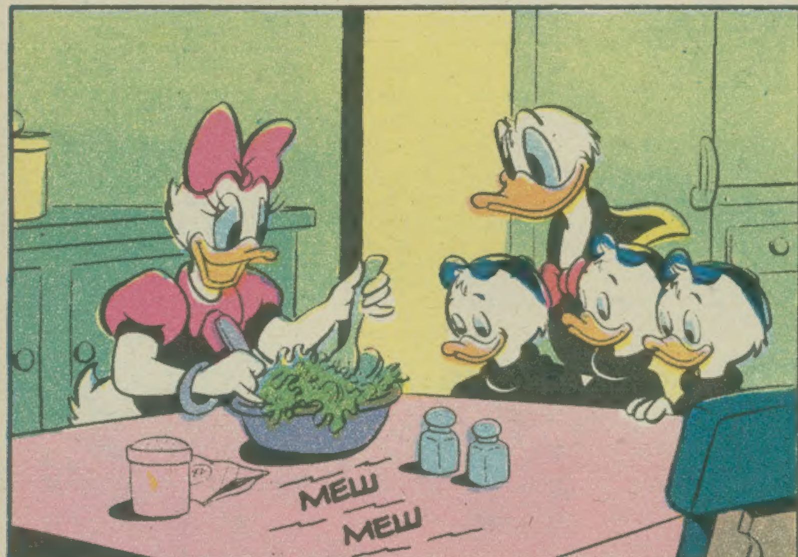

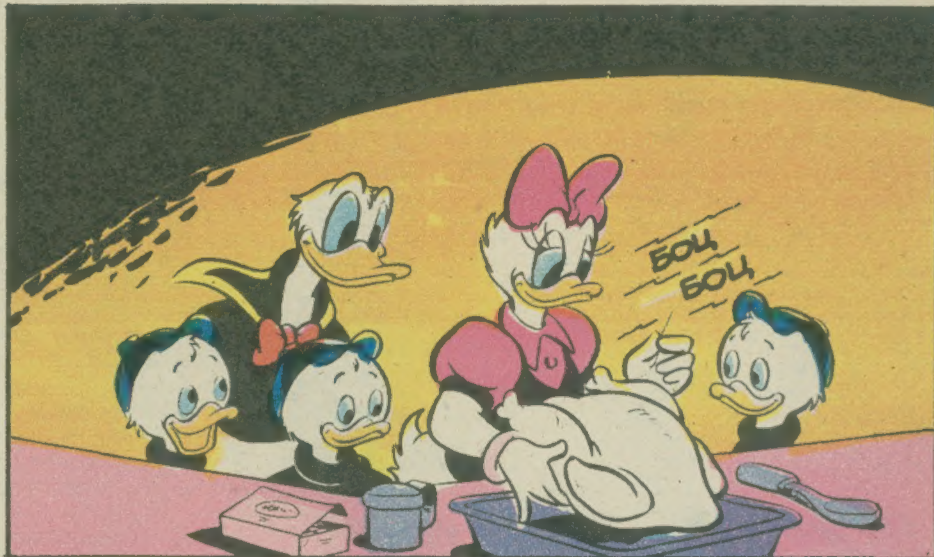
Walt Disney

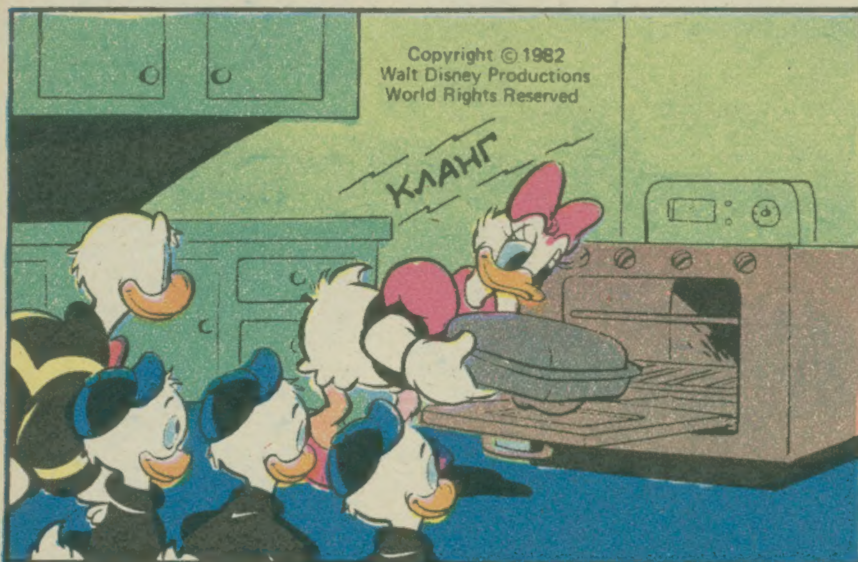
ПАЈА ПАТАК

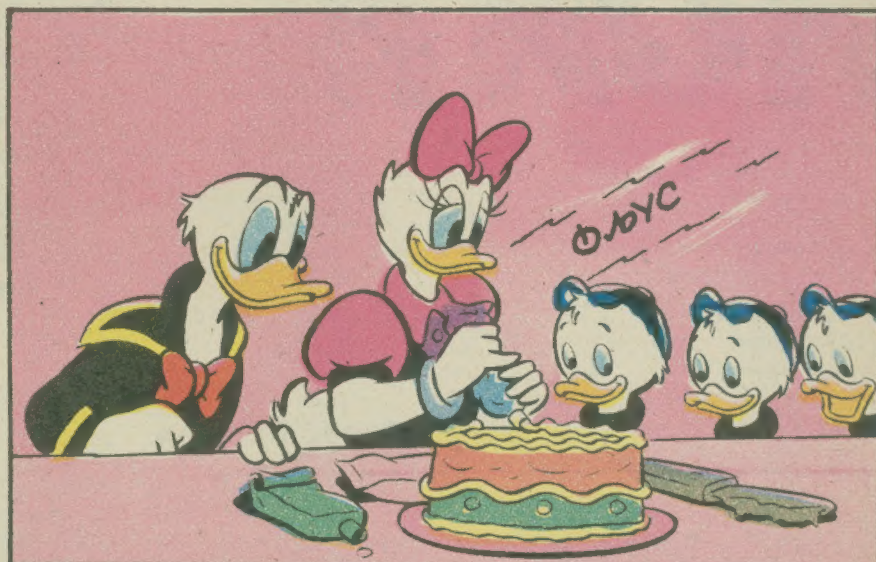

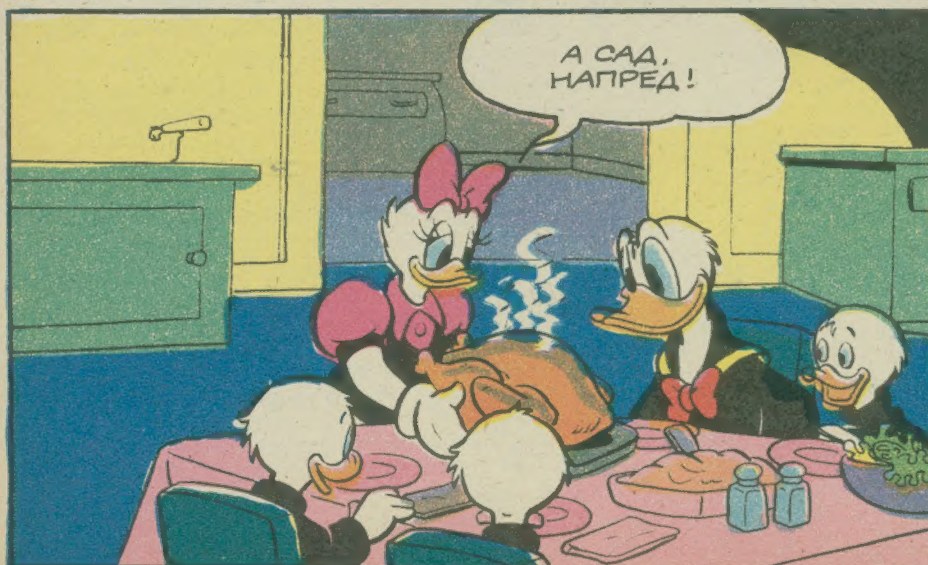

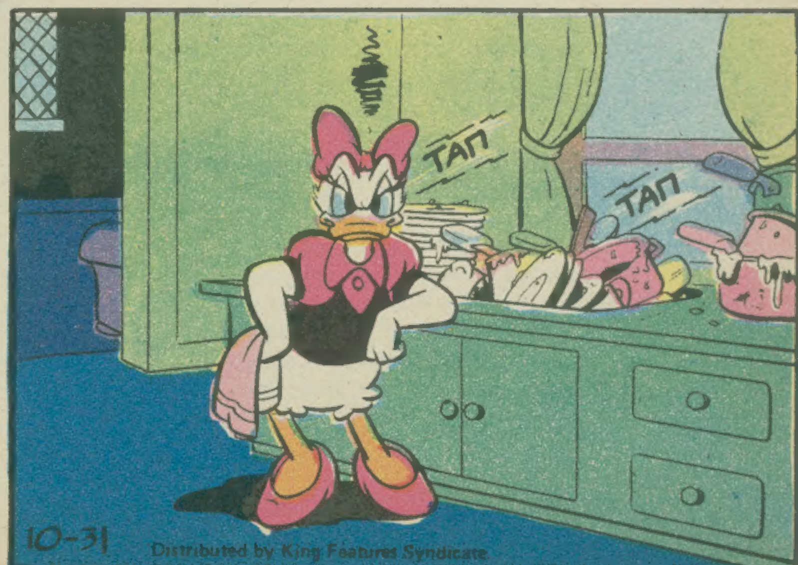

АРФ СЕ НИЈЕ УПЛАШИО

Ерик и његов најбољи друг Арф, пас који му је спасао живот.

КАДА ЈЕ ОЗАНА СПАРКС ИЗАШЛА ДА ПОГЛЕДА ШТА РАДИ ЊЕН ДВОГОДИШЊИ СИН ЕРИК, УГЛЕДАЛА ЈЕ СТРАВИЧАН ПРИЗОР: ИЗА ЛЕЂА ДЕЧАКА КОЈИ СЕ ИГРАО ПРИБЛИЖАВАЛА СЕ ЗМИЈА...

Озана се парализала од страха. По сјајним црвеним, црним и жутим прстеновима схватила је: змија која само што није угризла Ерика једна је од најопаснијих на читавој територији Северне Америке – коралска змија чији угриз значи сигурну смрт.

А само неколико минута пре тога мајка је рекла дечаку да изађе напоље, да јој не смета док спрема кућу. Ерик је једва дочекао да се игра у башти њихове куће у Фулширу, месту крај Хјустона у држави Тексас. Највише је волео да трчи по башти и прави свакојаке лудорије са својим нераздвојним другаром, псом Арфом. Од тренутка кад се Ерик родио Арф је стално био поред њега. Као да је себи дао задатак да га чува и не допусти да му ма ко учини нешто нажао. Симпатичног дечака нико, наравно, и није дирао, али је Арф сваког незнанца гледао као Ериковог најљућег непријатеља. Дуго му је требало да се на неког навикне и стекне поверење па да му тек после више сусрета дозволи да приђе малишану.

Кад се Озана повратила од шока, сместа је потрчала у кућу да из кухиње узме пушку. Срећом, њен муж се тог дана спремао у лов, па је пушку са спрата снео у кухињу. У тренутку се вратила у башту и угледала Арфа како се бори са змијом. Не знајући да је пас већ задобио четири уједа, нанишанила је што је боље могла и – опалила. Њен први хитац у живота и – погодила је опасног гмизавца тачно у главу! Тело змије које се пресијавало на сунцу пало је крај самог пса. Озана је одахнула – сада је све у реду. Али из невеште реченице „Змија ујести Арф" које је њен син покушавао да састави схватила је да борба тек предстоји.

Узела је пса за главу и почела да тражи ујед. Тек после детаљног испитивања угледала је траг на Арфовој њушци, ујед у облику потковице. Верном псу који је спасао живот њеном сину преостало је још само сат живота. Ако нешто хитно не предузме, угинуће. Отров коралске змије почеће ускоро да делује.

Озана Спаркс се није предавала – убацила је Ерика и Арфа у кола и појурила према најближој ветеринарској станици, двадесетак километара од њихове куће. Кад су стигли, Арф је већ изгубио свест. Ветеринар Ђина Крауч имала је пред собом само нешто више од пола сата да се избори за Арфов живот. Пас није имао само два уједа на њушци већ и по један на свакој шапи. Почео је да пада у кому. Требало му је дати 26 доза серума, а ветеринарка није имала ниједан! Ипак се трудила да га на све могуће начине, уз ињекције, одржи у животу док се серум не набави. Обавестила је полицијску станицу и другу ветеринарску службу тако да је цела околина кренула у потрагу за спасоносном течношћу.

Није било лако наћи толику дозу. Али, ко год би чуо за храброг пса који се неустрашиво бацио на отровницу да би спасао дечака, хтео је да помогне. Шерифови помоћници и ветеринар јурили су колима на све стране у нади да ће наћи довољне количине серума. Било им је потребно девет часова да донесу онолико колико је требало.

Срећом, таман кад бих завршила са давањем једне дозе серума друга је стизала у станицу – испричала је касније Ђина Крауч. – То је била невероватна ноћ! Живот једне храбре животиње био је у мојим рукама, а ја нисам била сигурна да ћу моћи да је спасем. Арф је лежао на столу и готово није давао знаке живота. Био је потпуно парализан, плашила сам се да су му функције мозга отказале. Пулс нисам осећала.

Док је Ђина Крауч чинила све напоре да Арфа врати у живот, Озана је седела крај стола и масирала беживотно тело,верног пса а мали Ерик, као да је и сам схватио озбиљност ситуације, почео је да пева неке песмице. Риђи теријер се није померао, што је дечаку било чудно: обично би Арф, чим би чуо песмицу, весело скакао на њега и почињао да лаје из гласа. Сада је био тако миран...

Борба за Арфов живот трајала је пуна четири дана. За све то време крај стола на коме је лежао смењивали су се Озана и њен супруг. Ни пет минута га нису остављали самог. Доводили су Ерика преко дана, он му је упорно певао и решетовао све могуће песмице које је знао.

Петог дана Арф је коначно отворио једно око и мало се промешкољио на столу. Ђина и Озана почеле су готово углас да вичу од среће:

– Жив је ! Жив! Арф је спасен!

Од тог септембарског дана 1981. године Ерик и Арф буквално се не раздвајају. Кад иду у башту да се играју, добро пазе. А Озана, кад је неко упита за Арфа, понавља увек исто, исту реченицу:

То је најбољи пас на свету!

В. С.

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

ПРИЛОЗИ СА СВИХ СТРАНА

„Забавниковој" акцији „Помозимо ЗОО врту" прикључује се више радних организација и појединаца из свих крајева Југославије: жеља да жирафа што пре стигне постала је заједничка.

Прилози радних организација:

Основна васпитно-образовна организација „Слободан Бајиш – Пајо" из Нових Карловаца уплатила је 4 500,00 динара, **ООСС Савезног завода за статистику**, Београд 7 705,00 **РЗ заједничких послова „Народна радиност"**, Београд 1 000,00 и **Основна школа „Свети Сава"**, IV/1, Београд 400,00.

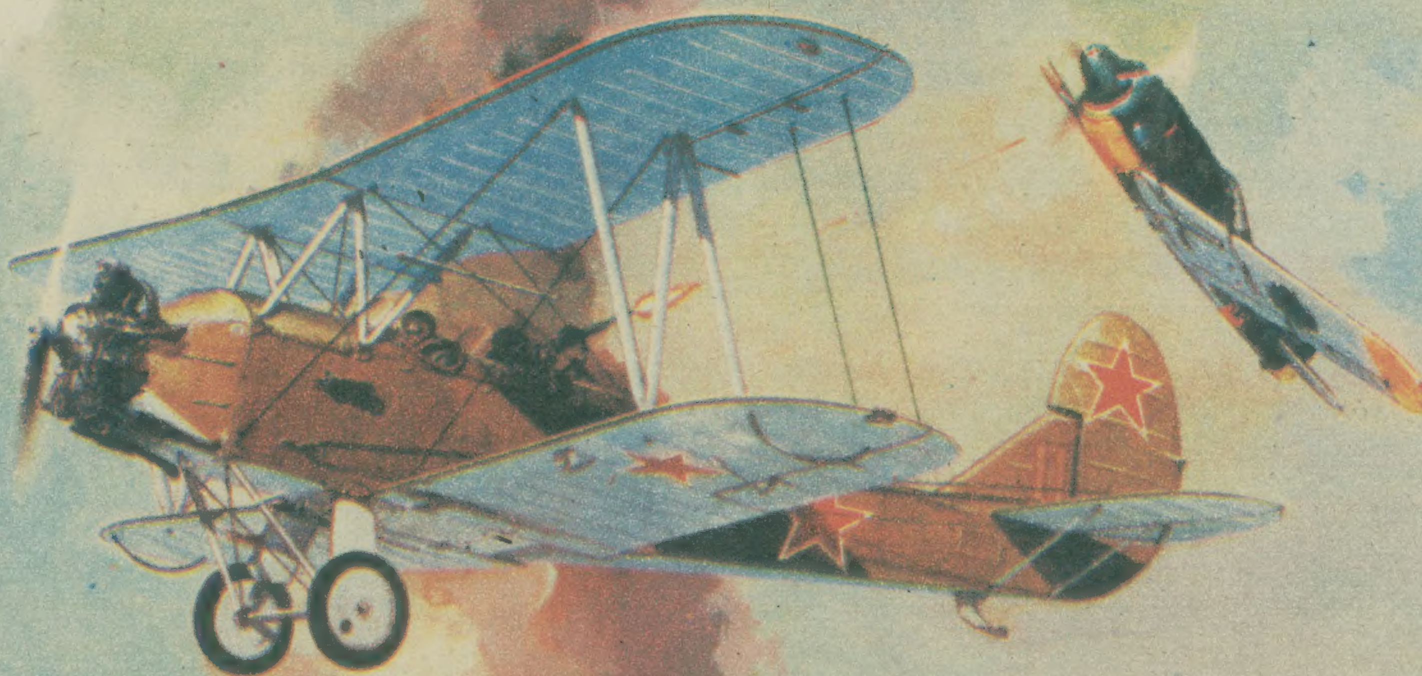
Уплате појединаца:

Марко Филиповић из Шапца уплатио је 350,00 динара, **Жаклина Бат**, Загреб 100,00, **Мануела Николић**, Шабац 100,00, **Љиљана Ивановић**, Смедеревска Паланка 100,00, **Бојана Ђорђевић**, Нови Сад 100,00, **Драгана Божић**, Београд 60,00, **Јована Божић**, Београд 60,00 и **Радинка Марковић**, Београд 100,00 динара.

Прилози за жирафу уплаћују се на адресу: ЗООЛОШКИ ВРТ ГРАДА БЕОГРАДА, жиро-рачун: **60806-603-8334.**

ПОЛИКАРПОВ ПО-2

МАЛИША З

Био је 7. јануар 1928. године. Мраз је све више стезао, али то није сметало групи војних стручњака да се окупе на аеродрому и присуствују пробном лету новог авиона конструктора Николаја Николајевича Поликарпова. У ствари, они су баш и желели да виде својства летелице у зимским условима јер време значајно утиче на њено понашање.

Пробни пилот Громов мирно је сео у авион, упалио мотор и зарулао.

Окупљени нису били одушевљени изгледом летелице. Био је једноставан, скроман, рекло би се чак старински. Крила, горе и доле спојена упорницима, труп, мотор, све је то било познато. Додуше, ни друге земље нису имале богзна шта у том смислу, али од Поликарпова се очекивало више. Претходни ловачки авиони које је пројектовао оцењени су као веома добри. Пре него што је Громов узлетео, конструктор је пожурио да објасни:

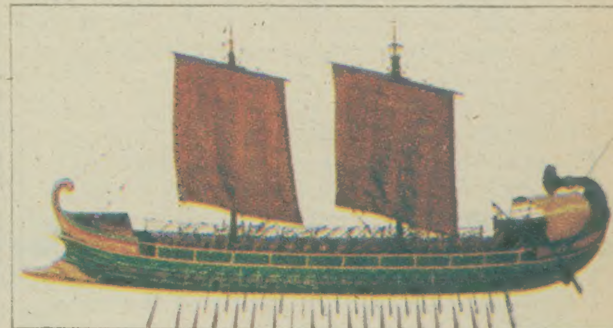
– Ово је мали и пре свега јевтин авион. Намењен је за обуку пилота и молим вас да то имате у виду!

Кукурузар

Громов је успешно обавио пробни лет. Поликарпов је био далеко задовољнији од војних старешина. Летелица је названа У-2. Нико од одговорних, па ни конструктор, тада није могао претпоставити да ће тај авиончић ући у легенду ваздухопловства.

Поликарпов није био човек од јуче. Уживао је велики углед. Од тренутка

У ИДУЋЕМ БРОЈУ
РЕЗУЛТАТИ ИГРЕ
„САСТАВИТЕ СТАРЕ БРОДОВЕ"

Модел брода са два реда весала, два јарбола и једрима потиче из седмог века пре нове ере. Ограда, подигнута на боку служила је да би задржавала терет, али је временом све више служила и као заклон за веслаче и ратнике. Кљун представља украс а „око" на прамцу је имало магично значење које потиче из прадавних времена и носили су га многи бродови па и они на Истоку.

А СВЕ

УЧЕСТВОВАО ЈЕ У БОРБАМА, ПРЕНОСИО РАЊЕНИКЕ, САМО У РАТНИМ ГОДИНАМА НА ЊЕМУ СЕ ОБУЧИЛО ВИШЕ ОД 100 ХИЉАДА ПИЛОТА.

кад је 1916. завршио Петроградски политехнички институт, сав се посветио авионима. Следећих година ваздухопловство је споро корачало у Совјетском Савезу и тек када је у тој земљи 1927. донето Правило о борбеним дејствима јуришне авијације, конструктори су почели одређеније да се везују за ловачке авионе. Поликарпов је то већ чинио. Сада је пажњу усредсредио на пројектовање лаког школског авиона који би у случају нужде могао и да се бори. Ускоро се појавио У-2.

Прва верзија, а она је најдуже летела, био је двокрилац с мотором М-11 од 100 коњских снага (74кS) конструктора Швецова и Окромјашког. И поред тога што је авион у свим службеним извештајима означаван са У-2, сви су га називали кратко – Поликарпов! Под тим именом је и остао упамћен.

Поликарповљев „малиша" брзо је освојио совјетске пилоте. Обука на њему текла је лако. У то време конструктор је имао тридесет шест година. Редовно је пратио летове авиона и упоредо радио на изменама, па ће временом настати неколико верзија У-2. Међутим, основа је увек остајала иста.

ПОСЛЕДЊИ ЛЕТ

Авион ПО-2 са ознаком YU-CNN, популарни „поликарац", који је већ давно ушао у анале Ваздухопловног савеза Југославије више не постоји. Добри стари ПО-2 био је најстарији авион употребљаван у Југославији и последњи тог типа који је крстарио небом. Припадао је краљевачком аеро-клубу и служио за обуку пилота, вучу једрилица, скокове падобранаца, осматрање и извиђање. Могао је све да обави, свуда да дође, на свако пољанче да атерира. Летео је и служио 54 године. Тачних података нема, али је сасвим близу истини да је то био и најстарији авион у свету још у употреби. Није познато да постоји авион стар 54 године с употребном дозволом, уверењем о пловидбености и потврдом о техничкој исправности. Век авиона је кратак – десет, највише двадесет година. Али, 54 године – то је невероватно. У књижици авиона ПО-2 писало је да је произведен у Совјетском Савезу 1928. године. Зна се да је био у употреби у ратном ваздухопловству те земље и да је прошао славни пут од Стаљинграда до Берлина. Затим се обрео у Земуну. Из Земуна је распоређен у Вршац, а одатле је долетео у Краљево и остао у његовом аеро-клубу. За њега се чуло широм земље тек кад је доспео на филм: ангажован је за снимање копродукције „Правац Кина" америчке компаније „Морисен" и загребачког „Јадран филма". Снимање је обављено прошле године на Гробничком пољу поред Ријеке. Међутим, у Краљево се није вратио. На путу за матични аеродром срушио се у јарак недалеко од Сиња. Пилот је остао неповређен, а авион се распао у комаде. Тако је престао да постоји најстарији активни ПО-2 на свету.

В. Благојевић

ваном балдахину горњег крила.

Десетак година касније малиша је ојачан снажнијим мотором М-115 од 125 коњских снага (94кS). Та верзија носила је ознаку У-2ЦТ. Претходно се појавио У-2 оспособљен за обављање неких пољопривредних послова – сејање, ђубрење, запрашивање. Већ тада је Поликарпову било јасно да ће његов авиончић корисно послужити совјетском народу, но био је далеко од помисли да се може жилаво носити са ловачким авионима, поготову Хитлеровим „месершмитима" и јуначки бранити Москву! А управо то се догодило!

Године су пролазиле, а верзије У-2 низале. Рат се још није назирао. Са земљорадње „кукурузар" је прешао на обављање санитетских послова. За те потребе пилотска кабина је добило пет седишта. Када би се сачинио списак свих ознака верзија У-2 изнео би неколико редова. Све су биле значајне, али је у историји ваздухопловства Совјетског Савеза нарочито ратна варијанта стекла славу. Тек тада схватиле су војне старешине колико вреди „кукурузар".

А шта све није чинио: преносио ратни материјал и рањенике, борио се, чак учествовао у ноћним бомбардовањима! Преуређен, носио је до 350 килограма бомби. Као осица је улетао у формацију немачких „месершмита" и бљувао ватру митраљезима које је у међувремену добио. Поликарпову то није било довољно. Током 1943. уградио је у авион снажне звучнике, па је „кукурузар" летећи ниско испуштао звуке од којег се фашистичким војницима на земљи јежила кожа!

Јула 1944. Николај Николајевич Поликарпов је умро. Његов авиончић наставио је да се бори. Из поштовања према славном конструктору, основна ознака У-2 замењена је почетним словом његовог презимена: По-2.

Рачуна се да је за четири деценије произведено око 40 хиљада авиона По-2 и да се на њему обучило око 100 хиљада совјетских пилота. Труп и крила бојени су различито, зависно од верзије и намене. У зимским месецима ноћу су, на пример, летели потпуно црни.

М. Тодоровић

Првенац је имао распон крила 11,40 и дужину трупа 8,17 метара. Празан је био тежак као осредњи аутомобил – око 700 килограма! На земљи је достизао брзину од 65, а у ваздуху 155 километара на час. На висину од четири хиљаде метара пео се само по идеално лепом времену. Због тога што је најчешће летео ниско добио је шаљив надимак – кукурузар!

Конструкцију авиона чиниле су цеви напред обложене шпером, у средини и позади – ланеним платном. Преко оплате је долазио премаз. Крила су била дрвена. од дрвета је била и командна табла, исто тако и пропелер. Стајао је на петоцилиндричном звездастом мотору хлађеном ваздухом.

У одбрани Москве

Авион У-2 је сврставан у нискокрилце једноставног кормила и непокретног крменог точка. Резервоар за гориво школских верзија стајао је у предњем делу трупа, а потом у такоз-

Наградна игра „САСТАВИТЕ СТАРЕ БРОДОВЕ" је завршена. У редакцију је стигло више од 120 хиљада ваших одговора, углавном тачних.

Да бисте проверили своја решења, објављујемо слике старих бродова у целини уз кратка објашњења о сваком броду.

Ко ће добити колор-телевизор, мопед, бицикле, велике „Југопластикине" чамце и још 325 лепих награда сазнаћете у идућем броју „Политикиног забавника".

Ово је лађа са два реда весала из осмог века пре нове ере. Дуги бродови на весла, којима припада и ова лађа, превасходно су служили у ратне сврхе и вековима су доминирали Медитераном.

На слици је једрењак „Ен Мекким". Саграђен је у Балтимору 1832–3. године за супругу бродовласника Исака Меккима по којој је брод и добио име. „Ен Мекким" је у то време био први брзи једрењак.

СКАКАЧ НАД СКАКАЧИМА

Веровали или не, пре пет хиљада година на острву Криту од свих спортова на овом свету цветао је – родео. Додуше, не баш онакав какав данас постоји у САД.

На острву Минотаура, од најбеднијег роба до краља сви су просто лудовали за надметањима човека и бика. Треба одмах рећи: ондашњи и овдашњи бикови не дају се поредити. У оно доба била су то чудовишта од тоне и више, висока од метар и седамдесет. Крићани су, међутим, знали како да их укроте. А најбоље и највештије биле су девојке које су, обнажених груди, на леђима бикова изводиле компликоване ритмичке вежбе.

Само трчање

За Крићане је врхунски спортски догађај био „родео", за старе Грке Олимпијаде. Надметањима која су се сваке четврте године одржавала између грчких градова придавао се толики значај да су се за време Игара ратови прекидали, а чак се и време рачунало према Олимпијадама.

Оне које су се 776. пре н.е. одиграле у Олимпији ни у ком случају нису биле прве. Биле су то само прве забележене Игре. Историчари никако да се сложе колико их је одржано пре ових: једни тврде двадесет и шест, други кажу бар стотину.

Било како било, 776. пре н.е. изузетно је значајна: коначно је забележено име једног олимпијског победника спринтера! Звао се Кореб и надмашио је све у трчању на два стадија (384 метра). Име знамо, резултат никада нећемо сазнати, али зато са сигурношћу можемо да тврдимо: оних 9 секунди и 95 стотинки с којима је 1968. Џим Хајнс поставио и данас важећи светски рекорд на 100 метара, ловором овенчани Кореб није могао ни да сања...

Све до 700. пре н.е. на Олимпијским играма постојала је једна једина дисциплина – трчање. Да је и бокс вредан пажње, стари Грци званично су признали тек 668. пре н.е. када је у програм уврштена и вештина која, истини за вољу, тада (по некима и сада) није била тако племенита.

Публика је уживала у песничењу. Такмичари или уопште нису носили рукавице или су песнице обмотавали каишевима од свињске и бивоље коже. Биће да овако задати ударци по мишљењу гледалаца нису били довољно болни, јер су у каишеве често прикиване и металне кврге. Кврге нису само болеле, каткада су и убијале: забележено је да су 496. пре н.е. судије поништиле победу извесног Клеомеда јер је усмртио противника.

АНТИЧКИ ОЛИМПИЈЦИ ПОСТИЗАЛИ СУ РЕЗУЛТАТЕ КОЈИ ИХ ДАНАС НЕ БИ ОДВЕЛИ НИ НА НЕКО ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО. БИЛО ЈЕ, ДОДУШЕ, И ИЗУЗЕТАКА.

Још већу популарност од бокса уживао је тзв. панкратион, нешто између бокса и рвања, само далеко суровије: ова дисциплина допуштала је све захвате којима се противник онемогућавао. Пластичније речено, у панкратиону се такмичари нису борили само песницама, већ и главама, а прибегавало се и уједању и шутирању. Да би све за публику било још занимљивије, супарници су се борили голи, тела премазаних уљима.

Грци нису измислили рвачку вештину, она је са истока продрла на запад. Зна се, рецимо, да су у Кини три хиљаде година пре н.е. постојали „дани рвања" у којима су масовно учествовали и стари и млади. Ако га и нису измислили, Грци су рвање изузетно ценили. Сваки град имао је своју рвачку школу. У прво време такмичари су се борили стојећи, а надметање се завршавало онога тренутка када један од такмичара баци на земљу супарника три пута.

Један метар за две хиљаде година

Временом, у програм атлетских такмичења ушле су и сасвим некрвolочне дисциплине као што су скокови и бацања. Стари Грци скакали су на разноразне начине, али им један никако није падао на памет – скок увис. Зато се навелико скакало, удаљ, али не баш сасвим као што се то чини данас. Да би добили залет, атлетичари су се служили теговима од олова, гвожђа или камена по облику сличним телефонским слушалицама. Тегови су били тешки од један до четири и по килограма.

Најславнији антички скакач Фаило из Кротина постигао је у троскоку резултат од 16,76 метара. Без тегова, тврде стручњаци, тешко да би скочио више од 14 метара. У сваком случају, његов резултат један је од ретких који ни данас не делује смешно: светски рекорд који је 1975. поставио Бразилијанац Де Оливеира износи 17,89 метара. Један метар за две хиљаде година!

Фаилове колеге, бацачи диска, уопште нису знали да би диск могао да се баци и из окрета. Уз то, мора се признати да им је и реквизит био тежак: према два килограма колико су тешки данашњи дискови, они антички заиста су били незгодни – тежина им се кретала од једног до седам килограма! Не треба се стога чудити ни резултатима: савремени бацачи достигли су даљину од 70 метара, древни шампиони једва су добацивали до 38 метара. Ни ондашњи бацачи копља нису се прославили: једва су се дотицали шездесетог метра. Шта на то да каже садашњи светски првак Мађар Параги који је у Паризу 1980. бацио копље на даљину од 96,72 метра?

Иако је припрема атлетичара била напорна, трајала је око 10 месеци уз додатних 30 дана у самој Олимпији. Победа се и те како исплаћивала. Поред почасти, победник је уживао и разне привилегије: неки градови су своје олимпијце ослобађали пореза, у Спарти је ловором овенчани спортиста у позоришту седео тик до владара, сачувала се и прича о Доријеју с Родоса, вишеструком победнику у панкратиону кога су Атињани у рату заробили, а потом ослободили поштујући његове ловорике...

Остала је забележена и Плутархова тврдња да је 590. пре н.е. законодавац Солон приписао да Атина олимпијском победнику исплати 500 драхми, лепа сума за коју се онда могло живети више него пристојно најмање пет година.

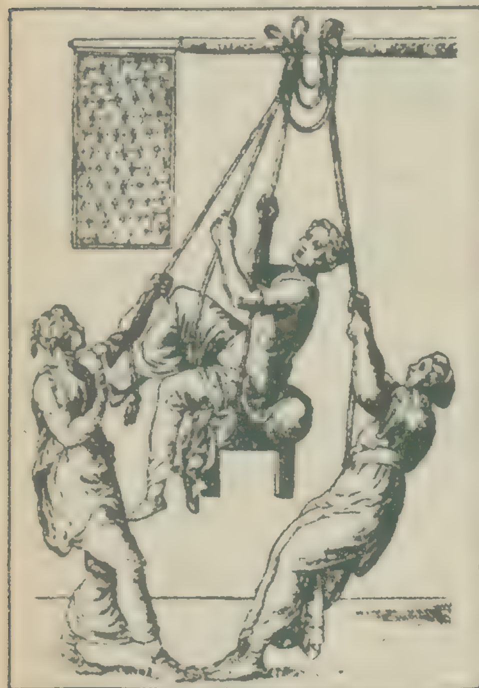
А публика? Ко је све долазио на Игре? Зна се, рецимо, да су оне биле стециште песника, говорника, филозофа. Од седам грчких мудраца двојица су умрла усред такмичења: филозоф Талес из Милета

Циркус максимус, највећи хиподром онога доба био је увек дупке пун. И Римљани су као и Грци уживали у тркама бојних двоколица са двопрезима (биге) или четворопрезима (квадриге).

Овако су у старој Грчкој изгледале боксерске рукавице: кaишеви од бивоље или овнујске коже у које су се прикивале металне карге. Карге нису само болеле, каткада су и убијале.

Ренесанса је оживела бригу о телу, али правог спорта ни тада није било. Вежбало се колико се и како могло: чак су се и жене огледале у окретности и снази, као што показује једна гравира из тог доба.

Црква је у средњем веку задала спорту страшан ударац. Оно мало што је од њега остало тешко да би се могло назвати спортом.

од сунчанице, а Хилон из Спарте од узбуђења што му је син победио у песничењу.

Године 393. Играма је одзвонило за следећих 1500 година: укинуо их је римски цар Теодосије I више зато што је морао него зато што је баш хтео. Пошто је цар побуну у Солуну казнио покољем грађана у циркусу, строги бискуп Амброзије запретио му је да ће га искључити из цркве ако се не покаје. Теодосије се покорио па је, између осталог, укинуо и игре које су по мишљењу хришћана биле „опасне и неукусне".

У ратничкој римској држави атлетику су сасвим запоставили: на цени су биле ратничке игре и вежбе у руковању оружјем. Богати грађани живели су нездраво, па су у настојању да одрже какву-такву кондицију, хрлили у терме с пливалиштима и дворане за лоптање.

Гутачи ватре, медведи и друге зверке

Народ је одлазио у циркусе где му се нудила забава која није имала благе везе са спортом: гутачи сабљи и ватре, припитомљени медведи и друге зверке, кепеци. Спортом би се, можда, могле назвати само гладијаторске борбе које нису биле онолико крваве колико се верује.

Што се публике тиче, од свега што јој се нудило она је највише уживала у окршајима гладијатора са мрежом и трозупцем и легионара при чему се први из петних жила трудио да супарника уплете у мрежу. Задатак му је увелико отежавала чињеница што је легионар био наоружан кратком сабљом с двосеклим сечивом.

Велику популарност уживале су и борбе људи и дивљих звери, али су их ипак ретко организовали, а просвећенији императори какав је био Марко Аурелије чак и забрањивали. Тек 402. године римски сенат коначно је донео закон: нема више убијања ни у гладијаторским борбама!

Баш као и стари Грци и Римљани су дупке пунили хиподроме. Љубав према коњичком спорту надживела је и само царство. После пропасти Западног Римског Царства 476. навијачке страсти поделиле су византијску публику до те мере да су створене две супарничке „хиподромске странке", Зелени и Плави. Једном приликом трке су завршене крвопролићем у коме је погинуло стотинак људи, што „плавих", што „зелених"...

У то исто доба, отприлике између 6. и 9. века, у Кини, Кореји и Јапану цветале су борилачке вештине као што су карате и џудо. У Мексику су се Маје забављале играма лоптом које су необично подсећале на кошарку и одбојку.

У 12. веку, уколико није реч о легенди, монаси по француским манастирима жустро су рекетима са „жилицама" од конопца један другом добацивали крпене лоптице. За монахе није сасвим сигурно, али је зато извесно да су у 16. веку француски краљеви навелико по дворцима градили терене на којима су играли неку врсту тениса. Анри II га је напросто обожавао.

У складу с хришћанским веровањем да је свака брига о телу грешна, црква је у средњем веку задала спорту страшан ударац. Остали су само витешки турнири, а они су опет били привилегија највиших слојева.

У 15. веку у Фиренци је у време Лоренца Медичија настао фирентински фудбал. И у њему су, као и у овом данашњем, постојале две екипе, с тим што се за разлику од 22 играча колико их данас има, у Фиренци по терену мувало четрдесетак „фудбалера". Колико је дотична игра подсећала на фудбал, говори податак да је данас сматрају претечом америчког рагбија.

Одлични за оно време...

Творци модерног спорта су Енглези. Њихова је, између осталог, и заслуга што је „лака атлетика" после векова „суше" поново оживела. Двадесет шестог августа 1665. хронометар је откуцао време које је серу Арчибалду Гловеру из Нотингема било потребно да претрчи једну миљу (1,609 m) – 4 минута, 58 секунди, пола десетинке. Седамдесет и пет година касније, 1740, Томас Карлајл претрчао је 17 километара и 300 метара за сат.

И бокс, онакав какав данас знамо, води порекло из Енглеске. Већ 1719. тамо су организована првенства и записивани прваци. Пошто су биле забрањене, бобре су се одржавале по скровитим коњушницама и складиштима. Трајале су како кад, али увек страховито дуго, све док један од боксера не би пропустио да се у одређено време врати у обележени круг. Мечеви су трајали по неколико дана. За један се тачно зна: 212 сати.

Године 1806. извесни Гримли постигао је први службено забележен резултат у спринту: 120 јарди (јард = 91,439 cm) за 12 секунди. Али, ту већ престаје прича о спорту „од некада". Истина, још нема еластичних атлетских тартан-стаза, материјала од титана за спортске реквизите, „формула 1" и електронских хронометара који региструју хиљадити део секунде.

Нови замах класичним дисциплинама бацања диска и копља нису дали ни Енглези ни Американци. Заслуга припада Скандинавцима. Године 1884. Финац Васениус бацио је копље на даљину од 36.60 метара. Швеђанин Андерсон Арбин бацио је 1892. диск на даљину од 26.20 метара. Какви су па то резултати?

Одлични, за оно време.

М. И.

БИЛА ЈЕ ТАМНА ОЛУЈНА НОЋ...

Ове године одржава се друго по реду Балвер-Лајтоново такмичење за најлошији роман године. Од учесника се тражи да, почевши од прве реченице, читаво дело напишу тако да сваки читалац који роман узме у руку каже: „Ово је грозно, не могу даље!"

Иницијатор овог несвакидашњег такмичења је професор Скот Рајс, са Универзитета у Сан Хозеу. Такмичење је добило назив по Едварду Балвер-Лајтону, британском романописцу 19. века који је за собом оставио роман „Пол Клифор". Прва реченица овог његовог дела катастрофалног квалитета почиње: „Била је тамна, олујна ноћ..." И све остало врло је драматично, олујно, мрачно, а никоме (вероватно ни писцу) није јасно због чега.

Ни данашњи романи пријављени на такмичење не заостају по „квалитету".

Али, зашто би ико уопште желео да учествује на оваквом конкурсу? Професор Рајс објашњава:

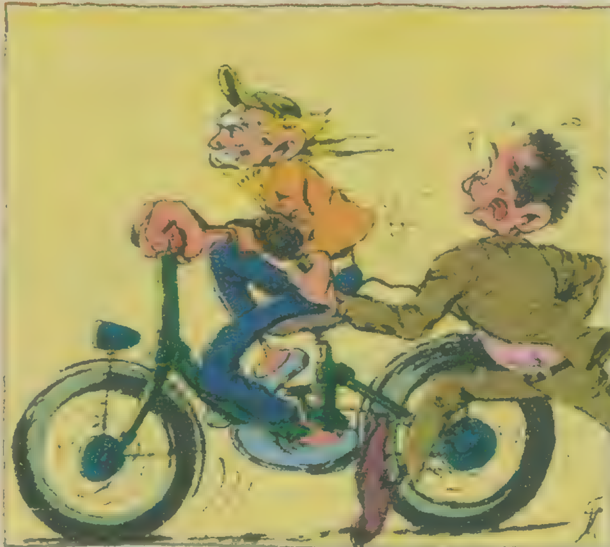
– Победник, ма како лош роман написао, постаје славан. Ако му се не призна да је најбољи, нек' бар буде најгори. Важно је бити – нај!

СЛАВАН ЗБОГ ИГРАЧКЕ

Када уочи великих празника у небо полете стотине ракета да би се на висини разлетеле у ватрене букете и водопаде, одушевљени гледаоци никад се не запитају ко је открио ове шарене пламенове. А проналазач је шкотски физичар Бристер (1781–1868). Он је, наиме, утврдио да селен боји безбојне гасовите пламенове у плаво, натријум у жуто, калијум у љубичасто, стронцијум у црвено и тако даље. Бристер је поред овога

дошао и до многих открића у оптици, а ипак му је славу донео проналазак калеидоскопа, играчке са шареним каменчићима која се први појавила 1803. године.

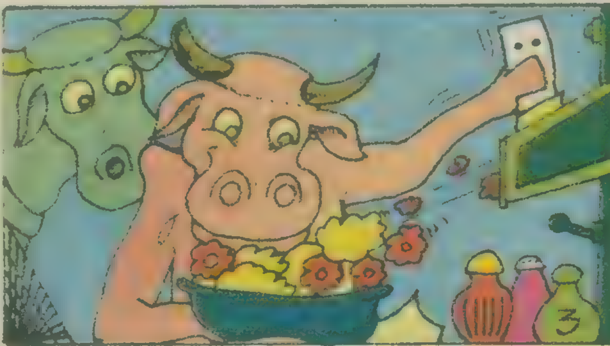
ВУ ВОЗИ БИЦИКЛ

Старац Ву рођен је тринаестог дана дванаестог месеца осамнаесте године владавине цара Даогуанга, што ће рећи да је угледао свет 1838. Са своје 142 године Ву је без сумње један од најстаријих људи на земаљској кугли. Живи у једном селу у северозападној кинеској провинцији Шанкси и одлично се држи. Толико добро да још вози бицикл.

Новинарима који су се сјатили да га интервјуишу, пошто се за њега сазнало, одговорио је да је тајна његове дуговечности у умерености, марљивости, гимнастици и оптимизму. Биће да је у праву, живи човек већ скоро век и по...

Ву иначе спава свега четири часа дневно, углавном у седећем положају и никада се не покрива – навике које је сачувао из времена када је био будистички свештеник.

Свака слава има своју цену па је Ву недавно морао на први лекарски преглед у животу. Резултат: вид, слух, пулс и крвни притисак – савршено нормални.

КРАВЕ И ЕЛЕКТРОНИКА

„Ове године моје се краве осећају знатно боље јер сам их снабдео жутим картонима" – изјављује француски сточар Филип Лангле.

Око стотину француских сточара активно уводи на своја сеоска добра електронику. На врат сваке животиње они причвршћују одашиљач – магнетску картицу – и кад се крава, рецимо, приближи елекронском хранилишту, апарат избаци одређену количину хране. Краве се више не гурају пред јаслама и једу само кад осете глад – ни много ни мало. На магнетној карти фиксирана је дневна порција сваке животиње у зависности од узраста, тежине, лактације, па чак и... карактера. Филип Лангле, који је дуго проучавао тајне крављe психологије, нарочито настоји на последњем фактору. Има крава које су спремне да одједном поједу целу дневну порцију. Краве сладокусци растежу то задовољство на читав дан узимајући час једну, час другу врсту хране.

Оне бојажљиве покушавају да се понашају као да ништа не желе и приближавају се хранилишту кришом, и то боком, да би ућариле додатак. Али, машина се не може преварити. Свим јаслама управља електронски мозак за који се сваког месеца прави одговарајући програм.

ФАНТАСТИЧНА СЛУЧАЈНОСТ

У Аустралији је 1897. године настала права дијамантска грозница: у забаченој области на западу континента нађено је око три стотине крупних комада драгог камења. Градић у близини налазишта звао се Кимберли, исто као и село у јужној Африци где је пре једног века нађено толико богато налазиште дијаманата да је најбогатија дијамантска руда названа у његову част – кимберлит. Необичнију географску подударност заиста је тешко наћи.

ВИШЕ ОД РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

Енглез Тревор Џорџ из Пенарта у Велсу дао је својој новорођеној кћеркици имена двадесеторице најпознатијих светских фудбалера! Пошто при том уопште није питао за мишљење своју супругу Линет Џорџ, она је спаковала ствари и са бебом се преселила родитељима, до даљњег.

А како се девојчица зове? Џенифер, Едсон Арантес до Насименто (Пеле), Жаерзињо, Ривелино, Карлос-Алберто, Пауло-Цезар, Брајнтер, Којф, Гривс, Чарлтон, Бест, Мур, Бол, Киген, Бенкс, Гери, Френсис, Брукинг, Кертис, Тошак, Ло, Џорџ. Разуме се, без зареза.

Огорчена супруга повела је поступак за брисање свих двадесет имена из књиге рођених. Зваће се Џенифер Ен, каже мама и сви навијају за њу.

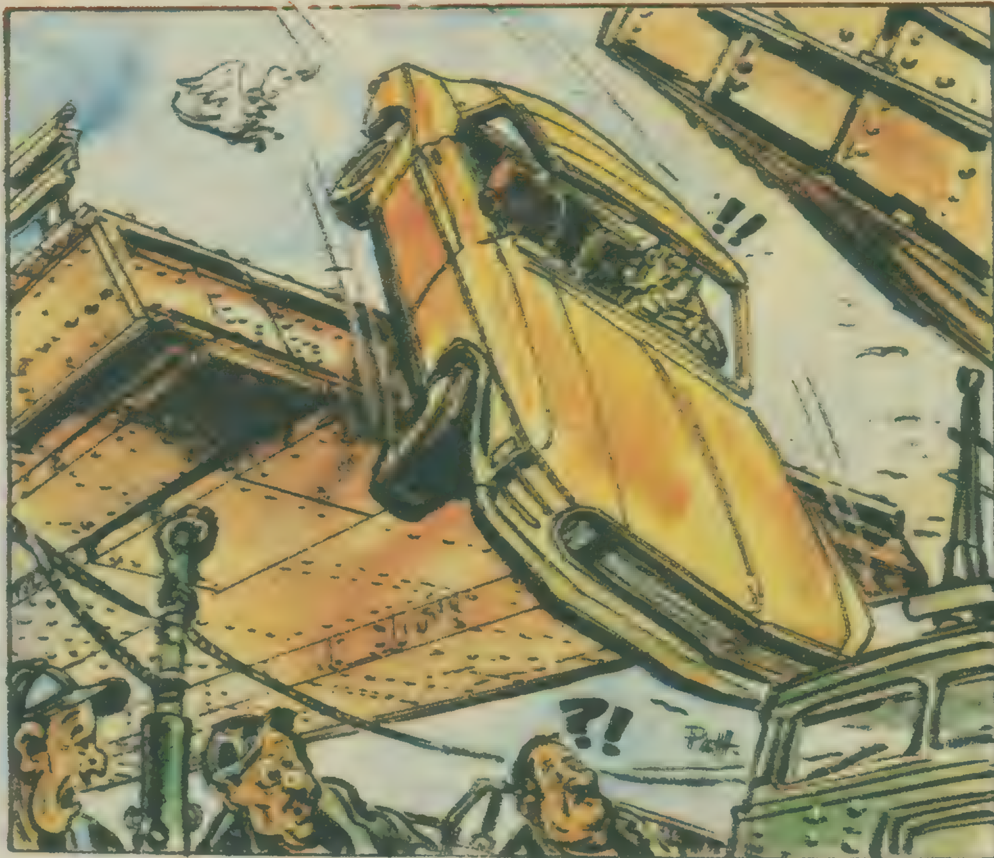
МУКЕ С РАЈСФЕРШЛУСОМ

Кад су вам обе руке заузете, како да повучете рајсфершлус на ветровки? Зубима... Управо то покушао је да учини један шестогодишњак из Хестинга у Небраски. Али, рајсфершлус му се некако заглавио између зуба и нико жив није могао одатле да га извуче. На крају је малерозни дечко морао код зубара који је на једвите јаде успео да му помогне.

Сада су и шестогодишњак, и рајсфершлус, и ветровка у реду, чак им је и слика доспела у локалне новине – овековечени су док су још били нераздвојни.

СРЕЋКОВИЋ

Неки возачи баш имају среће. Џон Ланди се у свом „форду" вратоломном брзином зајапурио право на покретни мост изнад једне реке у Џолијету у америчкој држави Илиноису: није приметио да је мост већ почео да се диже! Како није имао времена да кочи, стрмоглавио се са висине од шест метара – право на дереглију која је управо пролазила. Срећковић је задобио само лакше телесне повреде и платио приличну новчану казну због неопрезне вожње.

105 СУПРУГА

Ђовани Виљото проглашен је за Казанову године: дебељушкасти трговац успео је да се венча са 105 жена из 18 америчких држава и 9 изван САД. Овај завидан број наравно потпуно незаконитих бракова Виљото је успео да заснује у току протеклих 20 година. Што је најважније, ниједан брак није судски раскинуо. Ко зна колико би још супруга стекао да га није пријавила последња жртва, четрдесет двогодишња Патриша Ен Гардинер из Аризоне.

Патриша Ен је на суду изјавила да се за Виљота удала у новембру 1981. године, осам дана пошто га је срела у локалној крчми. Он јој је поверио да је власник суме од 49 милиона долара а да је чувени пароброд „Квин Мери", усидрен близу Лонг Бича, његов.

– Гледао ме је право у очи док је то говорио. Било је дирљиво колико је искрен!

Није му било тешко да је убеди да прода сву своју имовину и крене с њим. Кренули су према Калифорнији одвојеним колима. Она путничким, а он је возио камион натоварен њеном имовином. Када је Патриша Ен стигла у Сан Дијего, од Виљота ни трага ни гласа. Ово је прича само једне жртве, слично је прошло и оних осталих сто жена.

Ђовани Виљото, педесетогодишњак, осуђен је на 34 године затвора. Како је један од присутних у суду приметио, имао је успеха јер је говорио женама тачно оно што су желеле да чују.

НОВО О ПРВИМ ВАТРАМА

Историчари тврде да су прва огњишта у источној Азији настала пре отприлике 500 хиљада година. Трагови ватри у Европи у северној Грчкој, јужној Француској, Мађарској и Италији потичу од пре 400 хиљада година. У Кенији, међутим, у близини насеља Честоуана и језера Баричо примати су научили да пале ватру пре милион и по година.

Кенија одавно задивљује научнике јединственим палеонтолошким налазима. Алатке из каменог доба пронађене тамо помакле су далеко уназад историју човековог претка. И сад нова научна сензација – најстарија огњишта на нашој планети које је открила једна међународна експедиција палеонтолога и археолога. Треба рећи да то нису само трагови пепела. Заједно с угљенисаним дрветом научници су нашли комаде печене глине, изломљене и разбијене кости разних животиња и... кости самих аустралопитека. А најважније – близу огњишта нађена су и кресива од кремена. Камење је добро обрађено и на његовој површини јасно су видљиви трагови удара.

Та кресива сада стављају под знак питања усвојена гледишта о еволуцији човековог разума. Научници сматрају да баш од тих древних каменова треба од сада рачунати почетак развијања способности мишљења код виших примата. Јер, камење је требало ударати под одређеним углом да би се добила права, добра искра, требало је скупити маховину или суву траву, припремити гранчице.

Запремина мозга аустралопитека који су живели у том делу Кеније била је 400 кубних центиметара, значи – око четири пута мањи него у данашњег човека, али и тако мали тај мозак смислио је да избије искру из камена.

НЕРАЗДВОЈНИ

У свету има доста примера нежног дружења између животиња које су, по својим биолошким својствима, праве супротности. Рецимо, многи су чули за пријатељство пса и мачке, а у неким зоолошким вртовима постоје примери праве добросуседске сарадње између пантера и коња или леопарда и антилопе. Сличан пример постоји и у зоо-парку у Лос Анђелесу. Сасвим неочекивано, код орангутана Ка Ција пробудила су се очинска осећања према белој пудли Каспару. Сваког дана Ка Ци, с правом очинском бригом, изводи Каспара у шетњу и често га купа на обали малог вештачког језера. Ни Каспар није равнодушан према свом покровитељу: једном се начисто разболео, кажу чувари зоо-парка, кад је силом прилика врло кратко био одвојен од Ка Ција...

РАКИЈИЦА

Када је пре сто година грађена трансканадска железничка пруга, требало је да крајња станица буде у градићу Порт-Модију који лежи тридесет километара уз залив Барард. Међутим, умешало се Његово Величанство Случај. Године 1885. генерални директор железничке компаније, извесни ван Хорн, стигао је у ове крајеве да би се забавио ловом на обалама залива. Њему се толико допало насеље дрвосеча Гранвил, где су пекли одличну ракију, да је одлучио да железничку пругу продужи до Ракијице, како су духовите горосече називали у шали своје село. Тако је Порт-Моди остао и даље забачен провинцијски градић док је Гранвил нарастао у једну од највећих лука на тихоокеанској обали Северне Америке. Гранвил илити „Ракијица" касније је у част енглеског морепловца Џорџа Ванкувера назван – Ванкувер.

ШПИЈУНСКЕ АФЕРЕ

ТАЈНА УСАМЉЕНОГ СЕЛА

Први светски рат. У малом белгијском месту Бар-ле-Дику живот је текао мирно. Иако је Белгија била окупирана, бурни ратни дани као да нису допирали до становника овог села. По њиховом понашању чак би се рекло да живе на крају света.

Да ли је било тако?

Бар-ле-Дик је био правни феномен. Сеоски атар се налазио на уском земљоузу на територији Холандије, а званично припадао Белгији. Холандија је суседу признала то право још у давна времена. Касније се ништа није изменило. Немци су окупирали Белгију, али не и Холандију. Она је задржала статус неутралне земље, самим тим и насеље Бар-ле-Дик. Немци нису имали право да крочe у село – да би стигли до њега морали су да пређу холандско тло.

ИАКО ЈЕ НЕМАЧКИ ГЕНЕРАЛ КИСИНГ ВЕРОВАО ДА СУ БРИТАНСКИ АГЕНТИ У БЕЛГИЈИ ПОТПУНО ОНЕМОГУЋЕНИ, У ЛОНДОН СУ СТИЗАЛИ ИЗУЗЕТНО ВАЖНИ ПОДАЦИ.

То није могуће!

Бар-ле-Диик је био белгијска слободна оаза и једино место где се вијорила државна застава. У почетку је окупатор дозвољавао Белгијанцима да напуштају домовину и насељавају се у Бар-ле-Дику, али сеоски атар није био велик па је једва примио неколико стотина избеглица. Убрзо је исељавање престало. То право задржали су само мртви! Наиме, Белгијанци су сматрали патриотском дужношћу да своје умрле сахране на слободној груди, а како се она налазила једино у Бар-ле-Дику, људи из пограничног краја обраћали су се немачким властима за дозволу да умрле пребаце тамо. Немци се нису противили.

Село је имало велико гробље и лепо уређену капелу. Ранијих година погреби су били ретки. Сада је готово сваке недеље сахрањиван по један покојник.

Рат је текао, месеци пролазили. Једног дана у пролеће 1916. године командант немачких трупа у Белгији генерал Кисинг позвао је свог поверљивог човека мајора Фон Лихтенштајна.

Кисинг је шетао по канцеларији љут као рис. Видећи његов израз лица мајор је закључио да му се не пише добро. Вероватно је неко од мојих људи начинио грешку, пролетело му је кроз главу. Поздравио је претпостављеног и остао да стоји.

– Седите, мајоре! – одмахнуо је руком генерал и сручио се у фотељу. – Рекли сте да су енглески шпијуни потпуно онемогућени, истребљени, нема их! Ако је тако, онда објасните како су у Лондону сазнали за наш план о предстојећој војној операцији који се сада на брзу руку не може мењати. Поред тога, у Енглеској је ухапшено тридесет пет наших шпијуна!

– Али, господине генерале, то није могуће!

– Могуће, немогуће, тако је!... – оштро је узвратио Кисинг.

Настало је мучно ћутање. Мајор Фон Лихтенштајн није знао шта да каже. Био је упућен у шпијунску мрежу: немачка је функционисала као швајцарски сат, а енглеска није постојала у Белгији, у то је био сигуран. Ипак, чињенице су неумољиво говориле друго.

– Сумњате ли на неког међу нашима! – усудио се да прекине паузу мајор.

– Ни говора – одрезао је генерал. – Размишљам, претресам сваки детаљ, живи проваљују податке, нису ваљда духови умешали прсте!

При помену живих генерал се тргао. Затим је нагло устао и загледао се у једну тачку на зиду. Грозничаво је размишљао.

Необична слутња

Било је очигледно да је Кисингу нешто пало на памет. Поглед му је одлутао до прозора па се вратио на мајора.

– Живи!... – рекао је мрмљајући. – Мајоре, да ли ваши људи пажљиво прегледају мртве које Белгијанци преносе у Бар-ле-Дик и тамо сахрањују?

Фон Лихтенштајн је схватио на шта генерал циља. Категорично је одбацио могућност да се тајне поруке шаљу из Белгије у мртвачким сандуцима.

– Господине генерале, претрес лешева и ковчега темељно се обавља. Неколико пута сам присуствовао!

– Грешите, мајоре, силно грешите! – поново је сео у фотељу генерал. – Сваки од тих мртваца је у служби енглеске шпијунаже!

Мајор није смео да противречи. Био је сигуран да је генерал у заблуди. Преглед мртваца и ковчега за Бар-ле-Дик врши се најсавесније. Одавно је он мислио на то и зато упозорио своје људе да завире у сваки џеп и шав на одећи покојника. Ипак, наређење генерала морало се извршити. Одлучио је да преглед умрлих узме у своје руке.

Неколико дана касније Фон Лихтенштајну је јављено да је неки трговац Мерсије добио дозволу да сахрани рођака у Бар-ле-Дику и да се управо припрема за пут.

Мајор није оклевао. Бануо је са војницима у трговчеву кућу у часу кад се родбина опраштала од покојника.

– Изађите сви напоље! – издрао се.

Просторија је била испражњена за тили час. Трговац је протестовао. Позвао се на морал и људско достојанство, али узалуд.

– Пренесите мртваца на постељу! – наредио је мајор војницима.

Све ствари у ковчегу пажљиво су прегледане. На крају је ковчег раскомадан секиром. Од тајне поруке – ништа! Прешло се на преглед покојника. Шта да се нађе у одећи? Ако је неко од енглеских шпијуна и хтео да пошаље поруку, сигурно не би био толико наиван да је ту стави јер се она прво подвргава претрази. Мајор је остао доследан, више да умири савест и испуни генералов захтев.

Идеја мајора Опенхајма

Мртвац је скинут до голе коже а одећа поцепана у комадиће. Прегледано је све: џепови, постава, сваки центиметар тканине. И опет – ништа!

Мајору је готово било мило што се ствар тако одвија. Тиме је изражавао револт што је генерал посумњао у његову способност.

Прегледане су очи, уши, коса покојника... Ни то није

донело никакво откриће.

Шта сад? Фон Лихтенштајн је сео на оближњу столицу. Војници су стајали и ишчекивали. Мајор је полако извадио дуван-кесу и напунио лулу. Споља је допирао плач и проклињање родбине.

Ослоњен лактом о полуиспружену ногу Фон Лихтенштајн је одбијао димове и гледао у под. Размишљао је. Не о генераловој идеји да је сваки мртвац и енглески шпијун, већ о начину како у Лондон стижу поверљиви подаци из окупиране Белгије. Из размишљања га је тргао глас једног војника.

– Господине мајоре, а уста!?

Мајор је подигао поглед.

– Каква уста, звекане! – скоро се наљутио. – Зар не знаш да се мртвац укочи за двадесет четири часа!

Неочекивано је застао, а онда скочио као опарен. Двадесет четири часа, укочена уста не могу да се отворе!... То је решење! Кисинг је у праву! Наредио је војнику да оде по хирурга и хируршке инструменте.

Хирург је брзо дошао и покојнику одвојио доњу вилицу. Призор није био пријатан. Један официр је завукао руку у уста покојника. Напипавши малу кутију крикнуо је:

– Гром и пакао!

Извукао је кутијицу. Кад је отворена, Фон Лихтенштајн је имао шта да види: на смотуљку папира енглески агенти обавештавали су централу у Амстердаму о неким важним немачким плановима!

Одмах је поведена истрага. Ухапшени су сви грађани који су у Бар-ле-Дику сахранили мртве. Резултат је био поражавајући: пуне две године енглески шпијуни у Белгији слали су поверљиве извештаје преко Холандије у Лондон, разуме се посредством покојника. Иза ове, одиста генијалне идеје, стајао је шеф енглеске шпијунаже у Амстердаму мајор Опенхајм.

Сви су стрељани

Сви гробари у Бар-ле-Дику радили су за енглеску обавештајну службу. У служби шпијунаже налазио се и сеоски свештеник. Дању су гробари у присуству родбине и сељана спуштали ковчег у гроб, а ноћу гроб откопавали, отварали ковчег и вадили извештај из уста мртваца.

Истрага је трајала три месеца. Број оптужених свео се на 130. Судио је преки војни суд. Међу оптуженима се налазило неколико професионалних шпијуна пореклом Белгијанаца и Енглеза. Нико ништа није признао.

Суд се понео двојако: права родбина сахрањених у Бар-ле-Дику прошла је са релативно благим казнама, углавном осудом на интернацију у Немачку, док је шест агената осуђено на смрт стрељањем. Погубљени су у Анверсу. Пре стрељања мајор Фон Лихтенштајн упитао је једног:

– Сматрате ли нечасним оно што сте радили?

– Не! – био је хладан одговор. Онај ко као енглески агент заврши на губилишту, сматра се код нас народним јунаком!

Погубљење је извршено тајно, у зору. Осуђени су одбили повез за очи.

– Сачувајте, требаће вашим људима! – добацио је један од њих Фон Лихтенштајну.

Мајор је зашкргутао зубима и љутито се окренуо. Одсечним кораком прошао је поред официра који је командовао стрељачким водом и дао му знак главом.

– Пали! – зачула се команда.

После овога генерал Кисинг је забранио Белгијанцима да сахрањују покојнике у Бар-ле-Дику. Тако они ни мртви нису више могли да напуштају окупирану земљу.

М. ТОДОРОВИЋ

ЛИФТ КОЈИ ГОВОРИ

САМО БЕЗ ПАНИКЕ

Да није било светла у лифту и новина које је Мајкл Брејси имао код себе, тешко да би поднео два дана сам у кабини.

Мишел и Стивен умиривали су једно друго певајући све могуће песмице којих су се сетили.

У Њујорку су се однедавно у неким јавним зградама појавили лифтови који говоре! Када уђете, дочекаће вас весео, додуше помало метални глас који ће вам зажелети „добар дан". Сместа ће вам се извинити уколико се деси да врата почну да се затварају пре него што сте ушли. Пре него што изађете пожелеће вам успешан дан. Међутим, и ови лифтови, који представљају последњу реч технике, заглављују се, а ко год се макар једном нашао сам (или са неким) заглављен у малој кабини, зна колико је то непријатно. Само, за разлику од свих осталих, „немих", лифт који говори даће вам инструкције: – Не плашите се! Помоћ ће брзо стићи!..

А када се човек заглави у обичном лифту, једино му преостаје да сачува присебност што није увек лако. Тако се Мајкл Брејси заглавио у једном њујоршком лифту у згради неке банке и, пошто је био петак, у њему остао све до понедељка, док први службеници нису стигли на посао. Знајући да је мала шанса да помоћ стигне пре понедељка трудио се да сваки чланак прочита што спорије и пажљивије и укрштеницу решава што дуже.

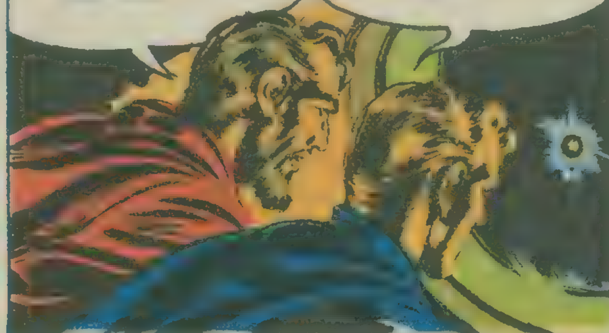
Четрнаестогодишња Мишел Лојд и њен петнаестогодишњи друг, Стивен Ворди прошли су још горе. У лифту једне стамбене зграде остали су заробљени 62 часа и то без икаквог осветљења, сем мале лампице на Стивеновом дигиталном часовнику.

Лифт је у нашем веку постао неопходно превозно средство посебно у већим градовима са вишеспратницама. Статистике говоре да се за три дана у свету лифтовима превезе онолико људи колико укупно живи на читавој нашој планети! И мада се лифт сматра производом 19. и 20. века, неки стручњаци сматрају да је прве идеје за њега дао још Архимед 236. године пре наше ере! Међутим, модеран лифт везује се за име Елиша Отиса који је своју направу патентирао 1853. Када је девет година после тога умро, оставио је за собом баснословно богатство.

Иначе, без обзира на то што се веома често догађа да лифт стане, мали је број случајева да су људи у лифту (или због лифта) изгубили живот. Чак и ако се деси, веома ретко, да се кабл који га држи откачи, уграђене кочнице спречиће кабину да падне и разбије се. А шта ако се деси да човек отвори врата, закорачи у лифт, а он није на свом месту? И таквих случајева је било. То се десило механичару Стен Тајрелу – отворио је врата на једанаестом спрату и ушао у празно. Срећом, у последњем тренутку ухватио се за кабл и склизнуо до крова кабине која је била око пет метара испод. Осим тежих огреботина на длановима ништа му се озбиљније није десило. Слично се догодило и Британцу Малколму Витону само је он, кад је пао на кабину, имао злу коб да је лифт кренуо ка последњем спрату. Срећа да је остао празан простор од око пола метра између кабине и зида па му се ништа није догодило.

В. С.

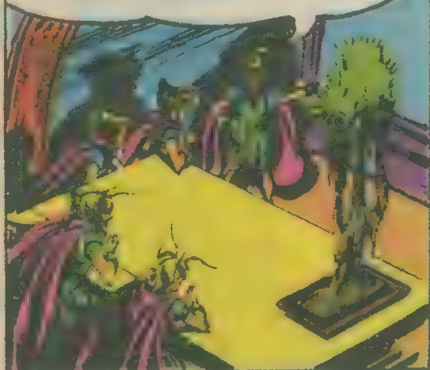

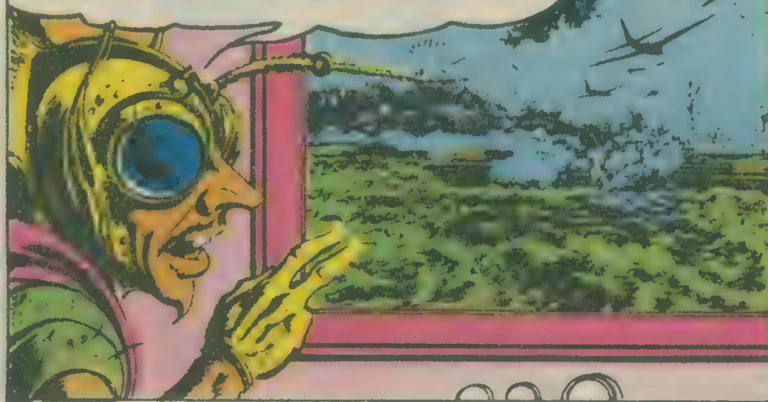
НА ПОВРАТКУ СА ЈЕДНЕ УЗБУДЉИВЕ АВАНТУРЕ У КОСМОСУ, ФЛАШ И ДОКТОР ЗАРКОВ ПРИБЛИЖАВАЈУ СЕ ВОЉЕНОЈ ПЛАНЕТИ...
ПОГЛЕДАЈ, ФЛАШЕ! ЕВО МАЈКЕ ЗЕМЉЕ!
КАКАВ ДИВАН ПРИЗОР ЗА НАШЕ ОЧИ!

У ИСТО ВРЕМЕ, НА ПЛАНЕТИ МРАВОЛИЈИ, ДРУГЕ ОЧИ ОКРЕТАЛЕ СУ СЕ ПРЕМА ЗЕМЉИ...
ГОСПОДО, НАШ ПОЛОЖАЈ ЈЕ ВЕОМА ОЗБИЉАН! НАША ПЛАНЕТА НЕ ДАЈЕ ВИШЕ ДОВОЉНО ХРАНЕ... НА СВЕ СТРАНЕ ИЗБИЈАЈУ НЕМИРИ!

ПРИМОРАНИ СМО ДА НАСЕЛИМО НЕКУ ДРУГУ ПЛАНЕТУ! ПОГЛЕДАЈТЕ НА ЕКРАН! ОВО ЈЕ ПЛАНЕТА ЗЕМЉА!

НА ЊОЈ ЖИВИ СТВОРЕЊЕ ЗВАНО ЧОВЕК-ТВРДОГЛАВО, ПОНОСИТО, ИНТЕЛИГЕНТНО БИЋЕ...ДОБРО НАОРУЖАНО И СПОСОБНО ДА ОРГАНИЗУЈЕ ОТПОР СВАКОМ АГРЕСОРУ!

ЧОВЕК ЈЕ УКРОТИО ПРИРОДУ ДА БИ ЈЕ ИСКОРИШЋАВАО!
ОПАСАН НЕПРИЈАТЕЉ! ПИТАМ СЕ, МОЖЕМО ЛИ ГА ПОБЕДИТИ?

ПОСМАТРАЈТЕ! У ДАЛЕКОЈ ПРОШЛОСТИ ЧОВЕК ЈЕ БИО САМО ДИВЉАК... СУРОВ И НЕРАЗВИЈЕН... ЛАКА ЖРТВА... ТРЕБАЛО МУ ЈЕ МИЛИОН ГОДИНА ДА РАЗВИЈЕ САДАШЊУ СНАГУ!

НАША СПОСОБНОСТ КРЕТАЊА КРОЗ ВРЕМЕ ОМОГУЋИЋЕ НАМ ДА ПОСЕТИМО ЗЕМЉУ У ДАЛЕКОЈ ПРОШЛОСТИ И ПРОМЕНИМО ТОК ИСТОРИЈЕ ЧОВЕЧАНСТВА!
ПРОМЕНИМО?! А КАКО?

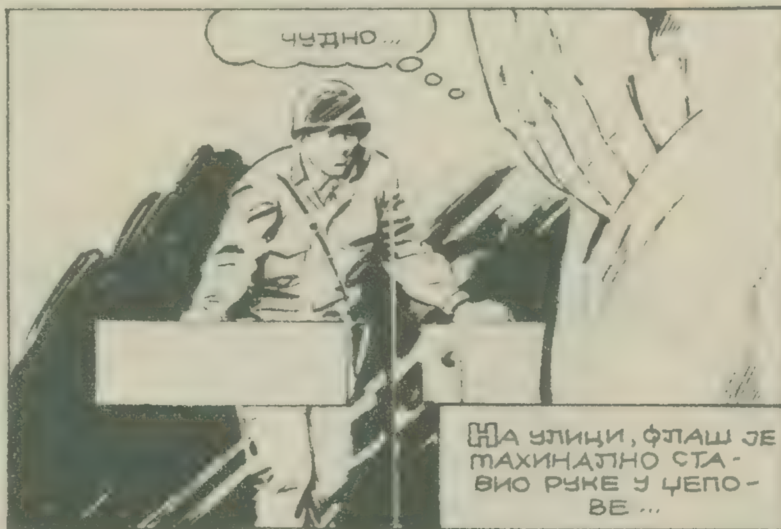
ПОМОЋУ МАШИНА ЗА МУТАЦИЈЕ! МОЖЕМО ДА ВРАТИМО ЖИВОТ НА СТЕПЕН ДИВЉАШТВА, БЕЗ МОГУЋНОСТИ БРЖЕГ РАЗВОЈА!
ОДЛИЧНО СМИШЉЕНО! АКО ТАДА НАПАДНЕМО, НЕЋЕ НАМ ПРУЖИТИ НИКАКАВ ОТПОР!
ТАЧНО! ПА, СЛАЖЕМО ЛИ СЕ, ГОСПОДО?
ИДУЋЕГ ПЕТКА: ПОВРАТАК У ПРОШЛОСТ

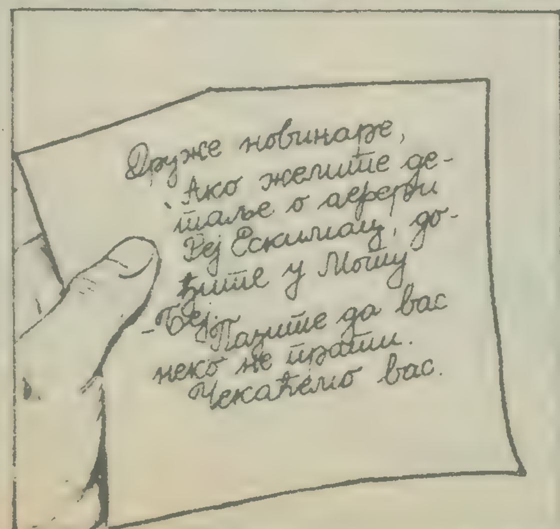
Жак Флаш:
ЦРНО ЗЛАТО
КАДА ЈЕ ПРЕДСЕДНИК СУДА ГЛАВНОГ ГРАДА АЉАСКЕ ОБЈАВИО ПРЕСУДУ - ДЕСЕТ ГОДИНА ЗАТВОРА ЗА ПОДМЕТНУТ ПОЖАР - ЖАК ФЛАШ ЈЕ ПРИМЕТИО ДА СЕ РЕЈ ЕСКИМАЦ ПРЕЗРИВО СМЕШКА. НОВИНАРИ СУ ВЕЋ ПОШЛИ НАПОЉЕ...

РЕПОРТЕР ЈЕ САЧЕКАО ДА СЕ СВИ РАЗИЂУ И ТЕК ЈЕ ОНДА ПОШАО ПО КАПУТ...

ЧУДНО...
НА УЛИЦИ, ФЛАШ ЈЕ МАХИНАЛНО СТАВИО РУКЕ У ЏЕПОВЕ...

Друже новинаре,
Ако желите де-
таље о афери
Реј Ескимац, до-
ђите у Моту
-беј. Пазите да вас
неко не прати.
Чекаћемо вас.

ОВАЈ НИЈЕ МРДНУО ИЗ ГАРДЕРОБЕ... ЗНАЧИ ДА ЈЕ ВИДЕО КО ЈЕ ОВО СТАВИО...
ПОЛИЦАЈАЦ СЕ НИЈЕ ПОМЕРАО...

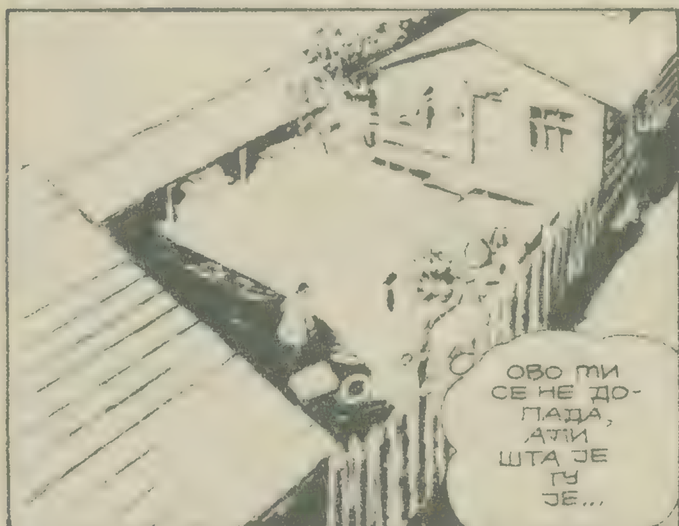

У НАЗНАЧЕНО ВРЕМЕ ФЛАШ ЈЕ БИО У МОТУ-БЕЈУ...
НАДАМ СЕ ДА ОВО НИЈЕ НЕСЛАНА ШАЛА...

Изненада је чуо звиждук...
УЂИТЕ У БЕЛУ ЗГРАДУ НА КРАЈУ КЕЈА!

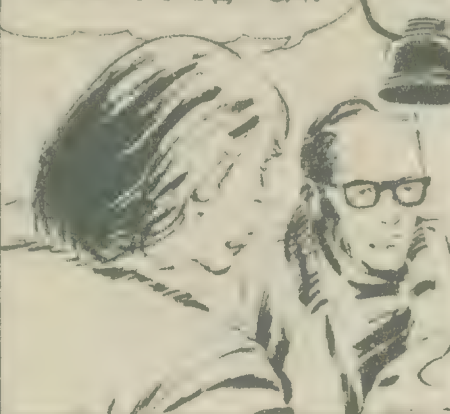

ДА ГА ПОСЛУШАМ...
Жак није имао времена да ишта пита...

Врата су се отворила...
ИДИТЕ ХОДНИКОМ, ПРЕЂИТЕ ДВОРИШТЕ И УЂИТЕ У КУЋУ!

ОВО ТИ СЕ НЕ ДОПАДА, АЛИ ШТА ЈЕ ТУ ЈЕ...

У кући су Флаша чекале колеге које је видео у судници и један стари Ескимо...
ХВАЛА ШТО СТЕ ДОШЛИ! ЗОВЕМ СЕ МАУН!

Маун, вођа једног од последњих племена Ескима, одмах је прешао на ствар...
ИЗВИЊАВАМ СЕ ЗБОГ ОВОЛИКЕ ДИСКРЕЦИЈЕ...

„АЛИ ОНА ЈЕ НЕОПХОДНА ЈЕР ИМАМО НЕПРИЈАТЕЉЕ КОЈИ НЕ БИРАЈУ СРЕДСТВА!

ОКЕЈ! ПРИЧАЈТЕ МИ САД О РЕЈУ! ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА ЋЕТЕ РЕЋИ ДА ЈЕ НЕВИН!
НЕ БИХ ТАКО НЕШТО НИ ПОМИСЛИО!

Напољу је одјекнуо пуцањ...
ЗАМКА...
ШТА?! КО ЈЕ ТО ПУЦАО?

ЛЕЗИТЕ!

ТАК!
ТАК! БУМ!
НАПАДАЧИ СУ ПРЕШЛИ У АКЦИЈУ...

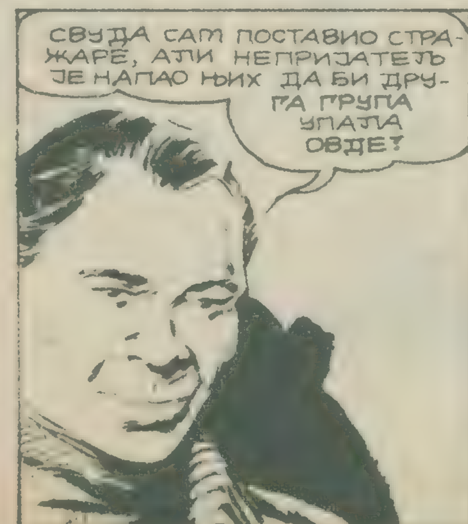

АХ!
ИЗБИО ЈЕ ПОЖАР...
МАУН!

СВИ СУ СЕ РАЗБЕЖАЛИ...
МАУНЕ, УХВАТИТЕ СЕ ЗА МЕНЕ!

ТРЕБА ИЗИЋИ ИЗ ОВОГ ОСИЊАКА!

ФЛАШ ЈЕ ПОЖУРИО ПРЕМА БЕЛОЈ КУЋИ...
НЕ МРДАЈТЕ!
НЕ ПУЦАЈТЕ! ЈА САМ РЕПОРТЕР ЖАК ФЛАШ!

МОЈЕ КОЛЕГЕ СУ ПОБЕГЛЕ?
ДА, ПРЕШЛИ СУ МЕ КАО КЛИНЦА!

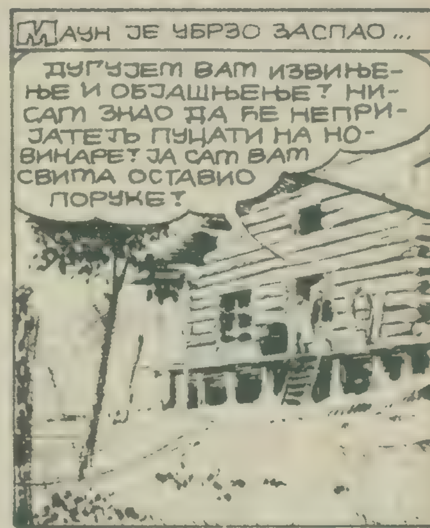

СВУДА САМ ПОСТАВИО СТРАЖАРЕ, АЛИ НЕПРИЈАТЕЉ ЈЕ НАПАО ЊИХ ДА БИ ДРУГА ГРУПА УПАЛА ОВДЕ!

СТИГЛИ СУ ДО КОЛА...
ОДВЕШЋУ ВАС ОДАВДЕ!

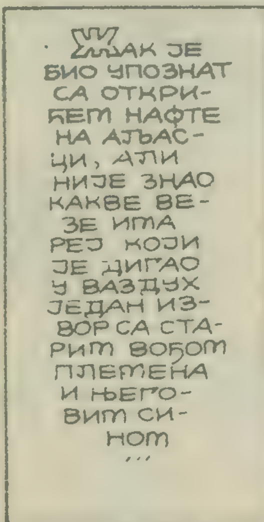

МАЛО КАСНИЈЕ НАШЛИ СУ СЕ У РИБАРСКОЈ КУЋИ НЕКОГ ЕСКИМА...
НЕ БРИНИ, ЏОЕ, ТО ЈЕ ОБИЧНА ОГРЕБОТИНА!

ФЛАШЕ, ОТКУД ВИ ОВДЕ? ГДЕ СУ ОСТАЛИ НОВИНАРИ?
ПОБЕГЛИ СУ, А ЖАК ТИ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ, ОЧЕ!

ПРЕВИЋУ ТИ РАНУ И ТРЕБА ДА СЕ ОДМАРАШ!
ЦОЕ ЈЕ У ПРАВУ! БУДИТЕ МИРНИ!

МАУН ЈЕ УБРЗО ЗАСПАО...
ДУГУЈЕМ ВАМ ИЗВИЊЕЊЕ И ОБЈАШЊЕЊЕ! НИСАМ ЗНАО ДА ЋЕ НЕПРИЈАТЕЉ ПУЦАТИ НА НОВИНАРЕ! ЈА САМ ВАМ СВИМА ОСТАВИО ПОРУКЕ!

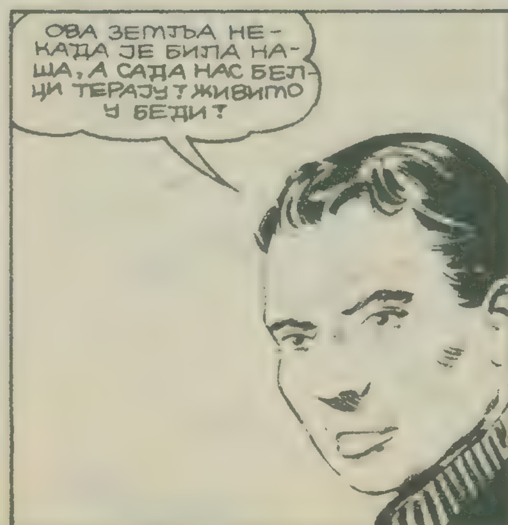

О ЧЕМУ СЕ РАДИ? О РЕЈУ ИЛИ О НЕЧЕМУ ДРУГОМ?
И О РЕЈУ, А И О ДРУГИМ СТВАРИМА! СВЕ СЕ ВРТИ ОКО НАФТЕ!

ЖАК ЈЕ БИО УПОЗНАТ СА ОТКРИЋЕМ НАФТЕ НА АЉАСЦИ, АЛИ НИЈЕ ЗНАО КАКВЕ ВЕЗЕ ИМА РЕЈ КОЈИ ЈЕ ДИГАО У ВАЗДУХ ЈЕДАН ИЗВОР СА СТАРИМ ВОЂОМ ПЛЕМЕНА И ЊЕГОВИМ СИНОМ...

ЈА САМ ЈЕДАН ОД РЕТКИХ ЕСКИМА ПОЛИЦАЈАЦА! МОЈ ПОЛОЖАЈ ЈЕ ДОВЕО ДО ТОГА ДА ОТКРИЈЕМ ДА СЕ РЕЈ ТИМ ПОСТУПКОМ НИЈЕ СВЕТИО СВОМ ПРЕТПОСТАВЉЕНОМ!

У СТВАРИ, РЕЈА ЈЕ ПЛАТИЛА ЈЕДНА БАНДА КОЈА РАДИ У САРАДЊИ СА ГЛАВНИМ НАФТАШИМА АЉАСКЕ!

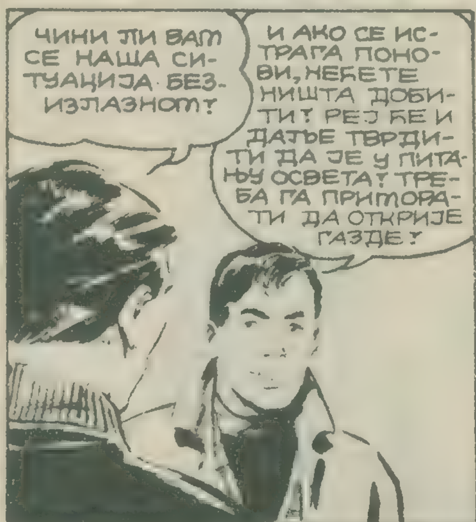

ДОК ЈЕ ПИСАО РЕПОРТАЖУ, ЖАК ЈЕ САЗНАО ДА СУ ЕСКИМИ СА АЉАСКЕ ТРАЖИЛИ ДА ИМ ВЕЛИКЕ КОМПАНИЈЕ ДАЈУ ДЕО ПРОФИТА...
ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ИСПАДНЕ ДА СУ СВИ ЕСКИМИ СПРЕМНИ НА РАТ ДА БИ ОНЕМОГУЋИЛИ КОМПАНИЈУ!
ПОЧИЊЕМ ДА СХВАТАМ!

ОВА ЗЕМЉА НЕКАДА ЈЕ БИЛА НАША, А САДА НАС БЕЛЦИ ТЕРАЈУ! ЖИВИМО У БЕДИ!

МАУН ЈЕ ХТЕО ДА СКРЕНЕ ПАЖЊУ НА ТАЈ ПРОБЛЕМ?
РЕЈОВ ЗЛОЧИН ЈЕ ОКРЕНУО ЉУДЕ ПРОТИВ НАС! НАДАМО СЕ ДА ЋЕ НАМ ВАШИНГТОН ПОМОЋИ!

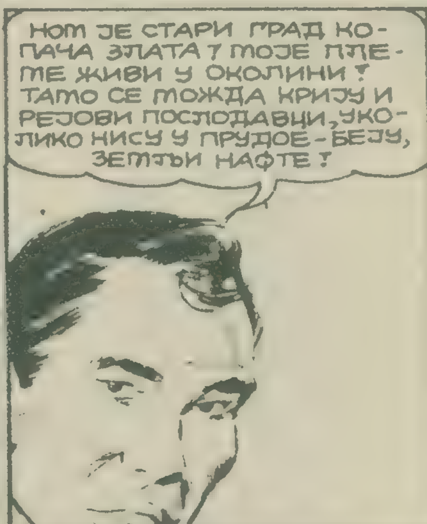

АЛИ, ДОШЛО ЈЕ ДО НАСИЉА! НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ АМЕРИЧКИ НОВИНАРИ ХТЕТИ ДА НАМ ПОМОГНУ!
КО СУ ИНИЦИЈАТОРИ?

НЕ ЗНАМ? ЧУО САМ ДА СУ РЕЈУ ОБЕЋАЛИ ВЕЛИКЕ ПАРЕ И СЛОБОДУ ЗА ГОДИНУ ДАНА ПО ПРОЦЕСУ?
ОТКУД ТО ЗНАТЕ?

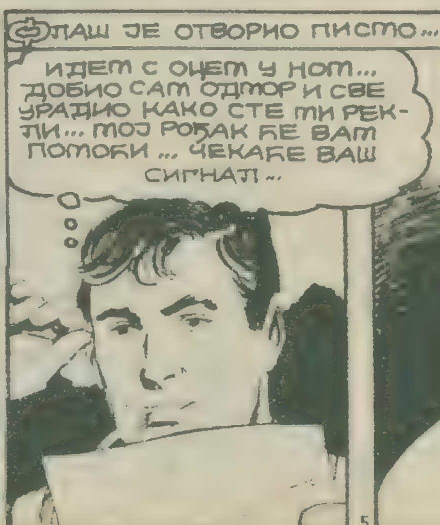
"... СЛУЧАЈНО САМ ЧУО ДОК САМ СТРАЖАРИО? РЕЈ ЈЕ СУВИШЕ БУЧНО ПРИЧАО СА СВОЈИМ АДВОКАТОМ..."

ЧИНИ ЛИ ВАМ СЕ НАША СИТУАЦИЈА БЕЗИЗЛАЗНОМ?
И АКО СЕ ИСТРАГА ПОНОВИ, НЕЋЕТЕ НИШТА ДОБИТИ? РЕЈ ЋЕ И ДАЉЕ ТВРДИТИ ДА ЈЕ У ПИТАЊУ ОСВЕТА? ТРЕБА ГА ПРИМОРАТИ ДА ОТКРИЈЕ ГАЗДЕ?

КАКАВ ЈЕ ЧОВЕК РЕЈ? ЈЕ ЛИ СПОСОБАН ДА МИРНО ЧЕКА ДА ГА ШЕФОВИ ОСЛОБОДЕ ПОСЛЕ ГОДИНУ ДАНА?
НА ШТА МИСЛИТЕ?

КАДА БИ ИМАО ПРИЛИКУ ДА ПОБЕГНЕ, БИ ЛИ ТО УЧИНИО?
СИГУРНО, АЛИ ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ?

У КОМ КРАЈУ ЈЕ РЕЈ РАНИЈЕ ЖИВЕО?
У НОМУ?

НОМ ЈЕ СТАРИ ГРАД КОПАЧА ЗЛАТА? МОЈЕ ПЛЕМЕ ЖИВИ У ОКОЛИНИ? ТАМО СЕ МОЖДА КРИЈУ И РЕЈОВИ ПОСЛОДАВЦИ, УКОЛИКО НИСУ У ПРУДОЕ-БЕЈУ, ЗЕМЉИ НАФТЕ?

ОДЛИЧНО? РЕЈА ЋЕМО ЛАКО ПРАТИТИ? ОБЈАСНИЋУ ВАМ ШТА ОЧЕКУЈЕМ ОД ВАС?

СУТРАДАН УЈУТРУ...
ДОНЕЛИ СУ ОВО ЗА ВАС?
ЏОЕ РАДИ ПО ПЛАНУ...

ФЛАШ ЈЕ ОТВОРИО ПИСМО...
ИДЕМ С ОЦЕМ У НОМ... ДОБИО САМ ОДМОР И СВЕ УРАДИО КАКО СТЕ МИ РЕКЛИ... МОЈ РОЂАК ЋЕ ВАМ ПОМОЋИ... ЧЕКАЋЕ ВАШ СИГНАЛ...

ЖАК СЕ УДУБИО У ПРОУЧАВАЊЕ ПЛАНА ЗАТВОРА...
КЛАСИЧНО ЗДАЊЕ...

ДАН ЈЕ ПРОВЕО У ПРИПРЕМАЊУ РЕПОРТАЖЕ. ПРЕДВЕЧЕ...
НЕКА МЕ НИКО НЕ УЗНЕМИРАВА! ГРИПОЗАН САМ!
НА ЖАЛОСТ, СТРАНЦИ СЕ КОД НАС ЛАКО ПРЕХЛАДЕ!

У СОБИ, ФЛАШ ЈЕ ПОПИО ПИЛУЛУ НЕВИДЉИВОСТИ КОЈУ ЈЕ КРИО У САТУ...
КО БИ ПОМИСЛИО ДА ЋУ СЕ ШЕТАТИ ГО ПО ОВАКВОМ ВРЕМЕНУ...

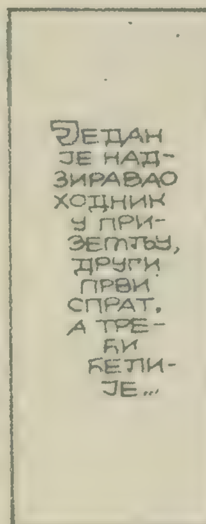

БАШ ЈЕ СВЕЖЕ! САМО ДА СЕ НЕ ПРЕХЛАДИМ...

РЕПОРТЕР СЕ УПУТИО ПРЕМА ЗАТВОРУ...

ОТИШАО ЈЕ ПРАВО У САЛУ ЗА ОДМОР СТРАЖАРА...
ОВДЕ ЈЕ ПРИЈАТНО...

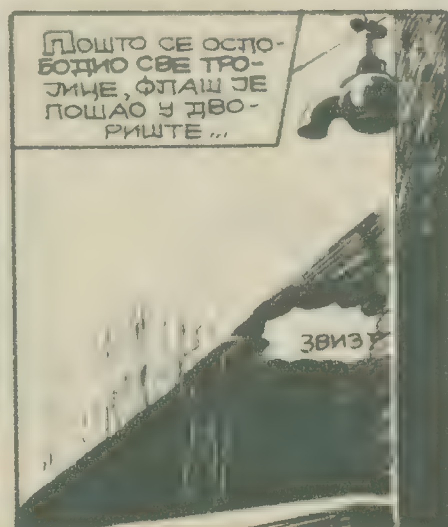

ТРЕБАЛО ЈЕ САМО ЧЕКАТИ. ЏОЕ, КОЈИ ЈЕ НЕКАДА РАДИО У ЗАТВОРУ, СВЕ МУ ЈЕ ДЕТАЉНО ОПИСАО...
ПОЛА ДЕВЕТ.. ВРЕМЕ ЈЕ ЗА СМЕНУ СТРАЖЕ...

ФЛАШ ЈЕ ПРАТИО СТРАЖАРЕ У СТОПУ...

ЈЕДАН ЈЕ НАДЗИРАВАО ХОДНИК У ПРИЗЕМЉУ, ДРУГИ ПРВИ СПРАТ, А ТРЕЋИ ЋЕЛИЈЕ...

ЖАК ЈЕ ПОШАО ЗА ТРЕЋИМ. ЧИМ ЈЕ ПАЛА НОЋ, ПРЕШАО ЈЕ У АКЦИЈУ...

СЛЕДЕЋИ...

ПОШТО СЕ ОСЛОБОДИО СВЕ ТРОЈИЦЕ, ФЛАШ ЈЕ ПОШАО У ДВОРИШТЕ...
ЗВИЗ!

САЧЕКАО ЈЕ ОДГОВОР, А ОНДА СУ СПУШТЕНЕ МЕРДЕВИНЕ ОД КАНАПА...

СТИГАО ЈЕ И ЏОЕВ РОБАК...
ИЗГЛЕДА ДА СЕ УПЛАШИО...

ПОШАО ЈЕ ПРЕМА ЋЕЛИЈАМА
СИГУРНО ЈЕ ПОМИСЛИО ДА ОВДЕ НИСУ ЧИСТА ПОСЛА...

... СТИГАО ДО ЈЕДНЕ И ОТКЉУЧАО ЈЕ...
РЕЈ!
2526

МАНО!
ПСТ! ЈА БЕЖИМ! ХОЋЕШ ЛИ СА МНОМ?

НЕ СУМЊАЈУЋИ ДА ЈЕ МАНО ЛАЖНИ ЗАТВОРЕНИК, РЕЈ ЈЕ ИСКОРИСТИО ПРИЛИКУ...
СВЕ ИДЕ ПО ПЛАНУ...

ПОЖУРИМО...

АУТО ЈЕ ЧЕКАО НА ДОГОВОРЕНОМ МЕСТУ...
ДА ВИДИМО ШТА ЋЕ РЕЈ УЧИНИТИ...

МАЛО КАСНИЈЕ...
ГДЕ ЋЕШ САД, МАНО?
КОД БРАТА! ОН ЈЕ СВЕ ОВО ОРГАНИЗОВАО! У КОФЕРУ ЈЕ ОДЕЛО И ПАРЕ!

РЕЈ ЈЕ НАПАО...
ГЛУПАНЕ! ВИШЕ МИ НИСИ ПОТРЕБАН!

СНАЂИ СЕ САМ!
ОВАЈ ЈЕ ЕКСПЕДИТИВАН...

РЕЈ ЈЕ ЈУРИО ОБАЛОМ...

САТ КАСНИЈЕ СТИГАО ЈЕ ДО БАЗЕ ХИДРО-АВИОНА...

ФЛАШ ЈЕ У КОФЕР СТАВИО ПЕТСТО ДОЛАРА...

У РЕДУ ЈЕ! ЗА ЧЕТИРИ САТА ЋЕТЕ БИТИ У НОМУ!
НОМ? ОБАВЕСТИЋУ ЏОА...

СУТРАДАН ЈЕ И ЖАК СТИГАО У НОМ...
СВЕ ЈЕ ТЕКЛО КАКО СТЕ ПРЕДВИДЕЛИ! ШТА СТЕ УЧИНИЛИ ПА ЈЕ РЕЈ УСПЕО ДА ПОБЕГНЕ?
ОБЈАСНИЋУ ВАМ КАСНИЈЕ! ГДЕ ЈЕ РЕЈ?
МОРАМ СЕ ВРАТИТИ У ХОТЕЛ... ДЕЈСТВО ПИЛУЛЕ ПРЕСТАЈЕ...

У БАСЕН КРИКУ, КОД ГОЛДФИЛДА! НАДЗИРЕМО КУЋУ!
ГОЛДФИЛД?

СТАРИ КОПАЧ ЗЛАТА, КОЈИ САД ИЗДАЈЕ СОБЕ! РЕЈ ЈЕ РАНИЈЕ РАДИО ЗА ЊЕГА!

ПОЋИ ЋУ ТАМО! РЕЈ СИГУРНО ЧЕКА ИНСТРУКЦИЈЕ ШЕФОВА!
ТО ЈЕ ЛАКО! ИМА ПУНО ТУРИСТА!

САТ КАСНИЈЕ ФЛАШ ЈЕ СТИГАО У БАСЕН КРИК...
ОВАМО, ГОСПОДО! У ЗГРАДИ МОЖЕТЕ ИЗНАЈМИТИ ОПРЕМУ ЗА КОПАЊЕ ЗЛАТА!

МЕНЕ ИНТЕРЕСУЈУ ДРУГЕ СТВАРИ...
ОВО ВАМ ЈЕ СИТО!

РЕЈ ЈЕ СИГУРНО У СОБИ...

ОПЕТ ЋУ ПОСТАТИ НЕВИДЉИВ...

МАЛО КАСНИЈЕ ФЛАШ ЈЕ ПРОНАШАО РЕЈОВУ СОБУ...
НЕ БРИНИ, ДОЋИ ЋЕ!

И НЕ ИЗЛАЗИ ИЗ СОБЕ!
ОКЕЈ, ГОЛДФИЛДЕ!

ИЗГЛЕДА ДА СЕ ШЕФОВИ НЕ РАДУЈУ БЕКСТВУ...

УСКОРО СУ СЕ ПОЈАВИЛА ДВА ЧОВЕКА...
ЗДРАВО, РЕЈ! МИСЛИЛИ СМО ДА СИ У ЗАТВОРУ!
ТАНИНГСЕ! ТРЕЈЕРСЕ!

КАКО СИ ПОБЕГАО И ЗАШТО? РЕКЛИ СМО ТИ ДА ЋЕМО ТЕ ОСЛОБОДИТИ ЗА ГОДИНУ ДАНА!
УКАЗАЛА МИ СЕ ПРИЛИКА!

ДОНЕЛИ СМО ТИ ОНО ШТО ТИ ДУГУЈЕМО!
РЕЈ ЈЕ НЕСКРОМАН...

ПЕДЕСЕТ ХИЉАДА ДОЛАРА! МОРАШ НАПУСТИТИ ЗЕМЉУ... СВЕ СМО СРЕДИЛИ!

ИДЕШ АВИОНОМ ДО ПРУДОР-БЕЈА, А ТАМО ЋЕШ СЕ УКРЦАТИ НА ТАНКЕР!
СЈАЈНО!
ОН ЋЕ ТЕ ОДВЕСТИ ДО ЊУЈОРКА! А ПОСЛЕ, ЖИВОТ ЈЕ ПРЕД ТОБОМ!

СЛОЖИ НОВАЦ, ИДЕМО!

ЛОЯНИ СЕ ПОЗАДИ! НЕ ТРЕБА ДА ТЕ ВИДЕ!

ФЛАШ ЈЕ БИО ЗАБРИНУТ...
ЊОЈЕВИ ПРИЈАТЕЉИ НЕЋЕ ОБРАТИТИ ПАЖЊУ НА КАМИОНЕТ...

НИСАМ ИХ МОГАО ПУСТИТИ ДА ПОБЕГНУ...

СКРЕНУЛИ СУ НА СПОРЕДАН ПУТ...

... И СТИГЛИ ДО ЈЕДНОГ ХАНГАРА...
ОВДЕ ЋЕМО ДА СЕ ЗАУСТАВИМО!

ДО ЂАВОЛА! ИЗГУБИО САМ КЉУЧ!
ЕЈ, ХОЋУ НАПОЉЕ!

МАНИНГС ЈЕ УМИРИВАО РЕЈА...
НЕ ПАНИЧИ! ИЗВУЋИ ЋЕМО ТЕ КРОЗ КРОВ!

И ЗАИСТА, ТРЕЈЕРС ЈЕ ОТКЉУЧАО ПОКЛОПАЦ НА КРОВУ...
ДАЈ КОФЕР, ПА ЋУ ОНДА ТЕБЕ ИЗВУЋИ!

ЖАК ЈЕ БИО У КЛОПЦИ...
НЕ МОГУ ИСТИМ ПУТЕМ... ЧЕКАЋУ ДА СЕ УДАЉЕ...

АЛ' ЈЕ РЕЈ СТЕГАО КОФЕР! БИЋЕ ИЗНЕНАЂЕН КАД САЗНА ШТА ЈЕ УНУТРА!
ХА! ХА!

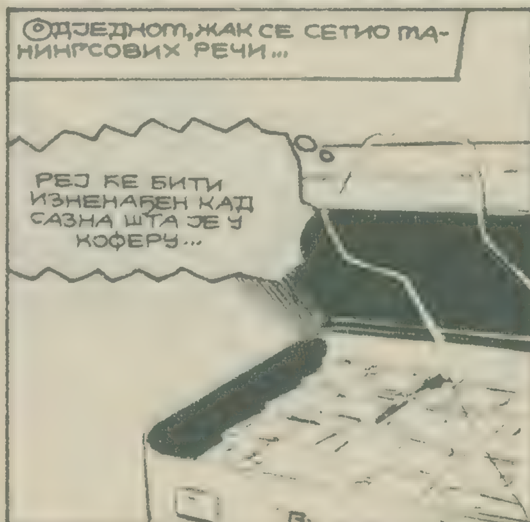

ФЛАШ ЈЕ ПОМОЋУ ПАРЧЕТА ГВОЖЂА РАЗВАЛИО ЖИЦУ...
ИЗГУБИО САМ ВРЕМЕ...

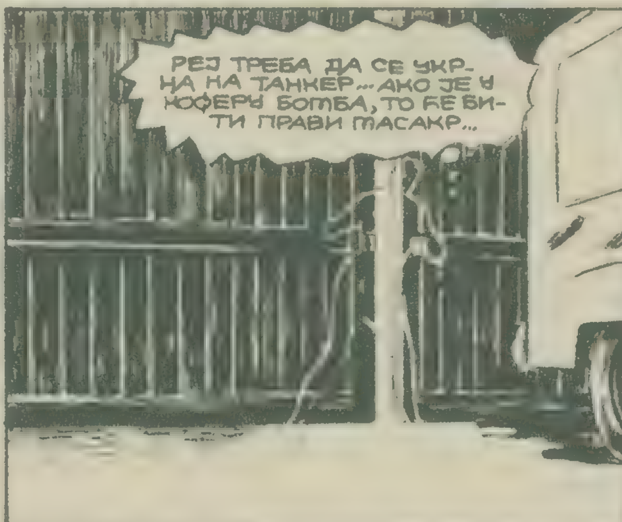

УСПЕО ЈЕ ДА ИЗИЂЕ...
ШТА ЈЕ ОВО?

ПАРЕ... ТО ЈЕ РЕЈОВ КОФЕР... ЗАМЕНИЛИ СУ ГА...

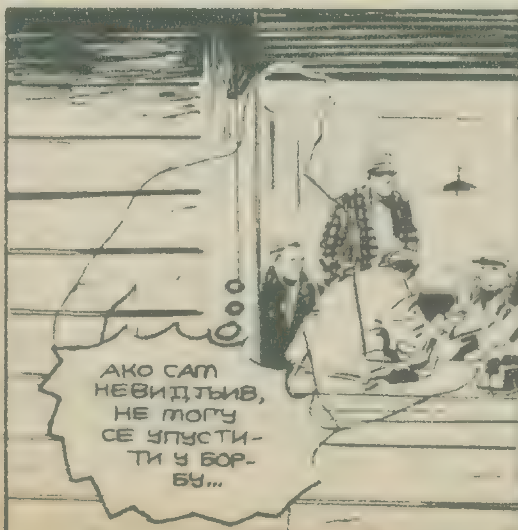

РЕЈ ЈЕ ДАО КОФЕР ТРЕЈЕРСУ И ОНДА ЈЕ ИЗВРШЕНА ЗАМЕНА...

ФЛАШ ЈЕ ЈОШ НЕШТО ОТКРИО...
ПАРЕ СУ ЛАЖНЕ... АЛИ, ЧЕМУ ТА ЗАМЕНА?

ОДЈЕДНОМ, ЖАК СЕ СЕТИО МАНИНГСОВИХ РЕЧИ...
РЕЈ ЋЕ БИТИ ИЗНЕНАЂЕН КАД САЗНА ШТА ЈЕ У КОФЕРУ...

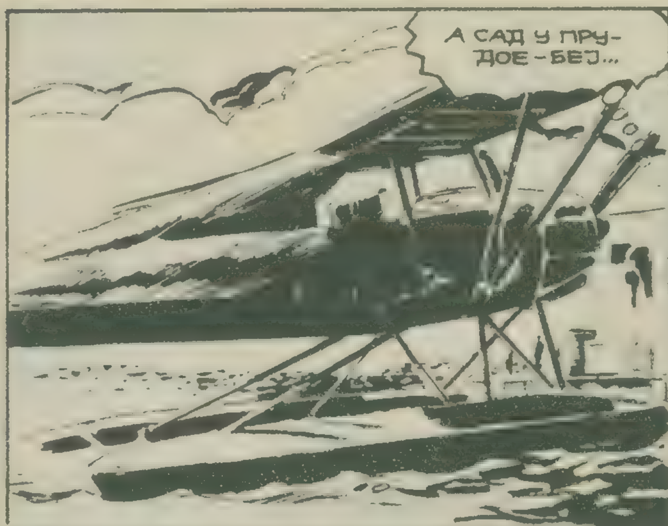

РЕЈ ТРЕБА ДА СЕ УКРЦА НА ТАНКЕР... АКО ЈЕ У КОФЕРУ БОМБА, ТО ЋЕ БИТИ ПРАВИ МАСАКР...

ТРЕБА ДА ЈАВИМ ЏОУ ДА ОБАВЕСТИ ПРИЈАТЕЉЕ У ПРУДОЕ-БЕЈУ...

АКО САМ НЕВИДЉИВ, НЕ МОГУ СЕ УПУСТИТИ У БОРБУ...

ПОШТО НЕ МОГУ ДА ТЕЛЕФОНИРАМ, НЕЋУ ТО НИ ЊИМА ДОЗВОЛИТИ...

ПРЕКИНУЋУ ВЕЗЕ...

А САД У ПРУДОЕ-БЕЈ...

МАЛО КАСНИЈЕ, ХИДРОАВИОН ЈЕ УЗЛЕТЕО...
СВАШТА!
РЕКАО САМ ВАМ ДА САМ ЧУО МОТОР!
НЕКО ЈЕ УКРАО АВИОН!

ФЛАШ ЈЕ КРЕНУО ПРЕМА СЕВЕРОИСТОКУ...
БИЋУ У ПРУДОЕ-БЕЈУ ЗА ДВА САТА... ВАЉДА НЕЋЕ БИТИ КАСНО...

СИГУРНО ЈЕ ТАНКЕР ДАЉЕ ОД ОБАЛЕ...

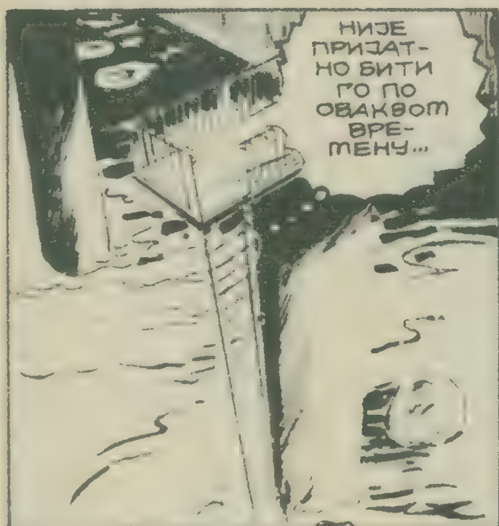

СТИГАО ЈЕ ДО СРЦА ЦРНОГ ЗЛАТА АЉАСКЕ...

УГЛЕДАО ЈЕ ТАНКЕР ДВЕ МИЉЕ ОД ОБАЛЕ...

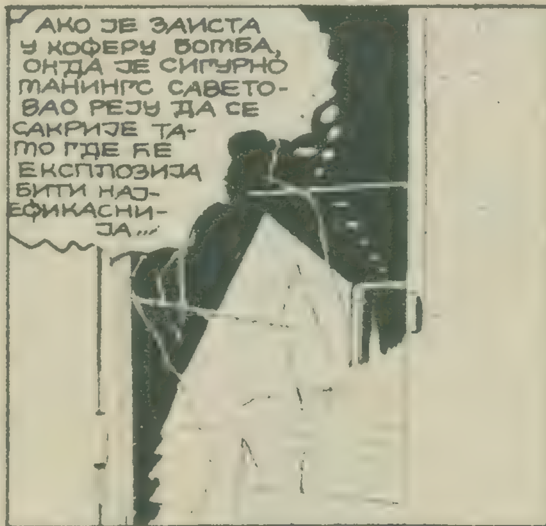

УГАСИО ЈЕ МОТОР И СВЕТЛА И ПРИБЛИЖИО МУ СЕ...
ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ТО ТАЈ...

НЕ МОГУ ДА МЕ ВИДЕ...

ГУМЕНИ ЧАМАЦ ЗА СПАСАВАЊЕ МУ ЈЕ ОМОГУЋИО ДА СТИГНЕ ДО ТАНКЕРА...

НИЈЕ ПРИЈАТНО БИТИ ГО ПО ОВАКВОМ ВРЕМЕНУ...

ТРЕБА САД ДА НАЂЕМ РЕЈА...

АКО ЈЕ ЗАИСТА У КОФЕРУ БОМБА, ОНДА ЈЕ СИГУРНО МАНИНГС САВЕТОВАО РЕЈУ ДА СЕ САКРИЈЕ ТАМО ГДЕ ЋЕ ЕКСПЛОЗИЈА БИТИ НАЈЕФИКАСНИЈА...

ГДЕ ЛИ СЕ КРИЈЕ? МОЖДА ОВДЕ?

ФЛАШ ЈЕ ОДЛУЧИО ДА СЕ ЈАВИ...
РЕЈЕ, ПРИЈАТЕЉ САМ ТИ? МАНИНГС ТЕ ЈЕ ПРЕВАРИО? ДОЛАРИ СУ ЛАЖНИ, А ПОЛИЦИЈА ЗНА ДА СИ ОВДЕ?

ПОСЛЕ ДЕСЕТ МИНУТА...
ИЗА ЈЕ... ЧУО САМ ШУМ...

ФЛАШ СЕ ПРИШУЊАО...
СПРЕМА СЕ ДА БЕЖИ...

СКОЧИО ЈЕ НА РЕЈА, АЛИ ОВАЈ СЕ ЗАТЕТУРАО...

ОПОМЕНУТ БУКОМ, ПОЈАВИО СЕ ЧУВАР...
ШТА ЈЕ БИЛО?

РЕЈ ЈЕ ПОТРЧАО...
ЕЈ?

...И НАШАО СЕ НА ПЛАТФОРМИ...
САД ТИ НЕЋЕ ПОБЕЋИ...

НЕ МРДАЈ И НЕ ПОКУШАВАЈ ДА ПОБЕГНЕШ...

ГОВОРИ! ГДЕ ЈЕ КОФЕР? У ЊЕМУ ЈЕ БОМБА!

ИЗНЕНАДА...
ЗВРРР!
ОВДЕ ПЛАТФОРМА ОСАМ! СЛУШАМ!

СЛЕПИ ПУТНИК НА ТАНКЕРУ? ЕСКИМ? ОПАСАН? ПОГЛЕДАЋУ!

ПОЛИЦИЈА ИЗ ПРУДОЕ-БЕЈА ЈАВЉА ДА СЕ НЕКИ ЕСКИМ ШУЊА ОВУДА!
ТО ЈЕ МАНИНГСОВО МАСЛО... ОБАВЕСТИО ЈЕ ПОЛИЦИЈУ, ТАКО ДА ЋЕ СЕ ЕКСПЛОЗИЈА ПРИПИСАТИ РЕЈУ...

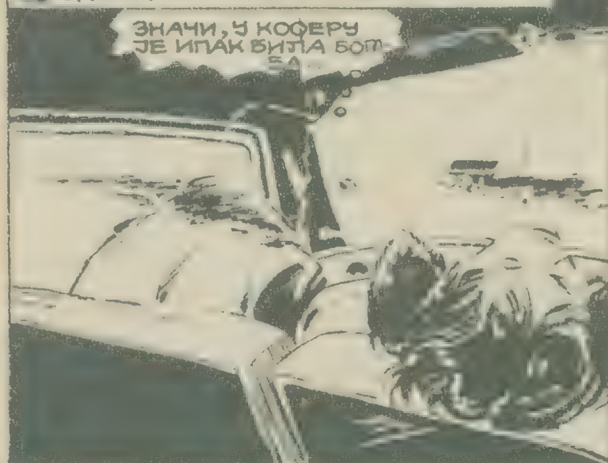

НАСТРАДАЋЕ НЕДУЖНИ... МОРАМ ПОЖУРИТИ...

АЛАРМ
УКЉУЧИЋУ АЛАРМ...

ЗВРРРРР!
БЕЖИМО...

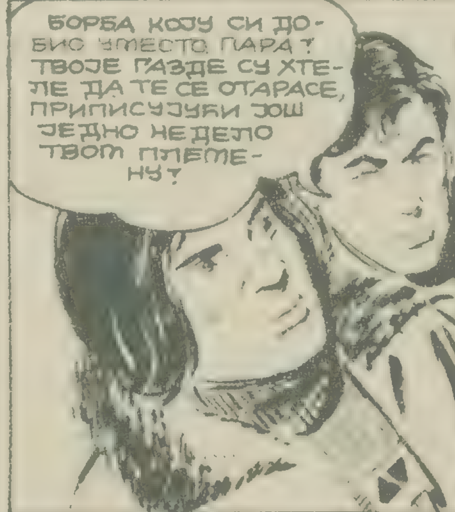

НОСЕЋИ ОНЕСВЕШЋЕНОГ ЕСКИМА, ФЛАШ ЈЕ СТИГАО ДО СВОГ ЧАМЦА. СИРЕНЕ НА БРОДУ СУ ЗАВИЈАЛЕ ...
ЕВАКУИШИ-ТЕ ПЛАТФОР-МУ!

ТРЕБА ОТИЋИ ШТО ДАЉЕ ОДАВДЕ...

ФЛАШ ЈЕ СТИГАО ДО АВИОНА КАД ЈЕ ОДЈЕКНУЛА ЕКСПЛОЗИЈА ...
ЗНАЧИ, У КОФЕРУ ЈЕ ИПАК БИЛА БОМ-БА...

БУУМ!

РЕЈ СЕ ОСВЕСТИО КАД СУ И ФЛАШОВЕ ПИЛУЛЕ ИЗГУБИЛЕ ДЕЈСТВО ...
ШТА ЈЕ ТО?

БОРБА КОЈУ СИ ДО-БИО УМЕСТО ПАРА! ТВОЈЕ ГАЗДЕ СУ ХТЕ-ЛЕ ДА ТЕ СЕ ОТАРАСЕ, ПРИПИСУЈУЋИ ЈОШ ЈЕДНО НЕДЕЛО ТВОМ ПЛЕМЕ-НУ!

КО СТЕ ВИ? ГДЕ МЕ ВОДИ-ТЕ?
У НОМ, ГДЕ ТЕ ЧЕКАЈУ ТВОЈИ! НАДАМ СЕ ДА СИ САД СВЕСТАН ШТА СИ СВЕ УЧИНИО!

АКО НАРОДУ КАЖЕШ ИСТИ-НУ, МАЛИ ДЕО ЦРНОГ ЗЛА-ТА ОМОГУЋИЋЕ ТВОЈИМА ДА СЕ ИЗВУКУ ИЗ БЕДЕ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ ...
СЕНЗАЦИОНАЛНО! АЛИ НИКО, ЧАК НИ РЕЈ, НЕ ОБЈАШЊАВА КАКО ЈЕ ПОБЕ-ГАО ИЗ ЗА-ТВОРА!
LES DERNIERES
НА АЉАСЦИ ЖАК ФЛАШ
ВИДИШ ДА НИ-ЈЕ ХВАЛИСА-ВАЦ!
КРАЈ

УЛИЦА ЛУЦКАСТИХ БР. 13

НЕ РАЗУМЕМ ЗАШТО ЉУДИ РАДИЈЕ ГАЈЕ ЉУБИЧИЦЕ И БЕЛЕ РАДЕ?

ГРРР! КАКО САД ДА НАПЛАТИМО ДУГ?

ТО ЈА ХОЋУ ТЕБЕ ДА ПИТАМ!

КАКВЕ ВЕЗЕ ЈА ИМАМ СА ПЉАЧКОМ БИСЕРНЕ ОГРЛИЦЕ?

ДЕЧИЦЕ! ЈЕСТЕ Л' ВИ КРОЗ ПРОЗОР ПУШТАЛИ МЕХУРИЋЕ ОД САПУНИЦЕ?

ОВДЕ КАО ДА СТАЛНО КРАДУ СИЈАЛИЦЕ!

У ПРАВУ СТЕ, ДРАГА! МОЈУ КУЦУ ЈЕ ЗАИСТА ТРЕБАЛО МАЛО ОШИШАТИ!

БАШ МЕ БРИГА ЗА НОВУ МОДУ! НЕМАМ ЈА ПАРА ДА СВАКЕ НЕДЕЉЕ КУПУЈЕМ ПО ЈЕДНУ ЛЕПЉИВУ ТРАКУ!

НИСАМ ЗНАО ДА ТРЕБА ДАВАТИ ЛАВУ АНЕСТЕЗИЈУ КАД МУ СЕ ВАДИ ЗУБ!

БРРР! И ЈОШ МИ ТВРДИТЕ ДА ЈЕ ОВА СУПА ДОВОЉНО ТОПЛА!

ПАЗИ! ЧИНИ МИ СЕ ДА КОМШИЈА ПИЉАР НЕ ДОЗВОЉАВА МУШТЕРИЈАМА ДА ДИРАЈУ РОБУ!

ПОРТИР

И ЗАПАМТИ ВЕЋ ЈЕДНОМ! ОВО ЈЕ ШАХТ, А НЕ МРАЧНИ ПОДРУМ!

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

КАКО СУ ПОЧИЊАЛИ: ДВАНАЕСТОРИЦА ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

ДЕСИЛО СЕ У ХАВАНИ

ХОСЕ НИЈЕ СХВАТАО ЗАШТО СУ ГА ПРЕСВУКЛИ И У ВРЕМЕ КАД НИЈЕ ЗА ШЕТЊУ ПОВЕЛИ У ГРАД, ПА ЈОШ У КАФАНУ.

Почетком 1892. године Хавану је захватила права шаховска грозница. Сви, и стари и млади, и мушкарци и жене, говорили су само о шаху. Узрок те епидемије био је меч за титулу светског првака а „кривци" шампион света Штајниц и његов изазивач Чигорин. Оштра борба у којој су се сукобиле две шаховске школе одушевила је и поклонике шаха, а и оне који су за ову игру само чули. Старији, Штајниц је упорно покушавао да докаже како су његове идеје неминовне у даљем развоју шаха. Млађи, агресивнији и романтичнији, Рус Чигорин се свом силином своје младости упињао да докаже да шах његових претходника није превазиђен. Било је парадоксално, али старији је заступао идеје младе школе а млађи старе, по свему судећи већ превазиђене.

По целој Хавани, од отмених салона, популарних клубова у енглеском стилу и маниру, па до лучких кафана, говорило се само о шаху. Богатије даме и господа су на брзину тражили учитеље...

Некако у то време отац је повео у шетњу четворогодишњег сина Хосе Раула. Дечак у морнарском оделцету стално је запиткивао оца о свему што су уз пут сретали. У једном тренутку отац је застао и свечаним гласом рекао сину:

– Видиш Хосе оног чику са брадицом, то је човек о коме данас говори цела Хавана, славни Штајниц.

Дечак је у маси света потражио погледом тог знаменитог чику. Тридесетак година касније, тада већ шампион света, Хосе Раул Капабланка је написао:

„У детињству сваког дечака дешавају се догађаји који имају веома важан утицај на његова даља опредељења, који га издвајају из граница колосека којим иде. Код мене је то био случај са мечом Штајниц – Чигорин који се одиграо у Хавани. Мени је тада било само четири године."

Погрешио си, тата!

Отац је често код куће играо шах са неким врло угледним шпанским пуковником. Мали Раул је са интересовањем посматрао како стрпљиво повлаче фигуре, размишљају и покаткад се и споречкају. Имао је обичај да се нечујно прикраде и седне оцу у крило. Ухватио би се рукама за ивицу стола и укочено зурио у таблу. Оцу то није сметало. Једино би, кад губи, спуштао сина на под јер је сто на коме су играли био округао па није имао где да наслони руку кад се дубоко замисли. Нико на малог Хосе Раула није обраћао пажњу, био је тих и миран, док једног дана није за време партије рекао оцу да је скакачем одиграо погрешан потез.

Отац је био запрепашћен. Дечака још нико није учио да игра а није, колико се сећао, ни видео да се са фигурама уопште игра.

– Одакле си, Рауле, научио како се крећу фигуре?

– Гледао сам како их ти помераш.

– Би ли могао да одиграш једну партију шаха са мном?

– Могао бих и да те победим – рекао је самоуверено дечак.

– Па да видимо да ли си само на речима храбар или си и на делу јунак.

Пуковник је са киселим осмехом уступио своје место Капабланки јуниору који је захтевао да га прво лепо сместе у столицу. Једва да је могао да руком дохвати до другог краја табле али за то није марио.

Отац је брзо схватио да се син уопште није шалио. Дечак не само да је научио како се фигуре крећу већ је невероватно добро за свој узраст проникао у суштину игре. Не зна се да ли је било веће запрепашћење оца или охолог пуковника када је добио партију.

Као у бајци

Хроничари шаха заједљиво су приметили да отац вероватно и није играо богзна како добро кад је погрешно одиграо потез скакачем који је навео малог Раула да се умеша. Можда су и у праву. То и није тако важно, у поређењу с оним што се потом десило. Одушевљеног оца први је прекинуо збуњени пуковник:

– Поведимо малог у шаховски клуб да одмери снагу са неким од јачих играча. Таквих тамо има увек доста. – Отац се сложио. Биће то прворазредна сензација. Његов четворогодишњи син који, тако рећи, само што је научио да говори игра шах као одрастао.

У пратњи пуковника који се правио важан јер је идеја да се иде у шаховски клуб била његова, отац и син Капабланка обрели су се у просторијама најближе кафане у којој се играо шах. Било је рано поподне па су затекли само неколико играча. За једним столом они најјачи анализирали су последњу партију из меча за првенство света. Дошљаци су морали да сачекају да друштво заврши партију, а онда им се пуковник одважно обратио с молбом да неко од њих одигра једну партију са дечаком. Један од њих, по имену Иглесијас, пошто је добро одмерио дечака, пристао је под условом да малом Раулу да краљицу као уступак. Дечаку је било свеједно, он и није схватао зашто су га пресвукли и у време кад није за шетњу одвели у град, па још у кафану у коју никада до тада није улазио. Једноставно је захтевао да седне оцу у крило јер је био исувише мали да би из обичне столице могао и таблу да види.

После само неколико потеза свима у сали, а посматрача је сваког тренутка било све више, постајало је јасно да са дечаком нема шале. Прва три потеза мали Капабланка је повукао симетрично, опонашајући игру противника, да би у четвртом ставио до знања да види замку коју му противник припрема. Партија је, на опште одушевљење присутних, завршила дечаковом победом.

Епизода звучи готово невероватно, исувише личи на бајку. Али за поколења су остали записани потези те партије и они нам сведоче о генијалном таленту трећег по реду шампиона света. Без обзира на велику „фору" коју је четворогодишњак добио, дама је у шаху ипак дама, Капабланка је свима још као клинац ставио до знања да се у шаху појавио управо један Капабланка. Када се одушевљење стишало отац се уплашио да то ипак није можда сувише велики напор за једног тако малог дечака и донео мудру одлуку да му забрани да игра ту опасну игру. Тако је мали Капабланка морао да причека и да мало порасте, како би играо шах. А кад је кренуо, играо је, како су многи приметили, као машина. Готово и да није грешио.

Хосе Раул Капабланка је рођен у Хавани 19. новембра 1888. године. Првак света је постао победом над Ласкером 1921. године у родној Хавани. Од 1918. до 1924. није изгубио ниједну партију.

У првом мечу као шампион света против Аљехина изгубио је титулу коју је носио шест година. Капабланка је, као и претходна два шампиона света, умро у Њујорку. Било је то 8. марта 1942. године.

М. Ђ. – М. Б.

ЧУДАЦИ НА ЕНГЛЕСКИ НАЧИН (5)

СВИ МАРШ НА ЛЕД!

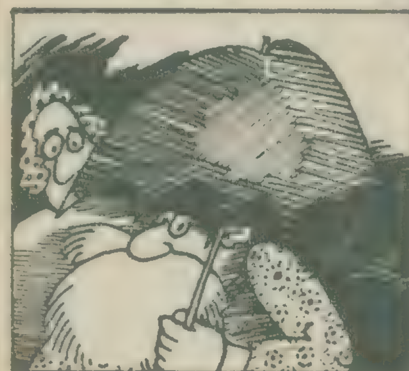
Пошто се повукао из политичког живота – био је члан Британског Парламента од своје двадесете до двадесет друге године Виљем Џон Кевендиш Бентинк-Скот (1800–1879) почео је да показује знаке необичног понашања који су достигли врхунац кад је 1854. наслеђем постао 5. по реду војвода од Портланда. Он се и до тада упадљиво клонио људи, а од тог времена није га виђао нико осим најнеопходније послуге.

Пред крај живота излазио је само ноћу са старом служавком која му је осветљавала пут – на десет метара испред њега.

Војвода се и одевао тако да се његова персона што мање види: преко три фрака облачио је гломазан капут, на глави је увек носио шешир висок преко пола метра, у руци огроман кишобран спуштен до самих очију, а повремено је стављао лажне бркове, браду и обрве. Путовао је, кад је баш морао, у нарочитим кочијама с дубоко усађеним седиштима и навученим завесама.

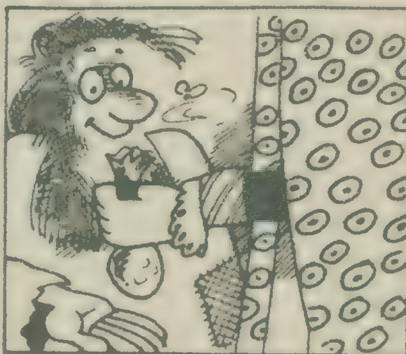
Портланд се толико ужасавао општења са својим ближњима да

је двапут одбио Орден подвезице, највише одликовање енглеског племства, само зато што би у том случају морао да се појави на двору. Како је и војвода био само човек, догађало се да му затреба лекарска помоћ. У тим ретким приликама, јер је доктор позиван само за веома озбиљне ствари, племенити пацијент лежао је у својој спаваћој соби а доктор је с њим општио из предсобља преко слуге. Тако је постављао и дијагнозу, преписивао лекове, па чак и болеснику мерио температуру.

На прсте се могу избројати људи који су 5. војводу од Портланда бар мало познавали, а ти су се клели да је он не само прибран и паметан већ и крајње дарежљив и племенит. Некако је процурило да он и шаком и капом помаже сиротињу, мада не под својим именом, да је британским трупама за време кримског рата послао брод намирница и лекова, да је издавао позамашне суме за подизање болница и то не само у Енглеској. Деца из Нотингемшира, где је живео, запамтила су кочије из којих им је просипан новац мада никад нису видела лице дародавца.

– Виљем Џон Кевендиш Бентинк-Скот остао је за сва времена славан по једној својој манији која је далеко премашивала све друге – његов једини и прави животни циљ било је грађење. Неки савременици склони су веровању да је он изводио небројене грађевинске радове на свом имању Вилбек Ебију пре свега зато да би људима из околине обезбедио сталан посао, а да се, како би племенити поступак остао што мање примећен, углавном зидало испод земље.

Било како било, војводу је манија грађења држала све до смрти и његов наследник 6. војвода од Портланда затекао је на имању тридесет шест недовршених пројеката на којима је радило петнаест хиљада људи. За Бентинк-Скотовог живота сви радници били су одлично плаћени и сваки је добијао по магарца и кишобран, али под једним условом: кад се војвода појави да надгледа радове – што је често чинио – нико живи не сме ни да покаже да га је приметио, а камоли да му се обрати. Ово се односило и на инжењере а прекршиоци су по кратком поступку отпуштани.

Војвода је свакодневно радио на нацртима свих здања и према његовом пројекту Вилбек Еби је добио највећу приватну одају у целој Енглеској – подземну балску дворану дугачку преко педесет метара која је могла да прими две хиљаде гостију. До ње се спуштало великим лифтом за двадесет особа. Сала је била блиставо осветљена хиљадама печуркастих гасних светиљки зналачки постављених по таваници, и, као и остале подземне просторије, имала је централно грејање.

Под земљом су се налазили и салони, библиотеке и билијарнице од којих је једна била толико пространа да је имала дванаест билијарских столова. Све подземне одаје излазиле су на Пролаз ружа,

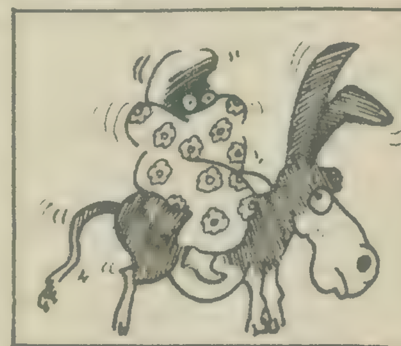

башту под земљом са стакленим кровом, и све су, као и остале просторије у Вилбек Ебију, биле обојене ружичасто.

Подземна пруга постављена је да би се из кухиње, удаљене око сто педесет метара.храна допремала у трпезарију. Подземни тунел. у коме су комотно могле да се мимоиђу две кочије, водио је од главне зграде имања до најближег насеља дужином од два километра, а безбројни споредни ходници, такође под земљом, повезивали су све зграде Вилбек Ебија. Над земљом је војвода подигао највећу школу јахања у Европи са зидовима обложеним огледалима и таваницом која се није видела од кристалних лустера.

Авај, у раскошној дворани никада није приређен ниједан бал, ни за једним столом није одиграна ниједна партија билијара, а деведесет и четири коња нагојила су се у шталама јер их нико није јахао – 5. војвода од Портланда никад у животу никог није позвао у госте! Од свих силних здања које је саградио на свом огромном имању само је клизалиште имало редовне посетиоце: војвода је желео да сва његова послуга упражњава овај спорт и сви су морали на лед, милом или силом.

Он сам, није имао готово никаквих прохтева, ако се изузме зидање, и живео је у четири-пет соба. Све остале биле су празне, без иједног комада намештаја или украса осим неизбежне ружичасте боје на зидовима и плафону. Фине слике, уметничке таписерије и гоблени из војводине богате колек-

ције били су немарно умотани у ролне разбацане по споредним просторијама и оставама. Ту их је, на своје велико запрепашћење, пронашао 6. војвода од Портланда, његов нећак и наследник имања и титуле.

Тако је 5. војводи од Портланда пошло за руком да срећно проживи далеко од очију људи али му није било суђено и да почива у миру. Шеснаест година после његове смрти, 1896, извесна госпођа Ени Мери Друс обелоданила је енглеској јавности да је њен свекар Т. Ц. Друс, власник продавнице текстила из улице Бејкер у Лондону, аранжирао 1864. свој лажни погреб да би се вратио у свој прави идентитет, другим речима поново постао Виљем Џон Кевендиш Бентинк -Скот, 5. војвода од Портланда. Како је војвода, док је изигравао трговца, имао сина, онда је тај син, њен покојни муж, био законити наследник имања и титуле. Пошто он није више међу живима, све припада њој као удовици војвоткињи!

Госпођа Ени Мери и остали чланови породице Друс истеривали су правду пуних једанаест година. Основана је и компанија „Друс-Портланд" да би се платили судски трошкови, а у њу су улагали новац многи људи у нади да ће им

се стоструко исплатити чим Друсови добију парницу и докопају се огромног богатства Портландових.

Процес је био прилично замршен и врховни суд је на крају наредио да се из гроба извади ковчег трговца Т. Ц. Друса, а такође и ковчег 5. војводе од Портланда и ствар истера на чистину. Када су сандуци отворени, у Друсовом је нађен трговчев леш, а у војводином војводин, спор је решен, а Друсови и њихови сведоци оптужени су за обмањивање суда и кривоклетство и прописно кажњени.

Припрема:
Б. ДОЖИЋ

СТИЋИ ИЛИ УМРЕТИ

Двадесет једногодишњи Рејмон Мофре из Тулона упутио се 1948. у непроходне џунгле Гијане и никада се није вратио. Његов отац, подстакнут тврдњама разних „видовитих" људи да је Рејмон жив, организовао је три безуспешне експедиције, 1950, 1952. и 1970. године, да га траже. Сарадник француског историјског часописа разговарао је недавно са Морисом Вињоном, градоначелником Кајене у време кад је Мофре ишчезао, у покушају да расветли околности под којима је младић настрадао.

Рејмон Мофре је после завршене гимназије жарко желео да постане новинар. Знајући да је пут до те професије тежак одлучио је да изведе неки крупан подухват који ће задивити свет и отворити му врата свих редакција. Како је експедиција пуковника Фосета у Мато Гросу још била главна тема дана, Мофре је решио да учини нешто слично – да сам самцијат прође кроз џунгле Француске Гијане.

Ово је тада била потпуно неиспитана област с којом нису усуђивали да се понесу ни веома искусни истраживачи.Таква експедиција је, осим тога, захтевала огромна новчана средства, велику физичку издржљивост и одличну екипу подразумевајући и географе, професионалне ловце и лекаре. Мофре није имао ништа.

Сви су га одговарали од такве лудости, али је он упорно одбијао да се дозове памети сматрајући да су му решеност да успе, једна пушка, нешто лекова и бележница за вођење дневника довољно оружје да савлада немогуће. За Гијану се укрцао августа 1948. године.

Пушка која не убија

Оно што је уследило испричао је за „Историју" градоначелник Кајене, главног града Француске Гијане, који је Мофреа и дочекао и испратио на последње путовање.

Упознали су се чим је Мофре стигао у Кајену. Вињон га описује као веома симпатичног момка малог раста, али спортског изгледа. Разговор се одмах повео о сумануто) експедицији и Вињон је дао све од себе да га одврати указујући му на опасности које вребају човека, поготово самог, у тропској прашуми неподношљиво влажне климе, непроходног растиња од кога се не види небо, с ретком дивљачи да би се преживело од лова.

Само Индијанци, говорио је он, успевају да ухвате понешто, али се ни они не удаљавају од насеља. Километри и километри мочвара протежу се прашумом, човек може данима да лута вртећи се укруг а да не сретне живу душу. Малобројна насеља раштркана су по шикарама богу иза леђа.

Мофре га је слушао расејано убеђен да градоначелник жели да га одврати приказујући ситуацију црњом него што је. Само је рекао да мора да оде јер је од листа „Сијанс е воајаж" (наука и путовања) унапред добио део новца за чланке или књигу које ће објавити када се врати.

Младић се у Кајени задржао два месеца. Становао је бесплатно код државног тужиоца. Лепо се проводио, потрошио је доста новца по баровима, упознао силан свет и свуда се хвалио својом пушком којом, скренуо му је пажњу Вињон не би могао да убије крупну дивљач, чак и под условом да на њу уопште и наиђе.

Потврда да је први

У џунглу је пошао октобра 1948. с обичним руксаком на леђима и неколико непромочивих врећица с нешто мало хране, лекарија и бележница. Вињон му је,кад је дошао да се опрости, поклонио алуминијумски ковчежић да у њему чува белешке са описом пута који прелази и дневник. „Дајем вам ово, рекао је, да бисмо, ако затреба, могли да вам уђемо у траг".

Мофре је учтиво захвалио на шта је Вињон, који је тим гестом учинио последњи покушај да га одврати од пропасти, видевши да је изгубио битку,рекао: „Никада се нећете вратити!"

Пошто је џунгла веома удаљена од Кајене, Вињон је послао једног полицајца да га отпрати до Грихела, последњег насељеног места на реци Оуаки. Ту је Мофре тражио да му полицајац овери „Потврду о поласку" како би имао црно на бело да је он први прошао кроз џунглу која је дотад важила за непроходну. У „Потврди" је писало:

„Господин Мофре носи шест килограма муниције, дугачку пушку, три килограма тканине за лежај, фото-опрему од пет килограма, два килограма лекова, два килограма ситница (веома важних за задобијање пријатељства Индијанаца). Изјављује да ће отићи до изворишта реке Оуаки да би се попео на планину Белведере. Одатле ће доћи до ушћа реке Ојапок и стићи у Амазонију (Бразил) неиспитаним венцем Тумукумака следећи Рио Хари на хиљаду километара. Путовање ће бити завршено у Белему (Бразил) јуна или јула 1950.

Састављено у Грихелу 15. новембра 1948."

Из овога се види, што је предочио и Вињон, да је Мофреова марш-рута често била погрешна: Тумукумак је, на пример, хиљадама километара удаљен од Гијане и пут га никако није могао водити туда.

Јести, јести!

Из Грихела се Мофре отиснуо у џунглу. Вињону је познато да је у селу узео пса и повео га са собом да му прави друштво, јер је по свој прилици већ осетио страховиту самоћу: на обали је нашао напуштену пирогу у који је сместио свој скромни пртљаг.

Два дана касније полицајац који га је отпратио до Грихела пловио је моторним чамцем уз реку Оуаки и угледао Мофреа како до појаса у води гура своју пирогу уз струју. Напредовао је споро јер су му ноге биле крваве од повреда а већ је патио и од дизентерије. Тада је неразумно храбри младић, последњи пут виђен.

Али, о његовој трагичној авантури кроз џунглу Гијане говоре забелешке писане у виду дневника које су после његовог нестанка пронађене. Из њих се види да га је мучила ужасна глад. Још на самом почетку он бележи: „Храним се корењем. Појео сам једног гуштера. Плаче ми се. Сигуран сам да ћу умрети".

Једном је имао среће да убије мајмуна и, да би јело било хранљивије, скувао га је у супу с мазивом за пушку. Од тога се умало није отровао. Два дана касније нашао је пужа и појео га живог. Тада је већ био дубоко у прашуми и почео је да осећа страх.

У забелешци од 20. новембра 1948. стоји: „... Ноћи су неизрециво тужне. Ужасна мора стеже ми груди. Понекад осећам како ме пеку очи. Та туга је у ствари страх од самоће на коју сам себе осудио..."

И касније белешке говоре о глади, страдању и самоћи. Из дневника од 1. јануара 1949. сазнаје се да Рејмон Мофре, упркос свему, не одустаје од своје намере: „... Стићи или умрети, нема другог решења. Стићи ћу."

Али, већ 6. јануара долази до преокрета: „... Не могу више, опет нисам ништа уловио. од јуче ујутру појео сам само три мајушне птице, непечене, с костима и изнутрицом да бих боље напунио стомак. Ах, јести... јести!..."

Мофре ипак упорно наставља пут. Према каснијој процени Мориса Вињона он је, од одласка из Грихела до погибије – у коју Вињон ниједног тренутка не сумња – могао да пређе око триста километара у пироги и око тридесет пливајући, не рачунајући лутања по џунгли у потрази за храном.

Нађен ковчег с белешкама

Како већ више од три месеца од Мофреа није било ни трага ни гласа, Вињон, и сви остали у Кајени, веровали су да је настрадао. Нису га видели чак ни Индијанци из племена Емериљонс који живе на обали Ојапока. Они су живели у добрим односима с Французима и нема никакве сумње да би о сусрету с Мофреом обавестили власти у Кајени и несрећнику указали гостопримство.

Јула 1949. девет месеци после Мофреовог одласка, један Индијанац баш из тог племена донео је Вињону метални ковчежић који је овај на растанку поклонио Мофреу. Рекао је да га је нашао у напуштеном бивaку, заједно с другим Мофреовим стварима које је тамо оставио. То место налази се код ушћа Малог и Великог Тамуриса.

У ковчегу су се налазиле Мофреове забелешке и дневник. Вињон их је читао целе ноћи и одмах сутрадан организовао потрагу у којој су учествовали државни тужилац, један свештеник, мисионар и он. Покушавали су да према опису из белешки следе младићев пут и силно су се помучили јер је он доста лутао и погрешно обележавао места.

Најзад су пронашли бивак о коме је говорио Индијанац и пред очима им се указао невероватан призор, сличан привиђењу. Све је било на свом месту и изгледало као да ће младић сваког часа да се појави. шешир је стајао натакнут на пијуку, мрежа за лежање разапета и спремљена за спавање, огњиште припремљено за кување хране која само што није донета.На земљи су биле разбацане љуштуре пужева које је Мофре појео. У том часу Вињон и његови сапутници поверовали су да је младић жив.

А онда се догодило: Вињон је пружио руку према шеширу и чим га је дотакао, шешир се претворио у прах. исто се десило и са мрежом за спавање, постељином и деловима одеће. Све је нестало у облаку најфиније прашине.

Трагаоци су стајали горко разочарани. Сада је било сасвим извесно да Мофреа одавно нема међу живима. и да је за то пре свега крива глад. А недалеко од његовог бивака пружало се поље с поврћем сличним шаргарепи, веома хранљивим. Али, он то није могао да зна.

Натраг по сваку цену

Тропска влага сачувала је његове ствари, бар привидно, од распадања. Према белешкама из ковчега и открићу овог логора израчунато је да га је младић напустио шест месеци раније, односно 9. јануара, и то зато што је умирао од глади, умора и страха.

Он је, уосталом, и записао 6. јануара: „Не могу више. Ловио сам узалуд целог дана. Снага ме напушта из часа у час". А 7. јануара Мофре доноси одлуку о одустајању и повратку: „... Вратити се, вратити"! Овај део света је право проклество. Затим: „Не могу да се вратим пешке, ноге ме једва држе. Крећем сутра. До Бјенвенија има четрдесет километара и до Камопија тридесет пет". Ово је била грешка јер га је од Бјенвенија, насеља копача руде, делило добрих сто километара. „Мислим да ће ми бити потребно двадесет дана да стигнем јер ћу често, уместо да пловим, морати да вучем сплав, или да га гурам по шљунковитом или песковитом дну."

Чим је донео одлуку, Мофре се дао на прављење сплава. Ево шта је несрећник записао: „Много је теже него што сам замишљао направити обичан сплав кад се нема ни ексера, ни конопца, ни тестере, ни греда, ни дасака. Само секира и лијане које треба тражити прилично далеко у шуми... Није леп, али плови и пренеће и мене и моје ствари..."

На несрећу сплав се,чим је поринут, преврнуо, ухватила га је брза водена струја и повукла са собом. Али Мофре, који је сад жудео да се врати исто онолико колико је желео да први прође кроз џунглу, није одустао. Узео је само свог пса, закачио за његову огрлицу једну непромочиву кесу с белешкама које је писао сваког дана и кренуо мало пливајући мало се верући по стрмим обалама.

Порука у ципели

Трагаоци су пошли тим путем мање-више насумце и неколико километара даље, на обали, угледали једну ципелу коју је Мофре обесио о грану. У ципели је била порука с датумом и часом када је туда прошао. Још неколико километара и наишли су на остатак Мофреовог пса кога је он, избезумљен од глади, појео. Ту је била и огрлица с кесом за белешке.

Вињон је узео огрлицу, врећу и ципелу с поруком и касније све послао Мофреовом оцу у Тулон. Едгар Мофре ипак није поверовао да му је син мртав.

Државни тужилац, један мисионар и Вињон претражили су околне делове џунгле. али нису нашли никакав други траг и вратили су се у Кајену. Смрт Рејмона Мофреа су доста лако реконструисали мада, наравно, нису имали никакве доказе, па стога овај закључак није званичан и Мофре се сматра несталом особом.

По њима младић се, пошто је на грозан начин утолио глад, одлучно бацио у воду и запливао. Неколико километара даље или је упао у снажан вир из кога сам човек не може да се ишчупа, или су га појели крокодили којих у тим водама има много, или се догодило и једно и друго.

У последњим белешкама које је оставио Рејмон Мофре стоји: „Вратићу се ако судбина буде тако хтела..."

Б. Д.

У знаку Џона Ленона

ИЗУЗЕТНА КОЛЕКЦИЈА

Првих неколико недеља 1983. протекло је на светским топ-листама у знаку Џона Ленона, некадашњег члана Битлса, једног од најбољих музичара које је рок икада имао. Ленон је убијен 8. децембра 1980. у Њујорку.

У центру пажње протеклих неколико месеци била је плоча „Колекција Џона Ленона" („The John Lennon Collection"), албум највећих хитова, ЛП на коме је сакупљено укупно седамнаест снимака од 1970. до 1980. године. На плочи су се нашле све најпопуларније и најбоље Ленонове песме „Дајте миру шансу", „Љубав", „Љубоморни момак", „Остани поред мене", „Жена", „Губим те", што је, наравно, било сасвим довољно да се публика одушеви, па је ЛП у Енглеској и Америци брзо достигао платинасти тираж. Занимљиво је да се ова плоча још увек одлично продаје и да је златне трофеје освојила у двадесетак земаља широм света.

Ускоро ће се и на домаћем тржишту, у издању „Југотона", појавити албум Џона Ленона „The John Lennon Collection".

– Свако ко држи до свог укуса – пише у америчком магазину „Ролинг Стоун" – треба да има овај албум и стално га слуша јер Ленонова музика никад није била помодна и јефтина, већ увек најискренија и најпоштенија.

ЉУБАВ (Love)

Пева: Џон Ленон (John Lennon)

Love Is Real
Real Is Love
Love Is Feeling
Feeling Love
Love Is Wanting
To Be Loved

Love Is Touch
Touch Is Love
Love Is Reaching
Reaching Love
Love Is Asking
To Be Loved

Love Is You
You And Me
Love Is Knowing
We Can Be

Love Is Free
Free Is Love
Love Is Living
Living Love
Love Is Needing
To Be Loved

ЏО КОКЕР
(Joe Cocker)

Да се никад не треба предавати и да увек постоји шанса за тријумф – показује пример певача Џоа Кокера кога су протеклих година многи отписали верујући да је с њим и његовим успесима готово. Међутим, песма „Тамо горе где припадамо" коју је Кокер отпевао у дуету са Џенифер Ворнс стигла је на прво место топ-листа широм света и одједном је Кокер – који је свој највећи успех доживео шездесетих година с песмом „Уз малу помоћ мојих пријатеља" – дошао у центар пажње! Поново се о њему говори као о звезди, добија понуде за турнеје и концерте.

Из старих албума

На фотографији је један од састава групе БИЈЕЛО ДУГМЕ. Слева надесно: Милић Вукашиновић, једно време био је бубњар групе Бијело дугме, сад певач и гитариста као и вођа Ватреног пољупца, Горан Бреговић – био и остао гитариста, композитор и вођа групе, до њега Лазар Ристовски – једно време свирао клавијатуре – стручњаци тврде да је то радио изванредно, до Лазе – Жељко Бебек (зна се – певач и онда и сада) и Санин Карић – басиста који је касније такође постао члан групе Ватрени пољубац.
Једна слика, једна успомена више.

МОЈ ИЗБОР

Зовем се Владан Милојевић, имам 15 година и живим у Крагујевцу. Волим рок музику па сам одлучио да вам пошаљем избор песама које најрадије слушам.

ДОМАЋЕ:
1. МАЛА НОЋНА ПАНИКА – Булевар
2. МОТОРИ – Дивље јагоде
3. ДОДИРНИ МИ КОЛЕНА – Зана
4. ВОЛИ ТЕ ТВОЈА ЗВЕР – Дивљи анђели
5. КЕНОЗОИК – Идоли

СТРАНЕ:
1. I LOVE ROCK'N'ROLL – Џоан Џет
2. EGO – Ким Вајлд
3. CAMBODIA – Ким Вајлд
4. ABRAKADABRA – Стив Милер Бенд
5. DA DA DA – Трио

РОК-ПРИЧА

Моја другарица АЗРА и ја често шетамо БУЛЕВАРОМ. И једног дана стигосмо на ЗЕЛЕНА ПОЉА. Селе смо и гледале ПОСЛЕДЊУ ИГРУ ЛЕПТИРА. Лептирова СРЕБРНА КРИЛА изгледала су као СУНЧЕВЕ ПЕГЕ. Уто нам приђе једна девојка, рече да се зове ЗАНА и да тражи оне мале СТИДЉИВЕ ЉУБИЧИЦЕ и ДИВЉЕ ЈАГОДЕ. Биле смо већ гладне и она из торбице извади неке сендвиче, лук, ЛЕБ И СОЛ. Свратиле смо после код ње. Њена мајка је управо пришивала БИЈЕЛО ДУГМЕ на КОШУЉУ ПЛАВУ, а отац гледао неки ФИЛМ на телевизији. ЗАНА нам је причала о својој ПРВОЈ ЉУБАВИ. Одвела нас је касније да видимо љубимца њеног брата, змију по имену БОА. ЗАНИН отац, иначе биолог, предложио је да сви пођемо на СТИЈЕНЕ и видимо НОВЕ ФОСИЛЕ које је тог дана ископао. Кад смо се вратиле, њена мајка нас је почастила РИБЉОМ ЧОРБОМ. Јеле смо, поздравиле се и пошле кући. Растале смо се пред ПРЉАВИМ КАЗАЛИШТЕМ и кренуле свака своме дому.

Ива Лакетић
Лењинова 14/ц XI
71000 Сарајево

Читаоци јављају

ВЕСТИ ИЗ СМЕДЕРЕВА

У Смедереву од фебруара прошле године делује група АПОКРИФ. Они као група припадају новом таласу а кроз текстове које сами пишу покушавају да говоре о себи и проблемима који их муче. Највеће задовољство им је да после концерта слушају коментаре о својим песмама. Вежбају три пута недељно. Групу сачињавају: Предраг Срејић – вокал, Душан Јаковљевић – соло гитара, Владан Милосављевић – бас, Владимир Ристановић – ритам гитара и Дарко Пејовић – бубњеви. На свом репертоару имају око десетак песама које су сами и компоновали. У Смедереву су имали пар концерата који су изазвали велико интересовање публике.

Зоран Којић
Гајева 9
11300 Смедерево

МУЗИЧКА ПОШТА

Како се зове певач групе ПОСЛЕДЊА ИГРА ЛЕПТИРА? Ја тврдим да је Ненад а моја најбоља другарица да је Небојша. Ко је у праву?

Дијана Милатовић
Лазаревац

Дијана, добила си опкладу.

● ● ●

На радију сам чуо једну лепу дечју песму која у рефрену има реч „Милиција". Можете ли да ми кажете ко то пева.

Давор Микић
Осијек

Даворе, ти си чуо песму „Милиција тренира строгоћу" коју пева један мали Радомир из Сарајева. Музику за ову плочу компоновао је Горан Бреговић на стихове Душка Трифуновића а свира Бијело дугме. Плочу је издао „Југотон".

● ● ●

Драги Забавниче! Моја омиљена група била је Гилан, наравно, док је Гилан био у њој. Интересује ме шта је сада са Гиланом, шта ради, где свира?

Милан Ковачевић
Ниш

Гилан је добро, каријеру је наставио у свима добро познатој групи Блек Сабат. Начули смо чак да постоје велики изгледи да се група у новом саставу појави у Југославији на неком концерту, наравно на инсистирање Гилана који је са својих концерата у нашој земљи понео најлепше утиске.

БЕРЗА ● ПЛОЧА ● БЕРЗА

Продајем одлично очуване плоче: „Christopher Cross" – Кристофера Кроса, „Tonight I'm Yours" – Рода Стјуарта, „Дивљи анђели" Дивљих анђела, „У пролазу" Мери Цетинић, све по цени од 150 динара а по цени од 300 динара продајем: дупли албум „In The Begining" групе Битлс. Купујем такође добро очувану плочу „Пакет аранжман"

Борђе Димитријевић
Индустријска 4/11
12000 Пожаревац

Купујем све ЛП плоче групе Дип Парпл. Цена по договору.

Миодраг Живановић
Буре Баковића 49
26000 Панчево

Продајем следеће ЛП плоче: „Let All Be Music" групе Бони М, „Eagle" групе АББА, „Ша-ла-ла" групе Сребрна крила, „Свирам гитару и пјевам рокенрол" групе Хороскоп, све по цени од 100 динара, затим сингл плоче по цени од 25

динара: „L'oiseau Et L'enfant" Мари Мирјам и „Dreaming" од групе Блонди. Продајем и касете по цени од 130 динара „At Budokan" Боба Дилана и „Love Songs 2" од групе Битлс.

Диана Канис
Велебитска 11
54500 Нашице

Купујем било коју плочу или касету „Једина моја" група Дивље јагоде.

Александра Тучев
Вељка Влаховића 3
56230 Вуковар

Продајем следеће плоче: „Stray Cats" и „Gonna Ball" (100), „Kings Of The Wild Frontier" групе Адам енд ди Антс (100), „Лош и млад" групе Булевар (100), Радио (100), „Vienna" групе Алтравокс, „Goast In The Machine", „Reggata The Blance" и „Zennyata Mondatta" све од групе Плоис (100), „Whatever You Want", „Just Supposion" обе од групе Статус Кво (100), „Kraftwerk" од истоимене групе (500). Заинтересовани могу да се јаве на телефон 047/31-594 – Гордан.

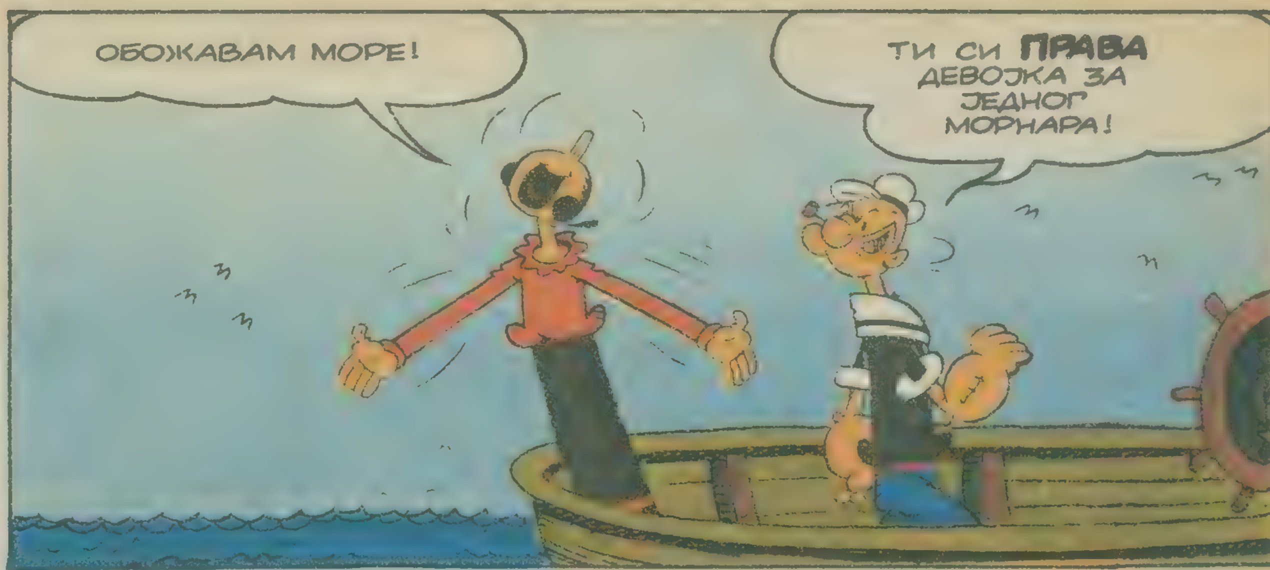

ДОНА САМЕР

Лана Лишић,
Трогирска 5/А
24413 Палић

ПОПАЈ
By Bud Sagendorf

ОБОЖАВАМ МОРЕ!
ТИ СИ **ПРАВА** ДЕВОЈКА ЗА ЈЕДНОГ МОРНАРА!

ЗАР ОВО НИЈЕ ПРАВА МОРСКА ЛЕПОТИЦА?
ШТА ЈЕ САД ОВО, ПОПАЈЕ?

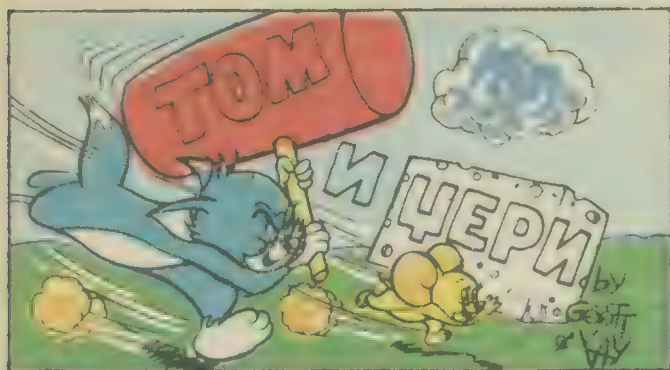

МАГЛА... ПОСТАЈЕ СВЕ ГУШЋА И ГУШЋА!
ОТКУД САД КАД ЈОЈ НИЈЕ ВРЕМЕ?

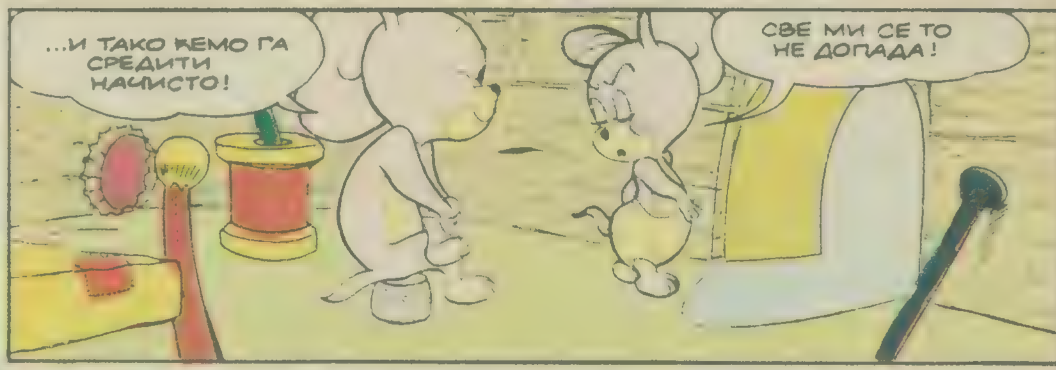

МАГЛА ЈЕ К'О ТЕСТО!
МОРЕ ЋЕ НАС ПРОГУТАТИ!
ИЗГУБЉЕНИ СМО!
УПОМОЋ!

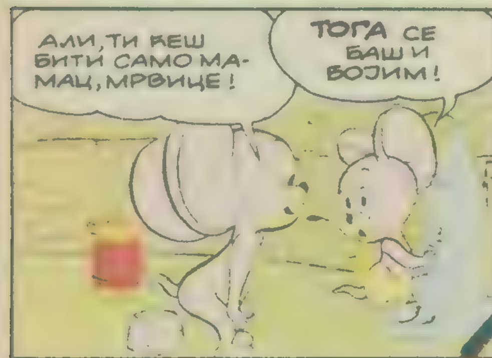

НЕКА ДА УМРЕМ У ЦВЕТУ МЛАДОСТИ!

НЕ ПЛАЧИ, ДРАГА! МАГЛА СЕ ДИЖЕ!

ВИДИШ, СВЕ ЈЕ У РЕДУ!
ЗА ТРЕНУТАК САМ ЗАБОРАВИЛА ГДЕ СЕ НАЛАЗИМО!
СКЛАДИШТЕ ЧАМАЦА
НА ПРОДАЈУ
1-15

ТОМ
И ЏЕРИ
by

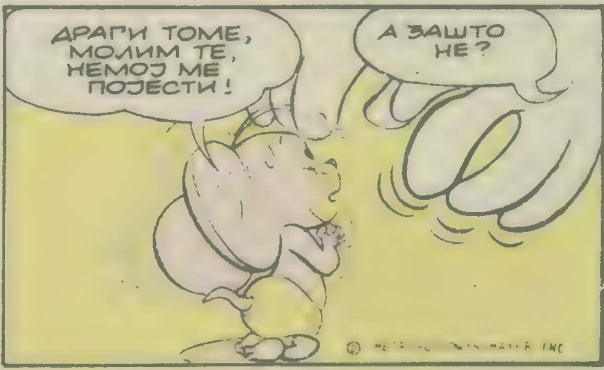

...И ТАКО ЋЕМО ГА СРЕДИТИ НАЧИСТО!
СВЕ МИ СЕ ТО НЕ ДОПАДА!

АЛИ, ТИ ЋЕШ БИТИ САМО МАМАЦ, МРВИЦЕ!
ТОГА СЕ БАШ И БОЈИМ!

ТОМ ЋЕ ПОЋИ ЗА ТОБОМ ДОК ЈА СРЕДИМ ФРИЖИДЕР!
ДОБРО, ДОБРО КАД СИ НАВАЛИО!

ХЕЈ, ЧЕКАЈ! А КАКО ЋУ СЕ ИЗВАДИТИ АКО МЕ ТОМ УХВАТИ?
ТИ СИ ПАМЕТНА ГЛАВИЦА ПА ЋЕШ СМИСЛИТИ НЕШТО!

ПАЗИ, ПАЗИ! ПРАВИ МИШОЊА!

ДРАГИ ТОМЕ, МОЛИМ ТЕ, НЕМОЈ МЕ ПОЈЕСТИ!
А ЗАШТО НЕ?

ЗАТО ШТО ТЕ У ФРИЖИДЕРУ ЧЕКА ВЕЋИ И ДЕБЉИ МИШ!
!
175

ЧОВЕК У КОЖНОМ КАПУТУ

Дечак је неповерљиво гледао човека кога му је отац представио као инспектора Лукића. Није нимало личио на полицајце, бар не на оне из филмова. Зар је онда уопште дорастао задатку који му је поверен?

Задубљен у мисли Ђорђе Лукић је полако возио улицама мирног предграђа. Пре једног сата поверен му је задатак какав још није имао у својој вишегодишњој пракси. Тог преподнева, око 11 часова, на врата стана инжењера Богдана Петровића зазвонио је непознати човек. Отворио му је Јован, инжењеров син, који је био сам у стану. Непознати је силом ушао унутра, везао дечака, пронашао новац и побегао.

До зграде, чију је адресу добио у Станици, Ђорђе је стигао нешто после четири по подне. Пошто на паркиралишту није било места, кола је оставио мало даље и вратио се до четвороспратнице. Испред зграде, на травњаку, играло се 7-8 малишана под будним оком две мајке које су седеле на клупи поред самог улаза.

Само седи и ћути

Стан инжењера Петровића налазио се на првом спрату. Врата су се отворила готово истог тренутка кад је Ђорђе подигао прст са звона: очигледно,нестрпљиво су га очекивали.

– Добар дан, ја сам Лукић – представио се Ђорђе.

– Добар дан, инспекторе – поздравио га је Петровић и водећи га ходником према соби прошаптао – страшно смо забринути за Јована. Откако нам је испричао шта се догодило, само седи у својој соби и ћути. Доживео је прави шок и биће добро ако све ово не остави неке страшне последице.

У дневној соби, у фотељи, седела је Весна Петровић, очију подбулих од плача. Око ње, по поду, лежао је разбацан веш, испражњене фиоке, поцепане књиге.

– Баш је леп крај у ком живите. Тако је мирно и пуно зеленила – рекао је Ђорђе спустивши се на ивицу троседа.

Домаћин га је зачуђено погледао. Учинило му се крајње неумесно да се у једној оваквој прилици разговара о крају у ком станује. Ипак, рекао је:

– Да, лепо је овде. Врло сам задовољан што смо баш ту добили стан. Зграде нису претерано високе и са много станова. Сви се добро познајемо. Осим тога, ваздух је чист и има доста зеленила. Тако баке и деке не морају децу да воде у градске паркове: довољно је да их изведу испред зграде. А и њима самима, пријатније је да седе напољу и ћаскају.

– Свакако – сложио се Ђорђе. И он би више волео да је напољу, у хладу неког дрвета него у топлој соби. Пришао је прозору. Густа крошња липе заклањала је видик али су се одоздо сасвим јасно чули гласови деце која су се свађала око лопте.

Где је пиштољ?

Вративши се назад на тросед Ђорђе је замолио брачни пар Петровић да му до детаља испричају све што знају. Поновили су углавном оно што су рекли и дежурном, телефоном, упадајући повремено једно другом у реч. Саслушавши њихову причуЂорђе их је замолио да позову дечака.

Јован је био дванаестогодишњак, крупан за своје године. У собу је ушао погнуте главе.

– Сине, ово је инспектор Лукић – представио му је отац Ђорђа. – Он ће већ пронаћи провалника али ти мораш у томе да му помогнеш. Зато пажљиво одговарај на његова питања и покушај да се сетиш свих детаља.

Дечак је тек сада скренуо поглед ка инспектору

– Па, ви немате униформу – рекао је а затим додао – а не видим ни пиштољ и лисице.

– Знам да не личим на полицајца са филма – осмехнуо се Ђорђе – али знам свој посао.

Јован као да баш није био убеђен: сумњао је да ће тај човек пред њим брзо решити задатак који је добио.

Његова сумњичавост није нимало сметала Ђорђу. Правећи се да је не примећује, затражио је да му исприча све што се догодило. Дечак се најпре замислио а онда почео да прича живо гестикулирајући:

– Устао сам око осам, доручковао и почео да пишем задатке. Кад се зачуло звоно, погледао сам на сат. Било је једанаест. Пошао сам да отворим: пред вратима је био неки човек кога никад раније нисам видео. Изгледао је... – за тренутак, Јован је застао. Изгледало је као да тражи реч којом би описао провалника.

– Да ли је био висок, крупан? – покушао је да му помогне Ђорђе.

Рекао је да је мајстор

– Не, овај да... Био је крупан и имао велике бркове. Носио је кожни капут. Питао сам га шта тражи, а он је рекао да је мајстор и да је дошао да поправи славине. Нисам хтео да га пустим унутра јер сам био сам у кући. Рекао сам му да дође поподне кад ми се врате родитељи с посла, али ме је онда гурнуо унутра и закључао врата. Тражио је да му дам новац. Нисам хтео. Онда ме је угурао у кухињу и наредио да седнем за сто. Почео сам да плачем и дозивам у помоћ. Тада је тај страшни човек узео кухињски нож, изишао на терасу и исекао конопац за сушење веша да би ме после везао њим. Отимао сам се и још гласније дозивао.Међутим, он је био страшно јак тако да ме је зачас везао за столицу а затим отишао у дневну собу и почео да преврће по регалу. Чуо сам га како баца фиоке на под. Кад је нашао шта је тражио, отишао је. Ја сам још дуго плакао. Покушавао сам да се некако ослободим и то ми је најзад пошло за руком. Ни сам не знам зашто се нисам одмах јавио родитељима: шта се догодило испричао сам им тек кад су се вратили с посла.

– Хвала, Јоване, много си ми помогао – рекао је Ђорђе – још бих те само замолио да ме начас оставиш са твојим родитељима.

Кад је дечак отишао у своју собу, упитао је његову мајку шта је све однето.

– Ништа сем нешто мало новца – одговорила је она.

– Колико? – упитао је Ђорђе.

– Не више од шесто-седамсто динара. Знате, и Богдан и ја имамо отворене текуће рачуне, па у кући никад нема много готовине – одговорила је Весна.

– Шта мислите, да ли ћете на основу овог моћи брзо да откријете провалника? – упитао је дечаков отац.

– Провалника, по мом мишљењу, заправо и није било – одговорио је Ђорђе. – Цела прича је измишљена и то Јовану треба врло опрезно ставити до знања.

Знате ли шта је Ђорђа Лукића навело да посумња у Јованову причу? Да ли сте погодили, проверите на страницама „Мале поште".

ШАХ СУКЊА

Ову лепу сукњу можете направити веома лако, чак и ако до сада нисте никада шили. Крој је дат на црт. 1, а како треба узимати мере на црт. 2. Потребне су вам само две мере, обим струка А и дужина Д. Дужина може бити мини, средња или до земље. Потребно вам је две врсте материјала (најбоље истог дезена али друге основне боје, која је у контрасту) и то од по две и по дужине д коју сте одабрали од сваке боје. На црт. 1 је у горњем делу дат крој цвикле (полице), а у доњем делу крој карнера. Веза између мера и димензија приказана је на цртежу. Треба још по свим ивицама пустити по 1 cm за поруб. Скројите по пет делова сваког дела од сваког материјала, тако да укупно имате десет полица и десет делова карнера. Да напоменемо да је ово летња сукња и да материјал од кога кројите треба да буде танак. Приликом кројења полица најпре пресавијте оно четири cm тамо где је струк, па онда кројите полицу (црт. 3), тако да скројена полица изгледа као на црт. 4. Пришивајте полицу за полицу (црт. 5) при чему наизменично мењајте боје. На крају ћете добити облик као на црт. 6. На истом цртежу се уједно види како на проширеном делу на једном месту треба оставити несашивено. Сада тај проширени део пресавијте са наличја, проштепајте по цртицама означеним на црт. 7. па кроз рупице које су остале на непришивеном делу шава провуците два реда ластиша, већ према обиму струка. Крајеве увученог ластиша зашијте, па сашивени део увуците у сукњу.

Делове карнера пришивајте један за други, наизменично мењајући боје, порубите са горње и доње стране, па са горње (дуже) прошијте и затегните конац да се карнер набере толико да се поклопи са доњим рубом сукње (црт. 8). Да би вам овај посао био лакши (ако нисте вешти то је и најкомпликованији део посла) последње две попречне ивице немојте пришивати него прислоните карнер на руб сукње, причврстите га „шпенадлама" као на црт. 9 тако да боје карнера буду супротне бојама полица, затегните конац од фирца колико треба, спојте две преостале ивице карнера (шпенадле не вадите); затим пришијте карнер за сукњу, повадите шпенадле, па карнер прошијте на машини. Готова сукња средње дужине види се на црт. 10.

10

7

6

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЛЕТОВАЛИШТЕ

Мајкл Кони

САМО БОГАТИ ПУТУЈУ СВЕТОМ ТОКОМ ПУНОГ ЖИВОТА. ОСТАЛИ, КАД ОСТАРЕ И ТО КАО МОТО-РОБОТИ У СРЕБРНАСТИМ КУТИЈАМА.

Јака олуја беснела је целу ноћ, али је зато сутрадан Пентрит изгледао још лепши него обично: море плаво и узбуркано, небо сунчано, а куће испране и беле, баш онакве какве су сигурно биле и у 20. веку.

Ипак, знао сам и закључивао с поносом да је једино моја кућа ПРАВА, направљена од материјала из тог давног доба, док су све остале, иако одличне имитације камена, црепа и цигле од – пластике. Разлика се тешко уочавала, али када би се ушло унутра примећивало се да је свака ствар далеко лакша него што би требало да буде да је од старих, оригиналних материјала.

Силвија и ја смо се овде доселили доста давно, још на почетку једног од ранијих периода нашег Пуног Живота. Радио сам четири године без престанка да бих стекао кућу, а у њој направио бар и продавницу сувенира. Затим, после осам година Живота на Полици, током кога смо углавном штедели, уместо да трошимо као остали, купио сам и два моторна чамца. Све се исплатило јер се посао са туристима развијао боље него што сам предвиђао.

Током свог Живота на Полици у Ротомоторном Центру бр. 1, удобно смештен у металној кутији, само једном сам се бацио у велики трошак отишавши на скијање у Сент Мориц. Силвија ми се није придружила. Она се задовољавала организовањем новогодишњих забава у Центру. Зачудо, Силвија никада није осећала потребу да изађе из круга у коме је обитавала. У Центру је непрестано чаврљала са суседима у другим металним кутијама и са интересом слушала о њиховим доживљајима у спољном свету. Она сама није желела да види свет, да путује, иако јој то нисам бранио. Такав њен став нам је ипак уштедео доста новца. Моја жена Силвија, закључио сам тада, заиста воли људе.

Одшетао сам до луке да проверим да ли су ми бродићи оштећени од олује. Све је било у реду. Затим сам бацио поглед пун поноса на своје Херфорде. То је још један додир аутентичности који туристима пружа Пентрит. Иако не дају млеко, тако да је сир који продајем туристима у ствари пластичан, сви воле да га купе јер виде крдо дебелих Херфорда, мојих крава, како мирно пасу на пољани иза куће. Једном смо извукли мало млека и направили прави сир. Међутим, мото-туристима се није свидео па то више нисмо покушавали.

Први мото-туристи ове сезоне треба ускоро да стигну, па сам одлучио да окачим табле на леђа крава: ЖИВОТ НА ПОЛИЦИ БИЋЕ ВАМ УГОДНИЈИ УЗ ГРИНОВ СИР!

Када сам се вратио до паркиралишта, угледао сам два старинска возила како пристају. Немогуће, помислио сам. Потицала су сигурно од пре пола века. Ваљда не доводе Пуноживотнике? Не, никако, јер током Пуног Живота мало њих путује. Само милионери могу себи да приуште путовање и уживања и кад су ван полице свог Центра. Нормалан свет користи то време да ради и заради. Одахнуо сам кад сам угледао возаче како износе металне кутије и стављају их на тло. Пришао сам једном:

– Добар дан! Ја сам Џон Грин. Зашто возите ове крнтије?

– Рекламни трик наше агенције. Овако привлачимо више муштерија. – Наставио је са вађењем кутије. – Ово се зове прогрес! Кад помислите да је пре у ове аутобусе могло ући само 40 путника, а сада спакујемо 300 кутија. – Имате право – рекох посматрајући прву кутију како извлачи ноге, полако се усправља, онда руке и најзад главу. Робот је кренуо према мени са испруженом руком.

– Добар дан – рече љубазно се осмехујући – ја сам вођа групе. Долазимо из Ротомоторног Центра бр. 2. Зовем се Том... Ах, лепо место... Сигуран сам да ће мото-туристи уживати... А оне краве, јесу ли праве?

– Да, праве и моје – рекох поносан, већ бројећи зараду. – Доведите их све код мене да купе сир.

– На жалост, ова група није под мојом контролом. Тражили су да раде шта хоће током целог дана – уздахну водич. – Штета! Ваљда ће неко ипак навратити – одвратих разочарано. Тада ми двоје приђоше. По налепницама сам видео да је једно мушко, а друго женско. Одмах су се представили:

– Ја сам Алберт Олбрајт, а ово је моја супруга Луси. Ви, господине, сигурно овде живите?

– Да, свакако – рекох љубазно гледајући потенцијалне потрошаче. – Већ годинама. Оно је моја кућа... потпуно оригинална и аутентична. Да, и ако сте заинтересовани за сувенире и добар залогај сира... изволите!

– Свакако! Али би прво требало да одемо до механичара. Луси је откачила руку приликом последњег извлачења из кутије... Имате ли...

– Свакако. Одвешћу вас до Чарлса одмах – одвратих предусретљиво. Чарлс је држао механичарску радњу за роботе. Посао му је углавном добро ишао зато што је наместио лукав знак на ивици саме литице на путу за наш градић: „Мото-туристи! Овим путељком можете се спустити само на своју личну одговорност! – То је многе изазивало да крену у додатну авантуру, па су се дешавале хаварије.

Олбрајт је платио механичара без речи. Има пара! – помислио сам.

Силвија их је примила и својим урођеним шармом и талентом за брбљање освојила за свега неколико тренутака. Али, као обично, уместо да их наведе да купују, она их је забављала причом! Та жена никако не може да схвати да смо ми овде због новца и само због тога! А новац нам је потребан да бисмо обезбедили удобан, занимљив, па чак можда и екстравагантан Живот на Полици, да можемо да путујемо као мото-туристи, да видимо и искусимо оно што током година Пуног Живота себи не можемо да дозволимо. Доводила ме је до беснила! У тренуцима сам је једноставно мрзео. Седео сам нем од љутине и слушао њихов разговор.

– Да, били смо овде пре 40 година – говорио је Албертов глас из робота – први пут, још пре доба потпуне Ротомоторизације... За наш медени месец. Ах! Што нам је било дивно. И, знате, све је остало скоро исто. Успели сте да сачувате изглед овог летовалишта. Честитам!

Значи, врло стари, помислих, сентиментални и спремни да потроше за ситнице које ће их подсећати на повратак у прошлост. Али Силвија на све то није обраћала пажњу! А понекад искрено пожелим да је дозвољена промена Ротомоторизације, па да је моје очи више никад не виде. На жалост, то је немогуће. – Зашто не одете да га видите – говорила је моја жена са осмехом – можда је то баш тај Берт који је био овде и у ваше доба. Стар је и стално седи у локалној крчми. Сигурно ће се обрадовати да поприча с неким ко га познаје...

Дошло ми је да скочим и опалим јој шамар.

– Можда бисте купили пре одласка мало сира – умешао сам се.

– То можете и касније када се будете враћали – убаци Силвија. – Што да га вучете цело време.

Изгледа да је стари брачни пар осетио моју напетост и нервозу, брзо су се опростили и отишли.

– Јеси ли чуо? – рекла је не примећујући мој бес. – Баш је занимљиво срести оне који су живели пре. Све те приче о времену кад су сви стално живели Пуним Животом, када се број становника толико повећао да нигде није постојао ни педаљ ненасељене земље... Како су само сликовито описали колоне аутомобила током летњих празника... бескрајне... Шта ти је, драги?

– Ти ћеш ме упропастити – заурлао сам и ухватио је за рамена тресући је свом снагом. – Да ли ћеш икада схватити да смо овде да зарадимо, глупачо! И немој да ми плачеш, то не подносим! Схвати једном да ми једини имамо краве и праву стару кућу и да то морамо уновчити!

Гледала ме је мирно што ме је још више разјарило, па тихо казала:

– Знам, Џоне, знам. Али, није све у томе. Људи још постоје. Сви ови роботи су људи када на њих дође ред да живе Пуним Животом. Није све у новцу. Знам да је важан, али сада, после Ротомоторизације нама више глади и пренасељености која је претила да нас уништи. Једна трећина становништва је увек на Полицама, док њихови духови путују светом у облику робота у кутијама... као што си уосталом и ти једном учинио. Они не траже храну нити простор током тих година, ништа осим лепих доживљаја, мало топлине... А све то чине да бисмо сви удобно живели. Овај систем је добар, али, зар не мислиш, драги, да је за њих важно да осете људскост, а не само жељу да им се извуче што више пара? Па шта, када дође на нас време за Полицу, путоваћемо мало мање...

– Теби је свеједно! Ако овако наставиш, нигде и нећеш путовати јер ти нећу дати пара, па ћеш лежати на Поли-

ци и нећеш ни мрднути! Уосталом, то теби није ни важно. Ти увек нађеш да са неким брбљаш о глупостима! Али МЕНИ јесте!

Излетео сам напоље и треснуо тако вратима да сам их скоро развалио.

– Џоне, чекај! Немој да се љутиш... – чуо сам њен глас.

Потрчао сам узбрдо. После неколико минута налетео сам на Олбрајтове.

– Где сте се залетели, младићу, заустави ме љубазно стари. Стао сам. Можда ће сад отићи да купе сир.

– Онако... мало вежбе није на одмет – слагао сам: – Хоћете ли до мене за сир. Прави сир од правих крава!

– Господине Грин, то није прави сир – рече старац.

– Али краве јесу!

– На који начин? Имају ли било коју практичну функцију као што су имале некад? Исто тако и ваши бродићи и бар, па и стари Берт са којим смо сада разговарали.

– И Берт? Како то мислите?

Који је прави Берт? – упита ме старица. – Онај који седи у бару и за

ПЕНТРИТ

новац прича о прошлим временима током једне од сваке три године свог постојања, или онај који током оне друге две кас мото-робот одлази на скијање, лети авионима и пење се на Маунт Еверест? По дужини трајања једног и другог живота, прави би требало да буде мото-робот Берт, зар не? – ћутао сам, па она настави: – Не љутите се на Силвију, младићу. Она је дивна. Видите, Алберт и ја смо већ стари, а још у годинама Пуног Живота он ради у фабрици, а ја као кројачица. Ни једном ни другом то више није лако тако да ћемо ускоро морати у пензију, као стални чланови Центра бр. 2 са новцем за путовање овакве врсте. Овог пута смо се одлучили да дођемо овамо и још једном видимо где смо провели медени месец. Ипак, верујте, није исто када путујете овако и кад путујете у правој људској форми.

– Још нешто да вам кажем – настави Алберт. – Имам један предлог: зашто не бисте отворили мали хотел са собама за изнајмљивање?

– Па, ко би у њима спавао? Само богати путују светом током свог Пуног Живота, а онда углавном иду у инострантство, а не овамо.

– Не, ја мислим на мото-туристе – одврати старац озбиљно.

– Али, они се као што знате враћају у кутије и користе ноћ за путовање од места до места – рекох збуњено.

– Можда би многи желели и да остану на неком месту по неколико дана, да спавају у правим креветима у правим хотелским собама, као некад... уместо што јурцају мењајући место сваког дана. Има још многих попут нас... старијих. Лако бисте привукли госте јер имате тако слатку жену...

– Сумњам – рекох са жестином сетивши се Силвије.

– Да. Стварно дивну – одврати Алберт држећи Луси за руку. Две машине, два мотора која се држе за металне руке! Нешто ми ипак није било јасно јер су се двоје старих загрлили као да ће се раставити. Луси се окрену према мени и рече:

– Време је да кренемо, господине Грин... Знам, чудите се. Видите, ми идемо сваки у свој аутобус, јер одлазимо на различита места да живимо...

Да, венчали смо се врло млади и на брзину. Ускоро су почеле свађе. Мислим да знате како се брачни парови свађају. Мислили смо да мрзимо једно друго. После две године смо се развели. Опет сами, опет слободни! Разумете? – Не – али сам схватао, још како сам схватао.

– Онда је наступила Ротомоторизација. Ставили су нас у различите смене на различитим местима. Остали смо у контакту и поново се састајали само као мото-роботи. Постоје одређене ствари које се открију сувише касно у животу. Грешке се не могу исправити.

Да, није дозвољено мењати Ротомоторизације.

– Нисам видео Луси, стварно је видео пуних 38 година – рече Алберт, па поче да се увлачи у своју кутију. Посматрао сам: после неколико тренутака испред мене је стајала сребрнаста кутија, непокретан, беживотан метални предмет. Возач јој је пришао и подигао је, па је онда ставио у аутобус.

Окренуо сам се и потрчао према залазећем сунцу, према градићу, према Силвији. Можда је сунце још било јако, јер су ми очи засузиле.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

АУТОР ВеМак	ВРСТА ЈАПАНСКЕ НОШЊЕ	ОТОПЉЕНА МАТЕРИЈА, РАСТВОР	НЕДОСТАЈИ	ПРИПРЕМИТИ, ПРИГОТОВИТИ	КЊИЖЕВНОСТ	ЗБИРКА РАЗЛИЧИТИХ ВИНА	ДРВЕНА ОГРАДА
УКУПНОСТ							
НАША ПРВА ФИЛМ. ГЛУМИЦА							
МАЊИ РАТНИ БРОД							
МУЗИЧКО СЦЕНСКО ДЕЛО							
ЗНАК ЗА НИКАЛ			СТАРОГРЧКИ БОГ МРАКА				
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			ГЛАВНИ ГРАД БАНГЛАДЕША / КУПИТИ				
ИЗРАДИТИ ИЗ КАМЕНА	ОПЕРСКА ПЕВАЧИЦА, МЕЗЕТОВА						ГРАД У АЛБАНИЈИ
"ИСТОК"		ОСТРВО У БЕРИНГОВОМ МОРУ / ПРОКЛЕТСТВО				"СУМПОР" / АМЕРИЧКА ПЕВАЧИЦА	
ОНО ШТО СЕ САБИРА, АДЕНД							
БОЈА ЗА КОСУ				ПАПАГАЈ / ВРСТА ПЕРШУНА			
ВУЛКАНСКА МАСА					Е. Д. / ГЛУМИЦА РОСИ ДРАГО		
НАЛЕПНИЦА							
ТЕНИСКИ ТЕРМИН				РИМСКО КУЋНО БОЖАНСТВО			
МАРКА ФРАНЦУСКИХ КОЛА				СЛОВО ЛАТИНИЦЕ / ДРЖАВЉАНИН			ИЗДАВАЊЕ НОВЧАНИЦА
ЗНАК ЗА ТАНТАЛ			РУПИЦЕ НА КОЖИ / ВРСТА БИЉКЕ				
АУТО ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		НЕРАШЧЛАЊИВИ ЈЕЗИЧКИ ОБЛИК / БОР					
ПРЕЧИШЋЕНИ ПАМУК	КАНТЕ ЗА ВОДУ (СТР.)						
ЗНАК ЗА ВОЛТ		АУТОР „КАПИТАЛА" КАРЛ / ПЕЧАТ					
ЕКСПЛОЗИВНЕ МАТЕРИЈЕ							
МЕСТО У ЦРНОЈ ГОРИ					ИВО ЈАН		
МЕРА ЗА ПАПИР					ЗНАК ЗА НАТРИЈУМ		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: спорост, тапетар, утрљати, Пажани, Ирибер, тетак, В, финиш, се, С, Илин, штићење, Авр, гар, поезија, т, ноте, ама, ива, Чик, миг, ловина, Милисав, имела, а, несити, утајити, Тарасов, ир, мено.

ZORA

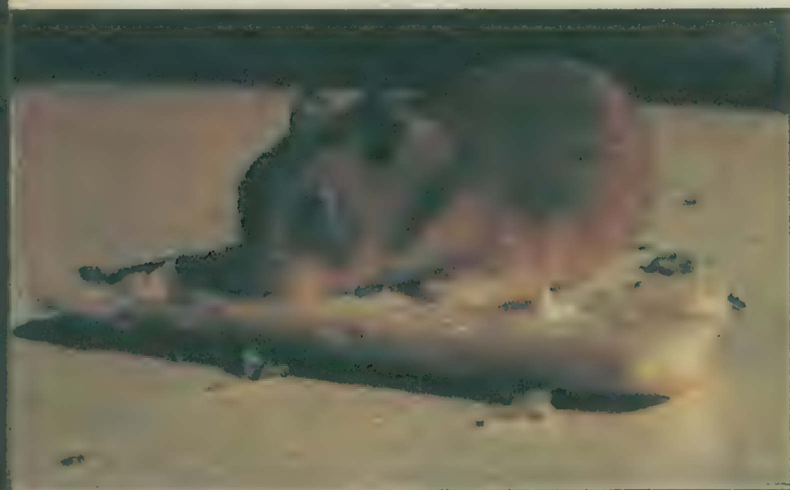
КОЛИКО КО ЖИВИ

Човеколики мајмуни, шимпанзе, гориле и орангутани могу да доживе и пуних 50 година.

За кенгура кажу да ретко доживи пуну старост: пошто је штеточина, човек га немилосрдно прогони.

Живот кућног миша је прилично кратак: старац постаје већ у четвртој години, наравно под условом да се није нашао очи у очи са неком мачком.

Најдубља старост коју може да доживи слепи миш је 20-25 година. Међутим, он живи, у правом смислу те речи, само око шест година – толико је најме будан.

ЏИНОВИ

Научници још не знају комплетну истину о томе какви унутрашњи механизми одређују дужину живота појединих врста, али су им неки закони старења одавно већ познати. Примећено је, рецимо, да животиње које дуго расту, полако и касно старе. Тако неки природњаци тврде да међу рибама има и таквих које расту читавог живота. Оне никад не старе и не умиру природном смрћу, од старости, већ увек „несрећним случајем" или од болести. (А како се уопште утврђује колико је стара једна риба? Врло лако – по прстеновима на крљушти и зрацима пераја).

Штука Фридриха Барбаросе

Уловити седамдесетогодишњу јесетру или стогодишњу штуку није никаква реткост. Године 1230, четири деценије после смрти немачког цара Фридриха Барбаросе, пуштена је у језеро његова „дворска" штука, обележена наравно. Ту исту рибу уловили су неки рибари 1497: штука је тада имала 300 година и била тешка 140 килограма. Међу крупним рибама има много метузалема, али чак и мале златне рибице, као оне које држимо у акваријуму, могу да доживе тридесет до четрдесет година!

Утврђено је и да гмизавци расту практично целог живота: змије, крокодили и корњаче, нарочито морске. Мали кинески алигатор доживи педесет година као од шале, а крупни нилски коњ или гавијал из Ганга и осамдесет па и стотину година и више. О корњачама и да не говоримо. Међу њима се често срећу часне старине од 130 до 150 година.

И неки мекушци такође расту целог живота, па је и међу њима много дуговечних. Обична медиола која живи на каменитом дну Баренцовог мора доживи и по 65 година. Рекордери су, ипак, обичне седефасте шкољке које могу да доживе и стоти рођендан!

Дуговечна бића срећу се и међу најнижим животињама: неке актинидије проживе 80 до 90 година, а природњаци објашњавају њихову дуговечност тиме што су оне способне да замене или „рестаурирају" одређене делове тела.

Не заборавите мозак

Код сисара је уочено да што им је тело веће, дуже живе! Од годину и по за малу водену ровчицу теш-

Просечна старост пса је двадесетак година.

Коњ доживи тек половину људског века – 35 година.

Познато је да су многе крупне рибе прави метузалеми. Међутим, чак и рибице из наших акваријума доживе и по тридесетак година.

РЕКОРДЕРИ

ШТО ЈЕ НЕКИ СИСАР ВЕЋИ, ДУЖИ МУ ЈЕ ЖИВОТ: МАЛА ВОДЕНА РОВЧИЦА ТЕШКА ДЕСЕТАК ГРАМА ЖИВИ ГОДИНУ И ПО, СЛОН ОД ТРИ ТОНЕ – ПУНИХ СЕДАМДЕСЕТ! ИПАК, И ОВАЈ ЗАКОН ИМА ИЗУЗЕТАКА.

ку једва десетак грама, до седамдесет година за слона тротонца. Овај закон је до те мере доследан да се на основу тежине неке животиње може приближно тачно одредити максимална дужина њеног живота! Ипак, и ово правило има изузетака. Човек и човеколики мајмун према димензијама свога тела не би требало да живе дуже од 30 година. Међутим, и горила, и шимпанзе, и орангутани напуне и по 50 година. Овде делује други закон: при истој тежини тела дуже живе оне животиње чији је мозак већи! Није тешко открити разлог споријег старења – већи мозак савршеније регулише одвијање свих животних функција.

Друго одступање од односа величина тела – дужина живота представљају мали глодари. Они би према својим димензијама требало да живе дуже. Али, и овде научници имају објашњење: кратак век последица је веома интензивне размене материја. Сви процеси у њиховом организму одвијају се убрзано, њихов унутрашњи часовник жури, жури...

Изузетак су и слепи мишеви који према величини, у односу на обичне мишеве, живе много дуже, уместо 3–4 читавих 20 до 25 година. Ни овај феномен није необјашњив. Слепи мишеви су будни само четири месеца годишње док осталих осам преспавају у стању обамрлости или, како то научници кажу, у анабиози. У току сна температура тела пада готово до нуле, дисање је веома успорено, а такође и сви остали животни процеси. Испада да од двадесет година слепи миш живи у правом смислу само шест, док се у осталих четрдесет његов организам налази у стању „конзервације". У крајњој линији, дужина активног живота слепих мишева и осталих малих глодара приближно је иста.

За птице, гмизавце и водоземце не важи закон односа величине и живота. Али, ту се не завршавају разне занимљивости које се тичу дужине живота појединих врста.

Цео живот – једно поподне

У летње вечери, у близини река и језера, скупљени у огромна јата, инсекти нежних прозирних крила са две-три танке дугачке нити на крају трбуха изводе у ваздуху своје игре. То су водени цветови који од тренутка када се од ларве претворе у одрасле инсекте живе – свега неколико часова. Мужјак угине одмах после сусрета са женком, она после тога нађе погодно место и ту положи јајашца. Затим и она угине на обали реке. Ларве међутим, живе у води две до три године што за инсекте и није баш мало!

Какав је то механизам скривен у телу малог воденог цвета који га убија у пуном замаху живота научници за сада не знају, али он вероватно постоји. Код неких животиња је и откривен. У Атлантском океану живи врста малих октопода чији век износи годину дана. Женке ових октопода пожртвоване су мајке: кад положе јаја, оне око месец дана чувају своје потомство тако да се ни за часак не одвајају од гнезда и сво то време уопште не једу. Тако дуго гладовање мора да уздрма здравље мајке, помислићете. Зато ни научнике није чудило што мама октопод обавезно угине пет до десет дана после појаве потомства. Детаљна проучавања, међутим, дала су сасвим неочекиване резултате. Тридесетодневно гладовање потпуно је безопасно за женке октопода. Њих у ствари убија материја коју луче специјалне жлезде назване „оптичке" зато што се налазе иза очију. Ако се ове жлезде одстране, женка ће живети четири месеца дуже, али ће зато потпуно заборавити на материнске дужности и стараће се само о својој храни.

Такви су, ето, закони природе.

К. В.

БЕОГРАД *** МАКЕДОНСКА 29
11001
МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

У ЗДРАВОМ ТЕЛУ ЗДРАВ ДУХ

ОДЛУЧНО ПРОТИВ НЕПРИЈАТЕЉА

Зовем се Алмина, имам 17 година и живим у граду на Дрини. У вијестима у емисији „У здравом телу здрав дух" Школског програма ТВ Београд говорило се о књизи која нама, буцмастима, може помоћи да смршамо. Како се зове та књига и гдје може да се купи?

АЛМИНА АВДИЋАВШЕВИЋ,
Зворник

Молим вас да ми пошаљете књигу „Дебљина ваш непријатељ" о којој је говорио Радомир Ковачевић

МАЈДА МИТАР,
Слатина

Где да набавим књигу „Дебљина ваш непријатељ"?

ЦВЕТКО ЈАКОВЛЕВСКИ,
Кичево

Књигу „Дебљина ваш непријатељ" Л. П. Кафане и Г. С. Решетникова можете да наручите на адресу: НИПРО „ПАРТИЗАН", Теразије 35/III, поштански фах 919. Књига иначе стаје 40 динара.

КАО У СТРИПУ

Молим вас, помозите! Имам 13 година и све је на мени складно изузев лопатица које су страшно избачене. Којим вежбама могу да отклоним овај недостатак?

МАРИНА,
Београд

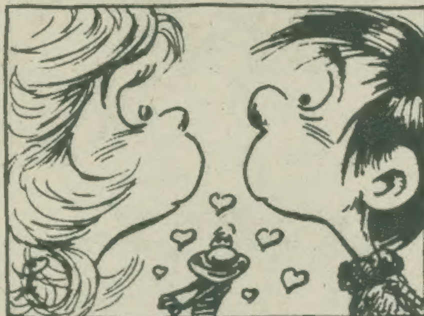
Истакнуте или, како се још зову, „крилате" лопатице су заиста непријатан недостатак у држању и изгледу тела. Уместо да су приљубљене уз труп и да се готово не примећују, испале лопатице заузимају неправилан положај и личе на мала крилца као код људи-птица у стриповима о Флашу Гордону. Карактеристичне су за особе са слабом мускулатуром али и за оне који свом телу не поклањају довољно пажње. Срећом, овај недостатак није тешко отклонити уз мало добре воље и жељу да се лепо изгледа. Лек и то врло ефикасан састоји се у свакодневном вежбању у трајању од 3 до 5 минута, што није много, зар не? Избор вежби треба да буде такав да се јачају леђни мишићи и мишићи који повлаче рамена уназад. Примера ради: легне се на трбух, руке се рашире и горњи део тела подиже тако да се раширене руке максимално 'забаце уназад (тако да се лопатице саставе). Сигурни смо да ће ти наш „рецепт" помоћи.

ПУТ ДО ЊЕНОГ СРЦА

Да одмах кажем због чега ти се јављам: као и многи моји вршњаци и ја сам срео своју праву љубав. Има велике плаве очи, дугачку плаву косу и – уопште, дивна је. Оно што ме мучи је што не знам како да јој приђем, кажем јој да је волим, да је мој живот у њеним рукама. Мој друг Мишко коме сам све поверио каже у шали да је најбоље да купим књигу „Пут до женског срца". Ја мислим да би то било смешно. Имам утисак да се и ја допадам девојци коју волим и да она то с муком крије: изгледа да сам и ја њој онај „прави". Како да јој приђем?

СРЂАН,
Београд

Како да јој приђеш? То бар није проблем. Потребно је само да је прво ословиш, питаш је нешто, понудиш јој помоћ или је обавестиш о нечем важном.

Чим будеш стао испред ње, вероватно ће ти речи потећи саме од себе. Уверени смо да ће се већ и она у том часу снаћи. То је, за сада, најпаметнији пут до њеног срца кад је већ очигледно да постоји обострана наклоност.

ЛЕЖАТИ

Интересује ме колико врста грипа има, која од њих напада нервни систем (мозак) и који су природни лекови за лечење ове болести?

Г. Ф.
Скопље

Грип је акутно обољење дисајних органа изазвано вирусом и врло лако се преноси. У зависности од узрочника грип би могао да се подели у три групе(А, Б и Ц) и више подгрупа. Како се оне међу собом прилично разликују, готово је немогуће пронаћи универзалну вакцину: тако се дешава да се у веома кратком временском периоду човек више пута разболи од грипа. Једанпут ће то бити због тога што је организам „напао" вирус типа, „А" други пут зато што је подлегао узрочнику из неке од подгрупа.

Уколико не дође до компликација, грип се сврстава у лакша обољења и траје 7 до 10 дана. Компликације до којих грип, додуше ретко, може да доведе су парализа неких нерава, упала мозга и депресивна стања, а јављају се без обзира на врсту коју човек прележи.

Најбољи лек против грипа, а изгледа да се он у пракси најмање примењује, је лежање и узимање чаја са лимуном и 3 до 4 андола дневно.

ЧИЗМЕ МУЧИТЕЉКЕ

Пишем ти већ четири-пет пута али одговор никако да добијем. Имам 13 година и све ми иде низбрдо, па се надам да ћеш ми бар ти помоћи. Недавно сам купила беле чизме које имају црну пету. Интересује ме како да их одржавам јер су по њима већ почеле да се појављују неке штрафте а уз то се и гуле. Све другарице ми кажу да ће због тих штрафти ускоро изгубити боју. Да ли да можда неком однесем чизме да их префарба?

САНДРА,
Београд

Вероватно квалитет коже, ако је кожа уопште у питању, твојих чизама није баш нарочит па тако нећеш моћи богзна шта да учиниш. Ипак, то не значи да не треба да

их одржаваш, напротив. Најбоље је да их редовно мажеш неутралном кремом за ципеле (можеш да је нађеш у свакој боље снабдевеној самоуслузи или продавници ципела). Ако желиш да их префарбаш, обрати се некој од специјализованих радионица: једна од њих је у Палмотићевој 10.

ХРАСТ У МИНИЈАТУРИ

Недавно смо у школи причали о узгајању патуљастог дрвећа и испоставило се да је доста нас заинтересовано за то. Једино што нико не зна које су врсте најпогодније за гајење и како се уопште добија расад.

ДРАГАН ПЕЈИЋ,
Чуруг

У броју 1545 од 7. августа 1981. године објавили смо рубрику „Дрво на длану" у којој је било речи управо о патуљастом дрвећу. Поред осталог, аутор текста Мирјана Крстуловић написала је да се мали раст дрвета постиже подсецањем коренових жилица, како би биљка узимала мање хране, затим кресањем гранчица, слабом исхраном. Све то у први мах може да се учини прилично једноставно, међутим бонсаи на којем ће све бити складно и пропорционално није нимало лако одгајити. У Кини и Јапану, одакле је мода узгајања патуљастог дрвећа и стигла, ова вештина је строго чувана тајна. Извоз бонсаи дрвећа је забрањен. Својевремено у тим земљама чак није било могуће да ми-

нијатурну биљку купи неко ко не живи у покрајини у којој је произведена. Ипак, упркос свим забранама и ограничењима, бонсаи је из домовине некако стигао у Америку а онда и Европу: данас може

да се купи у Италији, Француској, Енглеској.

Уколико се ти и твоје другарице и другови одлучите да покушате да гајите патуљасто дрвеће, потражите у књижарама књигу „Минијатурно дрвеће у јапанском стилу" коју је издао београдски „Нолит". Што се расада тиче, њега нема. Не преостаје вам ништа друго него да покушате да патуљасто дрво одгајите из семена. Погодније врсте за гајење, ако тако уопште може да се каже, биле би храст, бор, трешња, шљива, буква. Дакле, листопадно дрвеће. Међутим, на већој цени су туја, маслина, јела, бор и други четинари.

РАЗНИ ЉУДИ – РАЗНЕ ЋУДИ

Молимо те да нам кажеш која су, по твом мишљењу, четири најбоља јапанска мотоцикла?

АФРИМ, ПЕЂА и ГОРАН, Мостар

Топ-листу је тешко направити а ево зашто: различити возачи имају различите захтеве. Неке интересују само брзи и „оштри" мотори – век трајања и изглед савршено их не занимају. Има опет возача којима је битно да мотор који возе буде поуздан. Све остало је мање важно. Наравно, има и оних који много полажу на линију. Да ли је њихов мотор „спорађ" или рецимо неумерен у потрошњи горива, то је нешто о чему уопште не размишљају. Има и возача који живе у уверењу да је најбољи онај мотор којим може да се вози и по беспућу. Дакле, различити људи – различите ћуди. Ипак, уважавајући неке опште критеријуме, у сам врх јапанских произвођача свакако спадају „хонда", „јамаха", „кавасаки" и „сузуки".

КЋИ СВОГ ОЦА

Моја бака има оца који је Немац по народности и живи у СР Немачкој. Интересује ме која документа треба да набави да би била ослобођена плаћања депозита кад буде путовала код њега?

ЧИТАЛАЦ из Врдника

Да не би платила депозит, твоја бака мора да набави документ да је – кћи свог оца. Може да јој га изда наш конзулат у СР Немачкој или немачке власти у месту где живи њен отац. Са документом који добије твоја бака мора да се обрати надлежној служби Скупштине општине на чијој територији живи. Тамо ће јој, на основу Уредбе о плаћању депозита, издати одговарајућу потврду.

ПОСТОЈЕ ЛИ ЈОШ ВУКОВЦИ

Интересује ме да ли још постоје ђаци вуковци и одакле потиче моје име?

ЈЕЛЕНА, Београд

Ђаци вуковци још постоје. А постоји и Вукова награда: и даље се додељује најбољима. Према томе, не брини.

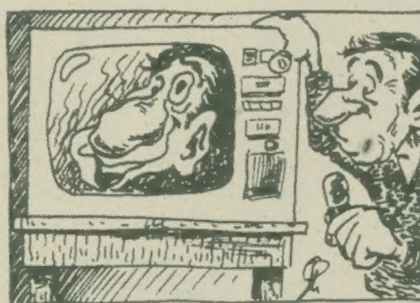

Што се тиче твог имена, оно је, како смо већ писали, грчког порекла а сматра се да је значило „сјајна, светла".

СЛУЧАЈНОСТ И НИШТА ВИШЕ

Молим те да ми кажеш зашто се на мом телевизору марке „император норменде" стално криви слика? Тата и ја смо покушали да квар отклонимо мењањем једне лампе, али једино што смо постигли је да се изгуби и тон.

ЉИЉАНА ПОПОВИЋ, Лозница

Има много узрока због чега долази до „кривљења" слике тако да је пука случајност ако лаик отклони квар мењањем једне лампе. Наш савет је да се обратите сервису и затражите стручну помоћ.

ЂАВО

Знамо све о Дракули и његовој кћери Аеди Дракули. Међутим, не знамо шта заправо значи сама реч **дракула** па те молимо да је објасниш.

НАТАЛИЈА и БОЈАН УГРИНОВСКИ, СКОПЉЕ

Дракула на румунском значи ђаво.

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Инспектор је у Јованову причу посумњао кад је овај рекао да је плакао и дозивао у помоћ. Да је то заиста учинио, сигурно би га чуо неко од станара ко је извео децу пред зграду да се играју, утолико пре што се стан његових родитеља налази на првом спрату.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Сурудић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Петар Милатовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.–
СР НЕМАЧКА	ДМ	115.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр.	107.–
ФРАНЦУСКА	Ффр.	267.–
ШВЕДСКА	Шкр.	271.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

УЈКА МИКИ, ДА ЛИ СИ ТИ К'О ДЕТЕ ПРАВИО НЕСТАШЛУКЕ?

КАКО ДА НЕ! БИО САМ ПРАВИ МАЈСТОР У ТОМЕ!

УВЕК САМ ПРОНАЛАЗИО НЕКИ ДОБАР ИЗГОВОР ДА СЕ ОПРАВДАМ!

А САД, МИКО, ХАЈД' НА ПОС'О!

ПРОМЕНИ ВОДУ РИБИЦИ!

НЕКАД СУ ТИ МЕЗИМЦИ ПРАВА НАПАСТ!

МОРАШ СТАЛНО ДА ТРЧКАШ ОКО ЊИХ!

НЕКА, НЕКА! НЕК СЕ НАУЧИ ДА ВОДИ. БРИГУ О СВОЈИМ МЕЗИМЦИМА!

ХЕЈ! ШТА ЋЕШ ТИ ТУ?

ПА, МИКО, РЕК'О САМ ТИ ДА СРЕДИШ ЗЛАТНУ РИБИЦУ!
12-26

РЕК'О СИ МИ ДА ЈОЈ ПРОМЕНИМ ВОДУ, ЗАР НЕ?